

**JAARREKENING 2008
REGIO ZUID-HOLLAND ZUID**

Colofon

© 2009	Dit is een uitgave van Regio Zuid-Holland Zuid Postbus 365, 3300 AJ DORDRECHT Bezoekadres: Noordendijk 250, 3311 RR DORDRECHT
Vormgeving en drukwerk	Drukkerij Jonkheer v.o.f.
Coördinatie	Dhr. A.C. Roelands Dhr. B.C.M. Stam Regiostaf Zuid-Holland Zuid
Productiebegeleiding	Mevr. D. Mosterdijk Regiostaf Zuid-Holland Zuid
Oplage	250

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met het bestuurssecretariaat van de Regiostaf, telefoon 078 6480 600 of e-mail info@regiozhz.nl. Zie ook www.regiozhz.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE JAARREKENING 2008

1	INLEIDING	3
1.1	Voorwoord	3
1.2	Bestuur	4
1.3	Leeswijzer	7
1.4	Samenvatting	8
2	JAARVERSLAG	18
2.1	PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	18
2.1.1	Brandweer en Multidisciplinaire veiligheid	18
2.1.2	Volksgezondheid	31
2.1.3	Ambulancezorg	36
2.1.4	Milieudienst	42
2.1.5	Regiostaf	46
2.1.6	Subregio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.....	49
2.1.7	Commissie Hoeksche Waard	54
2.2	PARAGRAFEN.....	57
2.2.1	Risico's en weerstandsvermogen	57
2.2.2	Bedrijfsvoering	59
2.2.3	Verbonden partijen.....	62
2.2.4	Onderhoud kapitaalgoederen	63
2.2.5	Financiering en treasury	63
2.2.6	Rechtmatigheid.....	64
3	JAARREKENING.....	67
3.1	Resultaat op hoofdlijnen.....	67
3.2	Resultaatbestemming	68
3.3	Balans 31 december 2008	69
3.4	Programmarekening	70
3.5	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	70
3.6	Toelichting op de balans per 31 december 2008	71
4	INWONERBIJDAGEN EN DEKKINGSMIDDELEN	82
4.1	Kerngegevens.....	82
4.2	Uitgangspunten	82
4.3	Inwonerbijdragen 2008.....	84
4.4	SISA bijlage 2008	85
5	ACCOUNTANTSVERKLARING	86
6	VASTSTELLING	88

1 INLEIDING

1.1 Voorwoord

In het najaar van 2008 zijn er op bestuurlijk niveau belangrijke beslissingen genomen over de toekomst van Zuid-Holland Zuid. Aanleidingen daarvoor waren onder andere de Wet op de veiligheids-regio's, de behoefte aan een warmere relatie met de gemeentebesturen en het vertrek van de regiodirecteur-secretaris per maart 2009.

Er is toen besloten dat er een aparte gemeenschappelijke regeling komt voor de Veiligheidsregio. Dat betekent dat de brandweer, maar ook de GHOR en het Programma Versterking Risico- en Crisisbeheersing een plek zullen krijgen in die nieuwe GR. Het voornemen is die nieuwe GR in maart 2009 op te richten. In het algemeen is de trend dat ambtelijke organisaties nauwer gaan samenwerken. De grote en ingewikkelde problemen waar de gemeentebesturen voor staan, kunnen eigenlijk alleen goed benaderd worden door kennis en inzet met elkaar te delen. Voor onze regio betekent dit bijvoorbeeld dat de relatie van Zuid-Holland Zuid met De Drechtsteden langs deze lijn moet worden ontwikkeld.

Zoals gezegd zal de brandweer overgaan van de GR Zuid-Holland Zuid naar de nieuwe GR Veiligheidsregio. Dat brengt nieuwe perspectieven met zich mee voor bijvoorbeeld het lopende Programma - Versterking Risico- en Crisisbeheersing. Van dit programma verwacht ik een grote bijdrage aan het veiliger worden van onze regio. Zowel door preventieve activiteiten als door stroomlijning van de crisisorganisatie. Op het terrein van de gemeentelijke rampenbestrijding zijn het afgelopen jaar grote vorderingen gemaakt. Toch is er nog veel te doen, maar met de nieuwe GR worden condities om te kunnen presteren verder gestimuleerd. De verdere regionalisering van de brandweer zal binnen de nieuwe GR vorm worden gegeven.

In het jaar 2008 zijn wij volop in beweging geweest en ook in 2009 staan vele interessante en belangrijke dingen op stapel. Dat zal veel inzet vragen van iedereen die op welke manier dan ook bij onze regio betrokken is. Wij zullen samen moeten werken om de regio nog veiliger te maken. Dat is het afgelopen jaar gelukt en ik ben ervan overtuigd dat we ook in 2009 in staat zijn gezamenlijk onze regio op een nog hoger te brengen.

1.2 Bestuur

De gemeenschappelijke regeling Regio Zuid-Holland Zuid is aangegaan door de gemeenten Alblasterdam, Binnenmaas, Cromstrijen, Dordrecht, Giessenlanden, Gorinchem, Graafstroom, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Korendijk, Leerdam, Liesveld, Nieuw-Lekkerland, Oud-Beijerland, Papendrecht, Sliedrecht, Strijen, Zederik en Zwijndrecht. De Regio Zuid-Holland Zuid functioneert sinds 2 september 1993.

Doel en taken

De regio Zuid-Holland Zuid heeft ten doel vanuit de gedachte van verlengd lokaal bestuur een bijdrage te leveren aan het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten teneinde een evenwichtige ontwikkeling van het gebied als geheel te bevorderen, zowel in verhouding tot zijn omgeving als in provinciaal en nationaal verband.

Ter verwezenlijking van dit doel heeft de regio tot taak het behartigen van de belangen op het terrein van o.a.: milieu, regionale brandweer, regionale meldcentrale, regionale ambulancevoorziening, geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen, openbare orde en veiligheid, volksgezondheid, verkeer en vervoer, volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economie en arbeidsmarkt, landbouw, natuur en landschap, recreatie en toerisme, onderwijs, sociale zaken, cultuur.

Bestuurlijke organisatie

Bestuursorganen

De Regio kent drie bestuursorganen:

- het algemeen bestuur;
- het dagelijks bestuur;
- de voorzitter.

Bestuurscommissies

Het algemeen bestuur heeft ingevolge artikel 36 van de gemeenschappelijke regeling bestuurscommissies ingesteld, dat zijn:

- het Veiligheidsbestuur;
- het Bestuur Alblasterwaard - Vijfheerenlanden (subregionaal bestuur);
- de Commissie Hoeksche Waard (subregionaal bestuur);
- de Programmaraad;
- de Stuurgroep Jeugd Preventie Team.

Adviescommissies

Het algemeen bestuur heeft ingevolge hoofdstuk 6 van de regeling de volgende adviescommissies ingesteld:

- het Raadsledenplatform;
- de Portefeuillehoudersoverleggen.

Bestuursorganen

Algemeen bestuur

Elke gemeenteraad vaardigt één collegelid af in het algemeen bestuur. Verder wijst elke gemeenteraad een vast plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur aan. De 19 leden van het algemeen bestuur hebben een gewogen stem naar rato van het inwoneraantal van hun gemeente. De voorzitter is het 20e lid van het algemeen bestuur. De voorzitter heeft in beginsel zelf geen stemrecht.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en ten hoogste vier andere leden.

Portefeuille	Naam	Vervanger
Voorzitter, Algemene en Bestuurlijke Zaken, GHOR	R.J.G. Bandell (Dordrecht)	P. IJssels
Plaatsvervangend voorzitter, Brandweer	P. IJssels (Gorinchem)	R.J.G. Bandell
Milieu	D.A. van Steensel (Dordrecht)	G.A.A.J. Janssen
Volksgezondheid, Middelen	K.J.G. Kats (Liesveld)	D.A. van Steensel
Ambulancezorg, REO	G.A.A.J. Janssen (Cromstrijen)	K.J.G. Kats

Voorzitter

De voorzitter is volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen een bestuursorgaan van het openbaar lichaam, maar bij de regio Zuid-Holland Zuid heeft de voorzitter geen zelfstandige bevoegdheden.

Bestuurscommissies

Veiligheidsbestuur

In juni 2005 heeft het algemeen bestuur besloten tot de instelling van de bestuurscommissie veiligheidsbestuur. In een verordening zijn taken, samenstelling en werkwijze van het veiligheidsbestuur geregeld. Het veiligheidsbestuur is in januari 2006 formeel van start gegaan. Met de vorming van het veiligheidsbestuur wordt gevolg gegeven aan kabinetsbeleid met betrekking tot de veiligheidsregio's, dat in wetgeving wordt vastgelegd. De veiligheidsregio's moesten per 1 juli 2006 voldoen aan minimaal negen basisniveaus. Een van deze niveaus is dat er een geïntegreerd bestuur is voor brandweer en GHOR, dat verantwoordelijk is voor zowel beheer als beleid met betrekking tot brandweer, GHOR, multidisciplinaire rampen- en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer. Met de vorming van het veiligheidsbestuur wordt aan deze vereisten voldaan, temeer daar het veiligheidsbestuur een personele unie vormt met het Regionale College van de politie. Het algemeen bestuur heeft besloten de bevoegdheden die het op grond van de gemeenschappelijke regeling en de wet heeft op bovengenoemde taken te delegeren aan het veiligheidsbestuur.

Programmaraad

In juli 2003 is de programmaraad ingesteld als bestuurscommissie van de regio. De deelnemende gemeenten voldoen daarmee aan een verplichting ingevolge de Mediawet om een programmaraad in te stellen en in stand te houden in een gebied waar één technisch gekoppeld kabelnetwerk is. De gemeenten hebben deze taak overgedragen aan de regio. In een verordening zijn taken, samenstelling en werkwijze van de programmaraad geregeld. De programmaraad adviseert eigenstandig aan de exploitant van het kabelnetwerk over een deel van de door te geven programma's. Behalve de instelling en instandhouding van de programmaraad heeft het regionaal bestuur geen inhoudelijke invloed of bemoeienis met het werk van de raad. De Regio beheert wel het budget voor de programmaraad.

Enkele gemeenten zijn vrijgesteld van deelname aan deze taak, omdat hun kabelnet is gekoppeld aan een kabelnet van een andere aanbieder buiten de regio. De gemeente Ridderkerk daarentegen draagt om dezelfde reden al sinds de aanvang bij aan de programmaraad Zuid-Holland Zuid.

Subregionaal bestuur

Het zwaartepunt van strategische beleidsontwikkeling op veel terreinen ligt met name bij de in subregionaal verband samenwerkende gemeenten. Bij Regio Zuid-Holland Zuid ligt het zwaartepunt bij de door regionale diensten uit te voeren taken en staf- en steunfuncties. De gemeenten stellen vooral in subregionaal verband de prioriteiten voor inzet van de subregionale beleids capaciteit en het nemen van budgettaire beslissingen.

De gemeenten in de subregio's hebben voor zulke thema's relatief autonome subregionale bestuurscommissies ingesteld als onderdeel van Regio Zuid-Holland Zuid. In de gemeenschappelijke regeling zijn eind 1999 bepalingen opgenomen voor overdracht van taken en bevoegdheden aan speciaal daartoe ingestelde bestuurscommissies. Op voor-

dracht van de betreffende gemeenten regelt het algemeen bestuur de daadwerkelijke instelling en werkwijze van de subregionale besturen.

De Commissie Hoeksche Waard ging najaar 2005 formeel van start. Eerder bestonden in deze vorm al: het Drechtstedenbestuur (1999 tot 2007) en het Bestuur Alblasserwaard - Vijfheerenlanden (2003).

Inmiddels wordt voorzien dat de twee resterende subregionale besturen op termijn zullen opgaan in zelfstandige gemeenschappelijke regelingen.

Stuurgroep Jeugd Preventie Team (JPT)

Per 1 januari 2007 hebben de gemeenten de uitoefening van gemeenschappelijke taken – met inbegrip van financieel beheer en coördinatie – met betrekking tot de instandhouding van het Jeugd Preventie Team overgedragen aan de Regio. Voor het financieel beheer en de coördinatie van deze taak is de bestuurscommissie ‘Stuurgroep JPT’ ingesteld. De werkwijze en samenstelling van deze Stuurgroep is bij verordening geregeld. In de Stuurgroep zijn alle samenwerkingspartners vertegenwoordigd. De Stuurgroep formuleert en bewaakt de door het Bureau Jeugdzorg te leveren prestatie in nauwe samenwerking met de gemeenten en de subregionale besturen. De Stuurgroep is door middel van de begroting verantwoording verschuldigd aan het algemeen bestuur.

Adviescommissies

Portefeuillehoudersoverleggen

Bij de uitvoering van regionale taken is de gemeentelijke inbreng van groot belang. Daarom heeft het algemeen bestuur de gemeentelijke portefeuillehouders een belangrijke adviserende rol gegeven, voor zowel de overgedragen als de niet-overgedragen taken. Bij de niet overgedragen taken komt uit het portefeuillehouderoverleg naar voren welke rol de regio kan spelen. Bij de overgedragen taken gaat het om de vraag welke taakuitoefening portefeuillehouders wensen als klant en opdrachtgever. De leden van het dagelijks bestuur zijn in beginsel voorzitter van het een portefeuillehouderoverleg.

Raadsledenplatform

Het regionale bestuur ligt in het verlengde van het duaal georganiseerde gemeentebestuur. In dit verband hebben de deelnemende gemeenten besloten dat raadsleden geen deel meer kunnen uitmaken van het regionaal bestuur. De raden voeren hun kaderstellende en controlerende taak immers al uit in hun eigen gemeente. Wel is ervoor gekozen de gezamenlijke gemeenteraden een adviserende positie te geven in het zogenaamde raadsledenplatform. Hierin vaardigt elke gemeenteraad uit zijn midden één lid af. Tevens wijst elke gemeenteraad een vast plaatsvervangend lid aan. De voorzitter van de Regio is voorzitter van het raadsledenplatform. Het raadsledenplatform ziet toe op de naleving van de financiële kaders en adviseert in ieder geval over vaststelling van begroting en rekening en de vaststelling van verordeningen en beleidsplannen.

Bezwaarschriftencommissie

Voor de behandeling van bezwaarschriften die zijn ingediend tegen besluiten van bestuursorganen van de Regio is in 1994 de Commissie van advies voor bezwaar- en beroepschriften ingesteld. De commissie kent vijf leden die door het algemeen bestuur worden benoemd. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter zijn externe leden. De overige drie leden zijn lid van het algemeen bestuur.

Bezwaarschriften gericht tegen besluiten betreffende de ambtelijke rechtspositie worden, ingevolge de op de Regio van toepassing zijnde Regeling behandeling bezwaarschriften gemeentepersoneel van de gemeente Dordrecht, behandeld door de in artikel 27:1:1:2 van de regeling bedoelde bezwarencommissie.

Regiojaarverslag en regiojaarrekening

Het regiojaarverslag bestaat uit de verantwoording per programma en de paragrafen (weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen). De paragrafen lokale heffingen en grondbeleid (conform BBV eveneens verplichte paragrafen) komen in het jaarverslag niet voor, omdat deze onderwerpen niet van toepassing zijn op Regio Zuid-Holland Zuid. De regiojaarrekening bestaat uit de programmarekening en de balans inclusief toelichting. De regiojaarrekening en het regiojaarverslag fungeren beide als sturingsinstrumenten in het totale regionale beleid. In maart 2009 is het jaarverslag 2008 met een overzicht van alle belangrijke activiteiten aan het Algemeen Bestuur aangeboden.

Uitgangspunten

Voor de vergelijking tussen prognose en realisatie is de op 21 juni 2006 door het algemeen bestuur vastgestelde regiobegroting 2007 vermeld. De analyse vindt plaats op basis van deze begroting inclusief de in het algemeen bestuur vastgestelde begrotingswijzigingen. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben bij brief nummer PZH2007-254541 van 31 juli 2007 de oorspronkelijke begroting 2008 voor kennisgeving aangenomen. De regio is onder repressief toezicht gesteld, dat wil zeggen toezicht achteraf.

De inwoneraantallen die zijn opgenomen in de begroting 2008 gelden ook als uitgangspunt bij de opstelling van de jaarrekening (op grond van de gemeenschappelijke regeling, artikel 45, lid 2).

De omslagrente is voor 2008 gesteld op 7%. Dit percentage is toegerekend aan de investeringen. In de Regio is het renteomslagstelsel van toepassing. De liquide middelen worden centraal beheerd en het renteresultaat wordt op regioniveau gepresenteerd.

1.4 *Samenvatting*

Deze beleidsmatige samenvatting is eveneens terug te vinden in ons activiteitenverslag 2008.

Programma Multidisciplinaire veiligheid

€ 0

2008 was voor de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een belangrijk jaar in de verdere ontwikkeling. Naar aanleiding van de bestuurlijke besluitvorming in De Lutte II eind 2007 werden voor het eerst alle afzonderlijke multidisciplinaire werkzaamheden en projecten, zowel uitvoerend als beleidsondersteunend, samengebracht in een samenhangend programma. Dit tweejarig Programma Versterking Risico- en Crisisbeheersing (Programma VRC) ging - na een korte voorbereidingstijd - in maart 2008 van start.

Programma VRC

Het Programma omvatte zowel een aantal gerichte opdrachten van het bestuur als de reguliere werkzaamheden van het voormalige Veiligheidsbureau, het Bureau Multidisciplinaire Operationele Voorbereiding en - na de overdracht in de loop van 2008 - de afdeling OPV van de regionale brandweer. Kort gezegd kwamen deze opdrachten op het volgende neer. Het tot stand brengen van een Programma Versterking Risico- en Crisisbeheersing. Het uitvoeren van een 'veiligheidsscan' bij de gemeenten en het ontwikkelen van een toetsingskader en een normstelling om met de uitkomsten van deze scan afspraken te kunnen maken over het minimale niveau waaraan gemeenten moeten kunnen voldoen voor hun crisisbeheersingsprocessen. Het formuleren van een afgewogen beleid risico- en crisiscommunicatie. Het voorbereiden en uitvoeren van een grote oefening: 'Waterproef'.

Reguliere werkzaamheden die onder de verantwoordelijkheid van het Programma vielen, waren de operationele planvorming, het multidisciplinair opleiden en oefenen, het beheer van het Regionaal Coördinatie Centrum, informatiemanagement, algemene beleids- en bestuursondersteuning en het verstevigen van de relatie met gemeenten, hulpdiensten, bestuur en externe partners. Vooral het verstevigen van partnerschappen was ook een belangrijke prioriteit binnen het Programma. Het Programma werd gehuisvest in het Regiokantoor aan de Noordendijk en in de loop van het eerste half jaar van 2008 'gevuld' met medewerkers van de Regionale Brandweer, de GHOR, de politie, de milieudienst en de regiostaf. Uniek is dat ook veel van de partners op parttimebasis personele capaciteit geleverd hebben aan het Programma. Zo was er deelname van de beide waterschappen, Rijkswaterstaat, Defensie en de provincie Zuid-Holland. Daarnaast werd extra capaciteit aangesteld voor de leiding en voor de ondersteuning van de gemeentelijke kolom.

Winst

Al snel werd duidelijk dat als gevolg van de gekozen opzet er meer samenhang ontstond in de verschillende werkzaamheden en dat, ondanks relatieve schaarste in de bezetting, veel belangrijke zaken toch waargemaakt konden worden door het gericht inzetten van personeel. Daarnaast heerst er nu duidelijk het gevoel dat de samenwerking met de gemeenten sterk is verbeterd, evenals de onderlinge samenwerking tussen de hulpdiensten en partners. Los van het belang van convenanten en afspraken kan gesteld worden dat vooral het 'samen werken' tot meer onderlinge samenhang heeft geleid.

Een ander winstpunt van het Programma is dat, onder meer door het in de loop van het jaar benoemen van bestuurlijke portefeuillehouders, meer betrokkenheid van het bestuur is ontstaan. In 2008 werd het bestuurlijk portefeuillehouderschap gerealiseerd voor de portefeuilles Gemeentelijke Kolom, Risico- en Crisiscommunicatie en Informatiemanagement. De wens is het aantal portefeuillehouders in de toekomst uit te breiden en te koppelen aan portefeuillehouders binnen het VeiligheidsManagement Team. Het is duidelijk dat de Veiligheidsregio ZHZ meer is dan het Programma VRC of de 'paarse' taken op het gebied van risico- en crisisbeheersing. Ook de monodisciplinaire voorbereiding op rampen en crises door politie, brandweer, GHOR en de ambtenaren rampenbestrijding vormde in 2008 een onmisbaar deel van de werkzaamheden binnen de Veiligheidsregio, evenals de taken op het gebied van advisering, vergunningverlening en handhaving door onder andere de milieudienst Zuid-Holland Zuid en de Regionale Brandweer.

Kloppend hart

Wat niet vergeten mag worden is dat de monodisciplinaire (hulpverlenings)diensten die dagelijks bezig zijn met hulpverlening en incidentbestrijding, zoals politie, brandweer, RAV en de Gemeenschappelijke Meldcentrale het kloppend hart van de Veiligheidsregio zijn. De belangrijkste opdracht is deze partners in staat te stellen op kritieke momenten goed hun werk te doen. In het belang van de veiligheid van de inwoners van Zuid-Holland Zuid.

Programma Regionale brandweer

€ 509.000

Regionaal - lokaal

In 2008 is ingezet op het versterken van de verbinding tussen de regionale brandweer en de gemeenten/lokale brandweerkorpsen. In dat kader heeft de regionaal commandant met alle gemeentesecretarissen en lokale commandanten individueel overleg gevoerd over de verbinding regionaal - lokaal. In Zuid-Holland Zuid vindt regionalisering van de brandweer van 'onderop' plaats. Voor deze mogelijke regionalisering is in 2008 een model dienstverleningsovereenkomst (DVO) en een model begroting opgesteld voor het desgewenst (begrotingstechnisch) kunnen ontvlechten en invlechten van lokale korpsen. In de eigen regionale organisatie is de bureauorganisatie dusdanig aangepast dat DVO's met gemeenten makkelijk opgenomen kunnen worden. Daarnaast is de commissie- en adviesstructuur vanuit de lokale brandweren verbeterd vormgegeven en volledig afgestemd op de organisatiestructuur van de regionale brandweer. De verbinding tussen de regionale brandweer en de gemeentelijke brandweren is daardoor zo goed mogelijk geborgd.

Programma Versterking Brandweer II (PVB II)

De brandweerwereld kenmerkt zich op dit moment door veel ontwikkelingen. Een voorbeeld is de Wet op de veiligheidsregio's, het daarmee samenhangende Besluit Personeel Veiligheidsregio, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het Gebruiksbesluit en verschillende rapporten van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV). Om alle ontwikkelingen te monitoren en te kunnen vertalen naar de eigen organisatie is het Programma Versterking Brandweer II (PVB II) in 2008 gestart. Het doel van het Programma is inzicht te verschaffen in de vele ontwikkelingen die op de brandweer afkomen, deze up-to-date te houden, te beoordelen op hun consequenties en de financiële gevolgen ervan in kaart te brengen. Het PVB II vervult feitelijk een regiefunctie: het zoeken naar en bevorderen van de samenhang in de ontwikkeling van de brandweezorg.

Strategisch meerjarenplan brandweer Zuid-Holland Zuid

Eind 2007 heeft het bestuur in De Lutte (De Lutte II) richting gegeven aan de ontwikkelingen binnen de brandweer. Met deze richtingbepaling is de brandweer in 2008 binnen het PVB II aan de slag gegaan met het uitstippelen van de route die hieruit volgt. Het is duidelijk geworden dat op deze route veel uitdagingen op verschillende niveaus liggen die onderling diverse dwarsverbanden en interactie hebben. Van belang is die uitdagingen te vertalen naar de uitvoering door de organisatie. Dit zal moeten gebeuren op basis van een breed gedragen visie die zijn oorsprong vindt in de uitkomsten van De Lutte II. Het strategisch meerjarenplan is een weergave van deze visie en de te volgen strategie. De volgende richting wordt gedeut:

- beheerst doorregionaliseren van onderaf, interlokale samenwerking wordt gestimuleerd
- rood (brandweer) scheiden van paars (multidisciplinair), maar wel blijvend zorgen voor functionele aanhechting
- blijvend binden van vrijwilligers zonder ongefundeerd inleveren op normen van brandweezorg
- zoeken naar innovatieve vormen van brandweezorg die bijdragen aan zowel binding van vrijwilligers als verbetering van de brandweezorg
- blijvend aandacht voor samenhang voorkomen en bestrijden en in het bijzonder aan aspecten van community safety
- versterken kwaliteit brandweerdeel Geïntegreerd Meldkamersysteem (GMS) in de Gemeenschappelijke Meldcentrale (GMC)

- versterken afspraken optreden op en over regiogrenzen
- de kwaliteit van optreden is speerpunt van beleid incidentbestrijding te water

Incidenten

Ook in 2008 is de brandweer weer veel uitgerukt. De meeste keren betrof het relatief kleinere incidenten. Daarnaast is er acht keer sprake geweest van een grote brand, één keer een zeer grote brand, 16 keer GRIP 1 en twee keer GRIP 2. Zo woedde er in januari een brand in een loods in Sliedrecht, waarbij mensen uit een naastliggend bejaardenhuis zijn geëvacueerd. In juli was er in Papendrecht een grote brand in een tennishal. In september heeft in Nieuw-Lekkerland een waterongeval met een deltavlieger plaatsgevonden. In november raakte in Strijen een voertuig te water, waarbij sprake was van vijf slachtoffers. Het jaar eindigde met een aantal schoolbranden (onder andere in Hendrik-Ido-Ambacht en Gorinchem), waarvan een grote uitslaande schoolbrand in Dordrecht.

Programma Volksgezondheid

€ 425.000 negatief

Volksgezondheid

Ook in 2008 waren de activiteiten van de GGD Zuid-Holland Zuid ingekaderd in een langetermijnvisie. Deze visie is beschreven in het Meerjarenbeleidsplan 2007-2010. De kerntaak van de GGD is gezondheidsbevordering, beleidsadvisering en onderzoek. In dat kader hebben in 2008 de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden.

De onderzoeks- en adviestaak van de GGD werd in 2008 verder uitgebouwd. Het optimaliseren van het kwaliteitsproces en het verder ontwikkelen van de regiefunctie vroegen aandacht en tijd. Naast de uitvoering van de wettelijke taken en de diverse projecten was er veel aandacht voor de invoering van een nieuwe huisstijl, de voorbereiding van de verhuizing naar het Gezondheidspark, de invoeging van het Steunpunt Huiselijk Geweld, de invoering van het nieuwe automatiseringspakket bij de afdeling TBC, de ingebruikname van de mobiele röntgenunit, de uitbreiding van de inspectie kinderopvang, de nieuwe werkterreinen van de afdeling epidemiologie en de ontwikkelingen van de SOA-poli richting ASH (aanvullende seksuele hulpverlening).

De regiefunctie

De GGD acht het zeer zinvol een duidelijke visie te hebben op de eigen rol, zodat aan gemeenten de juiste handvatten geboden kunnen worden. De GGD zoekt steeds vaker de rol van regisseur. Dit komt onder meer tot uiting in de voorbereiding van vier uitvoeringsprogramma's onder de noemer 'Gezond, gewoon doen', namelijk: de verbetering van het binnenmilieu, depressiepreventie, alcoholpreventie en overgewichtpreventie. De GGD zal deze vier uitvoeringsprogramma's in 2009 gaan neerzetten. Ook bij de ontwikkeling richting centrale toegang Openbare Geestelijke Gezondheidszorg, een uitvloeisel van het beleidsplan 'Zorg voor elkaar', wordt door de GGD vormgegeven aan de regiefunctie. De lijn 'van registreren, naar adviseren en regisseren' is in 2008 verder uitgewerkt.

Kwaliteit

De GGD heeft in 2008 de eerste HKZ-(kwaliteits)certificaten behaald. De afdelingen Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) ontvingen de certificaten. De GGD wil graag kwaliteit leveren en zal het kwaliteitsproces zeker doorzetten. Er wordt naar gestreefd in 2009 certificaten voor de afdelingen Technische Hygiëne Zorg (THZ), Infectieziektebestrijding en Gezondheidsbevordering, Beleid en Onderzoek te behalen.

Wet Publieke Gezondheid

Behalve de lokale overheid vormt ook de landelijke overheid een belangrijk kader voor de GGD. Op 1 december 2008 is de Wet publieke gezondheid in werking getreden. Met deze wet kunnen nieuwe internationale afspraken op het gebied van infectieziektebestrijding ingevoerd worden in Nederland. Deze afspraken zijn nodig om mondiale dreigingen van infectieziektecrises het hoofd te kunnen bieden. De nieuwe wet regelt onder andere dat er voldoende voorzieningen komen om infectieziekten snel op te kunnen sporen en te be-

strijden. Dit heeft veranderingen met zich meegebracht voor de afdeling Infectieziektebestrijding en voor de rol van de GGD binnen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Landelijke ontwikkelingen en de lokale invulling daarvan zijn natuurlijk ook van invloed geweest op de afdeling JGZ. Items die een belangrijke rol speelden waren de integrale JGZ, de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin en het Elektronisch Kind Dossier (EKD).

GHOR

Het is de opdracht van de GHOR Zuid-Holland Zuid zowel voor openbaar bestuur als de Witte Kolom haar waarde te bewijzen. De GHOR ZHZ gaat uit van een positie waarin zij de vertegenwoordiging is namens het openbaar bestuur. Alle partners in de geneeskundige hulpverlening werken intensief met het Bureau GHOR ZHZ samen en weten wat zij de GHOR te bieden hebben. Het Bureau GHOR weet op haar beurt wat haar positie en vertegenwoordiging namens de partners in de Witte Kolom naar het openbaar bestuur betekenen en inhouden. Dat was de insteek, zoals die ook in 2008 werd verwoord in het jaarplan. Op strategisch en operationeel niveau werd vooral veel energie gestoken in het leveren van verantwoorde zorg en kwaliteit.

Witte Kolom

In 2008 waren er op operationeel niveau regelmatig bijeenkomsten met de ketenpartners in de Witte Kolom. Om de relatie met het openbaar bestuur te verduidelijken werd tijdens een bestuurlijk overleg de GHOR in kaart gebracht. Door de GHOR-wereld in de vorm van een herkenbaar bedrijfslandschap te visualiseren, kregen de aanwezigen het inzicht dat samenwerken en met elkaar verbinden ingewikkeld kan zijn. Via operationele inzetten (24 in 2008) en opleidingen en oefeningen (60 in 2008) hebben veel ketenpartners ook hun bijdrage geleverd.

Gemeenten

De gemeenten zijn voor de GHOR de voornaamste opdrachtgever. Daarom is het belangrijk dat zij een goed beeld hebben van de GHOR ZHZ. In totaal zijn er in 2008 14 gemeenten bezocht. Zij hebben een presentatie gekregen waarin werd toegelicht wat de GHOR voor hen kan betekenen, op welke terreinen er wordt samengewerkt en wat zij ervan kunnen verwachten.

Ziekenhuizen

Na het Albert Schweitzer ziekenhuis is het gelukt om ook voor het Beatrixziekenhuis Gorinchem een subsidie voor het project actualisering Ziekenhuis Rampen-opvang Plan (ZiROP) te krijgen. Een actueel ziekenhuisrampenopvangplan is een belangrijke voorwaarde voor grootschalige hulpverlening vanuit het ziekenhuis. Het Bureau GHOR ZHZ ondersteunt het ziekenhuis bij het uitvoeren van dit project.

Opleidingen en oefeningen

Opleiden, trainen en oefenen is een van de belangrijkste operationele zaken om medewerkers goed voor te bereiden op rampen- en crisisbestrijding. In 2008 is door het Bureau GHOR een omvangrijk pakket op dit gebied uitgevoerd. Voorbeelden zijn het opleiden van de Coördinatoren Gewonden Vervoer en Hoofden Geneeskundige eenheid, de bijscholing en de profchecks van de SIGMAvrijwilligers van het Rode Kruis. Daarnaast namen vele GHOR-medewerkers deel aan de multidisciplinaire oefenweken. In totaal werden er 32 multidisciplinaire opleidings- en oefenactiviteiten uitgevoerd.

Convenanten

Op het terrein van de convenanten met de ketenpartners is in 2008 vooral aandacht besteed van het aanpassen van de financiële afspraken. Daarnaast is een inventarisatie en analyse gemaakt van het zorgniveau dat met de ketenpartners wordt nagestreefd. Dit is mede gebaseerd op de geneeskundige scenario's die in de Regio ZHZ van toepassing zijn.

De landelijke oefening Waterproef

De grootste operationele krachtsinspanning in 2008 was de overstromingsoefening. Dit was een landelijke oefening, waarin vooral in Zuid-Holland Zuid de ergst denkbare scenario's voor een overstroming vanuit de rivieren en de kust werden geoefend. Met de inzet van twee functionarissen werkte de GHOR een jaar lang intensief mee aan de voorbereiding van oefening Waterproef ZHZ. In de oefenweek van november was met name voor de GHOR ZHZ de operationele krachtsinspanning het meest zichtbaar bij de evacuatie van inwoners uit het Verpleeghuis Lingesteyn in Leerdam. Dit is voor de GHOR en voor de medewerkers van Lingesteyn een zeer intensief voorbereidings- en uitvoeringprogramma geweest. Ook heeft de Regionaal Geneeskundig Functionaris ZHZ deelgenomen aan de landelijke responsecel voor Waterproef.

Programma Versterking Risico- en Crisisbeheersing

In 2008 startte het Programma Versterking Risico- en Crisisbeheersing, waarin de multidisciplinaire samenwerking binnen de Veiligheidsregio ZHZ opnieuw vorm kreeg. De GHOR werkte met structurele personele inzet actief mee aan de mono- en multidisciplinaire projecten in het kader van dit nieuwe programma.

Bureauzaken

In 2008 vertrok een aantal collega's en er waren vacatures. Gelukkig konden deze weer worden opgevuld. Het meest ingrijpend was het vertrek van de Regionaal Geneeskundig Functionaris. Deze (voorheen) fulltime functie wordt per 1 januari 2009 in combinatie met die van de directeur GGD ZHZ ingevuld. Omdat de GHOR onderdeel is van de GGD en de Regio ZHZ is de organisatie in 2008 gebruik gaan maken van de facilitaire dienstverlening van het Service Centrum Drechtsteden. Deze nieuwe samenwerking heeft nog wat kinderziektes.

Kwaliteit

Vier jaar geleden haalde het bureau GHOR ZHZ het HKZ-certificaat. In april werd het kwaliteitssysteem voor een periode van vier jaar gehercertificeerd.

Programma Regionale Ambulancevoorziening

€ 630.000

Als Regionale Ambulancevoorziening heeft de Ambulancedienst Zuid-Holland Zuid in 2008 het ingezette personele en kwaliteitsbeleid voortgezet en geanticipeerd op interne en externe ontwikkelingen. Enerzijds betekende dit een versterking van de interne organisatie in 2008, anderzijds heeft de dienst ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen. Alle activiteiten waren gebaseerd op verantwoorde, doelmatige en doeltreffende zorg voor de klanten die aan de ambulancedienst worden toevertrouwd.

Personeel

De personele zorg ging in 2008 een steeds belangrijkere rol spelen. Niet alleen omdat de organisatie de menselijke waarde hoog acht (goed geschoold en tevreden personeel is goed voor de organisatie en voor optimale patiëntenzorg), maar ook omdat er krapte op de personeelsmarkt ontstaat. De Ambulancedienst Zuid-Holland Zuid is een van de weinige ambulancediensten in Nederland waar geen uitzendkrachten worden ingezet om de dagelijkse personeelsbezetting te garanderen. De grote betrokkenheid van de medewerkers, ook in allerlei neventaken, wordt zeer gewaardeerd.

Scholing

Een uitgebreid scholingsprogramma, zowel landelijk als regionaal, loopt als een rode draad door de organisatie heen. 'Een leven lang leren' is nodig om ontwikkelingen te volgen en om de kwaliteit van zorg hoog te houden. In het najaar van 2008 werd in Gorinchem het nieuwe skills-lab in gebruik genomen, waar naast oefenruimtes ook een demontabel autowrak is gestald om bevrijding uit een auto te oefenen. Veel medewerkers zijn betrokken bij de scholing; als trainer, instructeur of werkbegeleider. Daarnaast scoren de tweedaagse trainingen op locatie erg hoog. Elke ambulancemedewerker gaat om de vijf jaar op 'trainingsstage' om vervolgens de (landelijke) profcheck te doen. Hiermee wordt de kwaliteit van zorg getoetst en geborgd.

RAP

In 2008 is een Regionaal Ambulance Plan (beleidsplan) voor de jaren 2009 - 2012 gepresenteerd. De naamgeving van het RAP ZHZ 2009-2012 is: 'We hoeven niet ziek te zijn om beter te worden'. Doelstelling van het RAP is door te kunnen groeien naar een volgende organisatie-ontwikkelingsfase (zoals beschreven in het INK-kwaliteitssysteem). Het RAP geeft een beeld van de voorgenomen ontwikkelingen, van bedreigingen, maar vooral van kansen. Bij de totstandkoming van het RAP hebben zowel de Ondernemingsraad als bestuurders en ketenpartners een belangrijke klankbord- en adviesrol vervuld. Op 19 december 2008 is het RAP 2009-2012 vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van de Regio Zuid-Holland Zuid.

De Ambulancedienst wil zich toeleggen op de verdere professionalisering en het stroomlijnen van de organisatie. De INK-rapportage van juli 2008 biedt samen met het op 11 augustus 2008 in het vastgestelde 'Actieplan bedrijfsvoering' voldoende handvatten hiervoor.

Cijfers

In 2008 steeg het ritaanbod met vijf procent ten opzichte van 2007. Desondanks nam het overschrijdingspercentage licht af. De doelstelling om in 94 procent van de meldingen binnen de wettelijk gestelde tijd ter plaatse te zijn werd bijna bereikt. Er wordt beleid voorbereid voor de komende jaren, om - met extra capaciteit - de lat qua ritprestaties hoger te leggen.

Wet Ambulance Zorg

De Wet ambulancezorg is eind 2008 aangenomen en in het kader van deze wet gaat de minister van VWS vergunningen verlenen voor ambulancezorg. De nieuwe wet zal op 1 januari 2011 in werking treden.

Programma Milieudienst

€ 537.000 negatief

De milieudienst ondersteunt de negentien gemeenten in de Regio Zuid-Holland Zuid en samenwerkingsverbanden van gemeenten bij de uitvoering van hun (milieu)taken. 2008 was een jaar vol beweging. Zowel binnen de dienst en in zijn directe omgeving, als landelijk op het terrein van milieu- en omgevingswetgeving.

Wetgeving

In 2008 is een lang voorbereide deregulering in milieuwetgeving van kracht geworden. Vergunningplicht is voor veel bedrijven vervangen door een meldingssysteem. Daarbinnen kunnen bedrijven zelf kiezen uit maatregelen om aan wettelijke vereisten te voldoen. Voor bedrijven betekent dit minder lasten, maar voor de uitvoering van de milieudienst heeft dit ingrijpende gevolgen. In 2008 is een nieuwe uitvoeringspraktijk ontstaan. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) is uiteindelijk door het parlement vastgesteld en wordt vooralsnog in 2010 van kracht. Dat geeft voor gemeenten een inspanning om interne coördinatie te verzorgen en ook digitale processen vorm te geven. De milieudienst neemt hierin deel als onderdeel van het gemeentelijke uitvoeringsapparaat.

Dienstverlening

De milieudienst bezit veel (gebiedsspecifieke) kennis en expertise op het gebied van geluid, lucht, bodem en veiligheid. Deze kennis is cruciaal in vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening. Tijdig meedenken van de dienst wordt steeds belangrijker gevonden. In 2008 kwam het vaker voor dat advies werd gevraagd bij gewenste ruimtelijke-economische ontwikkelingen binnen gemeentelijke of subregionale grenzen. Door te anticiperen op die toenemende vraag is de adviesafdeling van de milieudienst, 'Milieu en Ruimte', in 2008 uitgerust met een frontoffice. Door een centraal aanspreekpunt in te stellen bij de afdeling Milieu en Ruimte is een duidelijke structuur bij de interne behandeling van klantvragen gegarandeerd. Dit betekent een betere service aan de klant. Ook is

gewerkt aan een betere telefonische en digitale bereikbaarheid voor de klanten en opdrachtgevers van de milieudienst: de regiogemeenten.

Bedrijfsvoering

De modernisering van de bedrijfsvoering bij de milieudienst bleef in 2008 achter. Door reorganisaties bij de externe serviceverlenende instantie waar de milieudienst van afhankelijk is, zijn de gewenste ontwikkelingen nog niet gerealiseerd.

Tevredenheid

In het eerste kwartaal van 2008 is een klanttevredenheidsonderzoek gehouden bij de milieudienst. De klantervaringen in 2007 over producten en diensten van drie afdelingen zijn zorgvuldig in kaart gebracht. De drie ondervraagde klantgroepen zijn:

1. burgers die een milieuklacht indienden.
2. bedrijven die te maken kregen met een vergunningprocedure of inspectie in het kader van milieuwetgeving.
3. contactpersonen bij de regiogemeenten die via de afdeling Milieu en Ruimte adviesproducten en diensten afnamen.

Uit de resultaten bleek dat de milieudienst een gemiddeld rapportcijfer 7 krijgt. De meeste aandachtspunten zijn terug te voeren op een betere communicatie naar de klanten over de werkwijze en de wettelijke procedures. Verbeteringen zijn voor een groot deel in 2008 doorgevoerd. Het is de bedoeling om de klanttevredenheid elke 2 à 3 jaar te monitoren.

Beweging

De commissie Mans adviseerde het kabinet om de uitvoering van de handhaving van de VROM-regels op te schalen naar de schaal van de politieregio's. Dat advies is, samen met andere adviezen over interbestuurlijk toezicht, de nieuwe rol en positie van de provincies, de basis voor een vergaand kabinetsstandpunt. Eind 2008 was er een intensieve discussie gaande over de mogelijkheden om kwaliteit, continuïteit en verbanden binnen de overheden te verbeteren.

Samenwerking

In 2008 werd door een extern bureau onderzocht of een structurele uitwisseling van milieukennis en expertise met andere partners haalbaar is. Het delen en uitwisselen van milieu-informatie biedt grote kansen om de doelstellingen van een transparant en efficiënt databeheer daadwerkelijk te realiseren. Samenwerking binnen de provincie Zuid-Holland is in 2008 verder versterkt, met de start van de Zuid-West Pool voor uitvoering van besluit Risico's Zware Ongevallen.

Programma Regiostaf

€ 227.000

Voor de regiostaf stond het jaar 2008 in het teken van het verder doorvoeren van samenwerking in de bedrijfsvoering. Zo kreeg de deelname aan het Service Centrum Drechtsteden (SCD) gestalte. Ook werd de bestuurlijke informatievoorziening verder ontwikkeld.

Organisatieontwikkeling

Het jaar 2008 stond voor een groot deel in het licht van organisatieontwikkelingen. Deze worden actief ondersteund vanuit de regiostaf. Trajecten die in 2008 zijn geëntameerd en in 2009 worden doorlopen, waren de voorbereidingen voor de mogelijke overkomst van het Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten vanuit de Drechtsteden. Bestuurlijke besluitvorming op dit punt zal in 2009 verder gestalte krijgen. Verder speelde het feit dat de GGD Zuid-Hollandse Eilanden in liquidatie is. Dit betekent dat de gemeenten in de Hoeksche Waard vanaf 2010 zullen worden bediend vanuit de GGD ZHZ. Eind 2008 is besloten de organisatie te splitsen in twee gemeenschappelijke regelingen: de GR Veiligheidsregio en de GR ZHZ. Aanleiding voor deze stap is de conceptwet op de veiligheidsregio's. Uitwerking van dit traject is momenteel in volle gang; bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheden zullen veranderen en beter aansluiten bij de actuele inzicht-

ten. Zo zullen gemeenten intensiever bij de Regio ZHZ worden betrokken en vindt er een herijking plaats van de ambtelijke eindverantwoordelijkheid.

Service Centrum Drechtsteden

Het Service Centrum Drechtsteden is per 1 april 2008 van start gegaan. Binnen dit centrum zijn de bedrijfsvoeringfuncties georganiseerd van de zes gemeenten in de Drechtsteden, voor de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden en voor de Gemeenschappelijke Regeling Zuid-Holland Zuid. Voor de organisatie van de Regio zijn afspraken gemaakt die ertoe leiden dat de gemeenten die niet tot De Drechtsteden behoren geen financiële last ondervinden van deze operatie. Bijna alle medewerkers van de ondersteunende afdelingen traden in dienst van De Drechtsteden.

De Drechtsteden maakten tot en met 2006 als bureau onderdeel uit van de organisatie van de Regio ZHZ. Vanaf 2007 zijn De Drechtsteden verzelfstandigd in een eigen gemeenschappelijke regeling. Het SCD is een onderdeel van deze nieuw gevormde gemeenschappelijke regeling.

Human Resources Management

Voor de realisatie van de doelen op het gebied van dienstverlening is de Regio ZHZ afhankelijk van zijn professionals: het menselijk kapitaal. In 2007 zette de regiostaf een ontwikkeling in gang die ervoor moet zorgen dat het zogenoemde Human Resources Management aansluiting vindt bij de strategische richting die de organisatie is ingeslagen. Om dit te realiseren zijn speerpunten benoemd. In 2008 is een start gemaakt met het thema leiderschap. Dit zal in 2009 leiden tot meer concrete acties. Vanuit de regiostaf wordt actief geparticipeerd in een stuurgroep HRM binnen het netwerk van De Drechtsteden.

Bestuurlijke informatievoorziening

De planning- en controlcyclus functioneert adequaat, maar wordt doorontwikkeld. Informatie over de regiodiensten is doorgaans alleen financieel van aard. Gebruikers van de informatie vragen wel steeds vaker om (niet-financiële) kwalitatieve gegevens van de dienstverlening. De regiostaf wil graag aan deze wens voldoen en heeft daarom in 2008 gewerkt aan meer kwalitatieve gegevensverstrekking. In dat jaar zijn de bestuurlijke rapportages (BURAP's) op dit punt uitgebreid en in het bestuur behandeld.

Programma subregio Hoeksche Waard

€ 87.000 negatief

Zo gebruikelijk als het is om in een jaarverslag terug te kijken, zo gebruikelijk is het in de Hoeksche Waard om daarbij ook meteen vooruit te kijken.

Structuurvisie

De belangrijkste ontwikkeling in 2008 was de opstelling van de Structuurvisie Hoeksche Waard. In het najaar is het Ontwerp Ruimtelijk Plan door de Commissie Hoeksche Waard vastgesteld. Daarna is het door de gemeenteraden ter inzage gelegd en naar verwachting kan het voor de zomer van 2009 door de vijf gemeenteraden vastgesteld worden. Het bijbehorende Uitvoeringsprogramma en het Statuut voor het Regiofonds volgen daarna. Zeker zo belangrijk teneinde alle plannen daadwerkelijk uit te kunnen voeren. Het komend jaar zal het oogstjaar zijn voor deze Structuurvisie.

Nationaal Landschap

Uiteraard is in de Structuurvisie de manier waarop de streek wil omgaan met de ruimtelijke vertaling van het fenomeen 'Nationaal Landschap' inhoud gegeven. Het afgelopen jaar werd weer duidelijk dat daar ook veel draagvlak voor is. Niet alleen bij het 'eigen' maatschappelijk middenveld, de raden en burgers, maar ook bij de omliggende regio's. Er werden diverse werkconferenties georganiseerd en een jongerendebat door leerlingen van alle middelbare scholen uit de streek werd druk bezocht. Ook bij de opening van het Nationaal Landschap Centrum bleek de kracht van de streek. De eigen website is onlangs online gegaan, "<http://www.nationaallandschap.nl>" www.nationaallandschap.nl. Dit is

een prachtige aanvulling op de landelijke website www.nationalelandschappen.nl waarop alle landschappen te vinden zijn.

Bedrijventerrein

Van de komst van een bovenregionaal bedrijventerrein in het noorden van de Hoeksche Waard is door landelijke besluitvorming geen sprake meer. De ruimtelijke toekomst voor de Hoeksche Waard is daarmee in rustiger vaarwater gekomen. De blikken worden nu vooral gericht op de ontwikkeling van de eerste fase van het regionale bedrijventerrein. In 2009 zal het daarvoor benodigde bestemmingsplan worden vastgesteld en kan naar verwachting met de uitgifte van de eerste kavels worden begonnen.

Wonen

In 2008 is de Commissie Hoeksche Waard begonnen met het opstellen van een regionale woonvisie. Er zijn onder andere gesprekken gevoerd met de drie wooncorporaties die in het gebied actief zijn en er is een discussienota voorgelegd aan een woonplatform, vertegenwoordigers van onder andere woningconsumenten, seniorenraden en de makelaardij. In 2009 zal de regionale woonvisie worden vastgesteld.

Samenwerking

De bereidheid van de streek om samen te werken viel ook in 2008 op. Het Vlietproject (samenwerking met waterschap Hollandse Delta), de ontwikkeling van een prachtig natuurnetwerk door het midden en westen van de Hoeksche Waard, kreeg in 2008 een eigen website (www.vlietproject.nl). Ook verschenen per deelgebied prachtige brochures. Het komende jaar vindt de afronding plaats van het project, een ultiem voorbeeld van realisatie van de ecologische hoofdstructuur gekoppeld aan kansen voor recreatie.

De benoeming tot Nationaal Landschap werd door de agrarische ondernemers met gemengde gevoelens ontvangen. Dat deze sector intensief werd betrokken resulteerde in een proactieve houding waar vele initiatieven uit voortkwamen. Een project dat gezamenlijk werd opgepakt met de Commissie Hoeksche Waard was Akkerbouw in Groen & Blauw. Het project richt zich op het inzichtelijk maken van het agrarisch cultuurlandschap, waarbij ook de elementen van de groen/blauwe dooradering in kaart worden gebracht.

De Hoeksche Waard loopt voorop bij de aanpak van de milieuproblemen. Agrariërs, natuurbeschermers en overheden werken in de streek samen bij het terugdringen van het verlies aan biodiversiteit. De activiteiten en resultaten kregen net als voorgaande jaren internationale aandacht. Voorbeeldprojecten uit de streek kregen navolging in vele gebieden. Een voorbeeld is de bloemrijke agroranden die inmiddels in vele delen van ons land bekend zijn.

Gekoppeld aan al deze recreatieve en economische ontwikkelingen werd een eigen logo van en voor de Hoeksche Waard geïntroduceerd.

Programma subregio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden € 110.000 negatief

In 2008 is toegewerkt naar de verzelfstandiging van de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden per 1 januari 2009.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2008 heeft de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden een eigen Gemeenschappelijk Regeling (GR). Er is gekozen voor een 'regionaal dualisme'. De gemeenteraden staan centraal. Zij stellen de kaders vast en hebben een controlerende rol. De colleges zorgen vervolgens voor de uitvoering. De vijf programmalijnen zijn vervangen door drie domeinen: Sociaal, Economie/Toerisme en Fysiek. De programmalijnen Verkeer en Vervoer, Landelijk Gebied en Ruimtelijke Inrichting zijn onder het domein Fysiek gebracht.

Domein Economie/Toerisme

In 2008 is een ambtelijk overleg voor dit domein in het leven geroepen. Na het vaststellen van de regionale bedrijventerreinvisie zijn afspraken gemaakt om deze te laten renderen. Op het gebied van toerisme is gewerkt aan een notitie. Met als doel om vanuit een gezamenlijk vertrekpunt toerisme en recreatie regionaal op te pakken.

Domein Sociaal

Er is gestart met de voorbereiding van de doorontwikkeling van de Molenhopper vanaf 2010 voor het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV). Verder zijn in 2008 diverse projecten op het terrein van de Regionale Agenda Samenleving uitgevoerd. De regio heeft hiervoor € 508.033 van de provincie ontvangen. In het kader van de Wmo zijn ook diverse zaken opgepakt, waaronder een tevredenheidsonderzoek en er is gestart met het optimaliseren van de uitvoeringsorganisatie. Ook is de aanpak van een Centrum voor Jeugd en Gezin nader vorm gegeven. Hierin werken verschillende (maatschappelijke) organisaties samen.

Domein Fysiek/Wonen

Afspraken uit de Regionale Woonvisie A-V 2006-2009, die zijn vastgelegd in het Regionaal Uitvoeringsprogramma, zijn verder uitgewerkt. Voor de samenstelling van de woonmonitor is bovendien een digitale vragenlijst ontwikkeld en de rapportage woonmonitor 2008 is afgerond.

Domein Fysiek/Verkeer en Vervoer

Op de Merwede-Linge spoorlijn zijn nieuwe treinen ingezet. Aan de voorbereidingen voor de realisatie van de nieuwe haltes wordt druk gewerkt. De beveiliging van de stations is met meer cameratoezicht geïntensiveerd. Behalve Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam heeft nu ook Leerdam cameratoezicht. Voor de verbreding van de A27 loopt een planstudie. In het kader van de verkeersveiligheid is het Meerjarenplan Gedragsbeïnvloeding 2008-2010 in werking getreden.

Domein Fysiek/RO

In het kader van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening zijn bijeenkomsten georganiseerd om de regionale belangen duidelijk in beeld te krijgen en deze vast te leggen in een nota Regionaal Belang. Deze nota vormt 'input' voor de nieuwe provinciale structuurvisie. Ook is er een actieplan opgezet voor een regionaal klimaatbeleid. Naar aanleiding van het Bestuursakkoord Waterketen is gewerkt aan een intentieovereenkomst met het waterschap Rivierenland. Er is een archeologiewerkgroep geformeerd om een archeologische verwachtingenkaart en een nota op te stellen. Verder is het concept Transformatievisie Merwede-zone nader uitgewerkt tot de definitieve versie.

De regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden in de toekomst

Vanaf 1 januari 2009 is de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden zelfstandig. Vanzelfsprekend blijven de gemeenten op de beleidsterreinen Veiligheid, Milieu en Volksgezondheid samenwerken in Zuid-Holland Zuid. In het jaar 2009 zal bestaand beleid binnen de domeinen Fysiek, Sociaal en Economie/Toerisme worden voortgezet en nieuw beleid worden ingezet. De bestuurlijke en operationele vormgeving zal verder onderzocht en zo nodig aangepast worden om mogelijkheden en kansen van de samenwerking optimaal te benutten.

2.1 PROGRAMMAVERANTWOORDING

2.1.1 Brandweer en Multidisciplinaire veiligheid

a. Doelstelling

De regionale brandweer staat voor een hoogwaardige brandweezorg en een adequate rampenbestrijdingsorganisatie. Deze wil zij nu en in de toekomst zeker stellen met als resultaat minder slachtoffers en minder schade. Ofwel, de onveiligheid van 'vandaag' zo adequaat mogelijk bestrijden en de veiligheid van 'morgen' zo optimaal mogelijk organiseren. In het perspectief van de ontwikkeling van de Veiligheidsregio is het programma Brandweer samengevoegd met het programma Multidisciplinaire Veiligheid.

Kritische succesfactor	Prestatie indicator	Normering	Realisatie 2007	Realisatie 2008
Het realiseren van de DVO Dordrecht	DVO	Overeengekomen prijs-prestatie afspraak	DVO is opgesteld en gerealiseerd.	DVO doelstellingen zijn gehaald.
Het regelen van bijstand bij het beperken en bestrijden van brand en de hulpverlening bij ongevallen en rampen.	Evaluatie-verslagen van inzet	Organisatieplan brandweer	Afspraken omtrent bijstand zijn geregeld en nagekomen	Interregionale bijstand is geregeld in het verbeterde dekkingsplan. Verbeterd organisatieplan als 'ist-situatie' is gereed voor hernieuwde uitgave. De verbetering van de bijstandsregeling en regeling regionale brandweezorg wordt komend jaar in het programma versterking brandweer II ingezet.
Het bevorderen en coördineren van afspraken met betrekking tot operationele leiding bij de bestrijding van brand, ongevallen en rampen.	Evaluatie-verslagen van ROT-oefeningen en van inzetten	Organisatieplan brandweer en GRIP-regeling	Operationele leiding is georganiseerd.	Operationele leiding is georganiseerd. GRIP-regeling opnieuw uitgebracht, alsmede regeling alarmeren en in kennis stellen operationeel leider. Gemeenten zijn in afronding van de organisatie van hun GRIP-bijdrage
Correcte uitvoering van taken in het kader van BRZO 1999 en BEVI	BRZO en BEVI	BRZO en BEVI	Taken worden conform uitgevoerd.	Taken worden conform uitgevoerd. Interregionaal worden mogelijkheden verkend om tot verbetering van efficiency en kwaliteit te komen.
Brandweer in control	Kwaliteits-handboek	Begrotings- en P&C richtlijnen Zuid-Holland Zuid	Jaarrekening 2006 en begroting 2008 later opgeleverd dan conform richtlijn. Nieuw financieel pakket geïmplementeerd. Informatievoorziening kan nog verbeterd worden.	Jaarrekening 2007 en begroting 2009 zijn opgeleverd. Budgethoudersgesprekken worden gehouden. Brandweer is 'in control', maar verder verbeterde beheersing financiën en budgetverantwoordelijkheid moet speerpunt 2009 worden.

Taken

De regionale brandweer Zuid-Holland Zuid voert de brandweertaak uit overeenkomstig het gestelde in de brandweerwet 1985. Bovendien voert zij de brandweertaak uit voor de gemeente Dordrecht, eveneens volgens de Brandweerwet 1985, zoals vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Het betreft de volgende taken.

Wettelijke gemeentelijke brandweertaken (voor Dordrecht)

- het voorkomen, beperken en bestrijden van brand
- het beperken van brandgevaar
- het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt
- het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand
- beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen

Wettelijke voorbereidende regionale brandweertaken

- voorbereiden op de coördinatie bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen;
- voorbereiden op de organisatie voor het optreden van de brandweer in buitengewone omstandigheden
- het verzorgen van oefeningen met het oog op het optreden in groter verband en opleidingen

Wettelijke uitvoerende regionale brandweertaken

- het regelen van de operationele leiding bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen
- het verzamelen en evalueren van gegevens ten behoeve van de waarschuwing en alarmering van de bevolking in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan
- het waarschuwen van de bevolking door middel van het sirenenet
- het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting
- het beschikbaar stellen van personeel en materieel ten behoeve van bijstand

Wettelijke organisatorische regionale brandweertaken

- het vaststellen van een beheersplan
- het vaststellen van een organisatieplan
- het vaststellen van een instructie voor het personeel
- het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel
- het instellen en in stand houden van een regionale brandweeralarmcentrale

Wettelijke adviserende regionale brandweertaken

- het adviseren van de colleges van burgemeester en wethouders op het gebied van de brandpreventie
- het adviseren van de colleges van burgemeester en wethouders ter zake van voorbereidende maatregelen op het gebied van de brandbestrijding en brandbeperking in bepaalde objecten
- het adviseren van de colleges van burgemeester en wethouders over het aanschaffen van materieel
- het adviseren over het groepsrisico en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval (Besluit externe veiligheid inrichtingen).
- Het adviseren in het kader van het Besluit risico's zware ongevallen 1999

Voorts heeft de regionale brandweer ZHZ een taak volgens de gemeenschappelijke regeling ZHZ. Deze taak is niet geheel congruent aan de wettelijke taak. Zo heeft de brandweer in ZHZ volgens de GR feitelijk geen verantwoordelijkheid voor het instellen en in stand houden van een regionale brandweeralarmcentrale (een wettelijke taak). Het beheer van de gemeenschappelijke meldcentrale is in de praktijk aan de politie ZHZ opge-

dragen. Dat neemt echter niet weg dat een correcte uitvoering van de brandweeralarmering een regionale brandweerverantwoordelijkheid blijft.

De taken volgens de GR zijn:

- het monitoren van de uitvoering van de gemeentelijke brandweerbeleidsplannen
- het instandhouden van een regeling waarin adviseurs gevaarlijke stoffen opereren ten behoeve van de operationele leiding bij de bestrijding van een brand, ramp of zwaar ongeval waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn
- het coördineren van het regionaal rampenbestrijdingsteam
- het zorgdragen voor coördinatie van de periodieke doorlichting rampenbeheersing die wordt uitgevoerd door het rijk
- het regelen van bijstand bij het beperken en bestrijden van brand en bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen
- het zorgen voor onder meer de financiële afspraken met betrekking tot bijstandsverlening
- het bevorderen en coördineren van afspraken met betrekking tot operationele leiding bij de bestrijding van brand, ongevallen en rampen
- het adviseren van gemeentebesturen op het gebied van proactie
- het instellen, uitvoeren, evalueren en het doen van eventuele voorstellen tot aanpassing van intergemeentelijke piketregelingen
- het organiseren van regionale brandweerwedstrijden
- het regionaal bestuur participeert geheel of gedeeltelijk in de exploitatie van een regionaal oefencentrum

Afgeleide Plantaken

De regionale brandweer heeft diverse uitvoerende taken, als afgeleide van de wettelijke. Deze zijn vastgelegd in het bestuurlijk vastgestelde planfiguren, te weten:

- Het Beheersplan ZHZ
- Het Organisatieplan brandweer ZHZ
- Gemeentelijke rampenplannen
- Gemeentelijke rampbestrijdingsplannen

Daarnaast zijn er wettelijke taken in het kader van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (BRZO) en het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BVI).

b. Producten/activiteiten

Product	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Korpsleiding	Het geven van leiding aan de regionale brandweer	Periodiek afstemming voortgang doelstellingen aan de hand van managementletters
	Het verzorgen van de verantwoordingsdocumenten in het kader van de planning en control	Jaarrekening 2007 en begroting 2009 zijn opgesteld. Budgethouders zijn nauwer betrokken bij opzet begroting en inrichting financiële administratie. Er worden budgethoudersgesprekken gehouden
Regionale Brandweerszorg <i>Het verzorgen van wettelijke voorbereidende</i>	Voorbereiden op de coördinatie bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen	Coördinatie is georganiseerd en afgestemd met PVRC; vanwege heruitgave GRIP en verbeterde alarmering beter geregeld.

Product	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
<i>regionale brandweertaken</i>	Vorbereiden op de organisatie voor het optreden van de brandweer in buitengewone omstandigheden	Het brandweeractiecentrum is verder ontwikkeld. Met het regelen van de bemensing van het BAC kan het optreden van de brandweer in buitengewone omstandigheden nog beter worden ondersteund. Het BAC is nu 24x7 beschikbaar.
	Het verzorgen van oefeningen met het oog op het optreden in groter verband en opleidingen.	OVD trainingsweken 2008 zijn gehouden. Regionale praktijk oefeningen voor pelotons zijn in het najaar van 2008 gehouden. Planning is geheel gerealiseerd.
Regionale Brandweerszorg <i>Het verzorgen van wettelijke uitvoerende regionale brandweertaken</i>	Het regelen van de operationele leiding bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen (uitbesteed aan PVRC)	Operationele leiding is georganiseerd.
	Het verzamelen en evalueren van gegevens ten behoeve van de waarschuwing en alarmering van de bevolking in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan	Activiteit vindt plaats in het geval van een incident.
	Het waarschuwen van de bevolking door middel van het sirenenet .	Het sirenestelsel wordt in ZHZ maandelijks getest. Het systeem functioneert op dit moment goed, maar heeft in 2008 een paar maal in diverse gemeenten gehaperd. Er zijn in die gevallen vervangende voorzieningen getroffen door de regionale brandweer Gemeenten Ridderkerk en Hendrik- Ido Ambacht hebben een convenant voor het kunnen gebruiken van de sirenes op elkaar grondgebied.
	Het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting	Het nieuwe landelijk ontwikkelde protocol voor decontaminatie zal ter besluitvorming worden ingebracht in 2009. IOOV heeft een rapport over OGS uitgebracht. De brandweer ZHZ heeft in het algemeen de OGS-zaken goed op orde. Enkele onderwerpen kunnen verbeterd worden. Er komt een plan van aanpak.
	Het beschikbaar stellen van personeel en materieel ten behoeve van bijstand	Er is één brandweercompagnie beschikbaar; het materieel van de tweede compagnie wordt ingeleverd bij BZK. In het kader van het verbeterde organisatieplan wordt een verbeterd inzetprotocol ontwikkeld.
Regionale Brandweerszorg <i>Het verzorgen van wettelijke</i>	Het vaststellen van een beheersplan (uitbesteed aan PVRC)	Is in beheer bij PVRC. Beheersplan is grotendeels uitgevoerd.

Product	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
<i>telijke organisatorische regionale brandweertaken</i>	Het vaststellen van een organisatieplan	Organisatieplan wordt in drie fasen uitgewerkt, namelijk 'Operationaliteit', 'Brandveiligheid & Brandveiligheidsbewustzijn' en 'Organisatie/bedrijfsvoering'. Het eerste deel is gereed.
	Het vaststellen van een instructie voor het personeel	Beschikbaar en vastgesteld.
	Het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel	Er zijn afspraken gemaakt over de af te nemen diensten van de Materieel Logistieke Dienst. Momenteel wordt gewerkt aan een materieel logistiek plan en wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van interne verzelfstandiging van de materieel logistieke dienst, teneinde de service te kunnen verbeteren.
	Het instellen en in stand houden van een regionale brandweeralarmcentrale	Er is een SLA met de GMC overeengekomen. Afspraken met de GMC worden bewaakt. Prestaties van de GMC worden inzichtelijk gemaakt voor het College van Commandanten.
Regionale Brandweezorg <i>Het verzorgen van wettelijke adviserende regionale brandweertaken</i>	Het adviseren van de colleges van burgemeester en wethouders op het gebied van de brandpreventie	Op verzoek van gemeenten adviseert het bureau Expertise & Advies Brandweer.
	Het adviseren van de colleges van burgemeester en wethouders ter zake van voorbereidende maatregelen op het gebied van de brandbestrijding en brandbeperking in bepaalde objecten	Op verzoek van gemeenten adviseert het bureau Operationele Zaken. Advies is beschikbaar. De gemeenten zijn geïnformeerd over het gebruiksbesluit. De regio ondersteunt de gemeente bij de invoer van het besluit. Er is een plan van aanpak, afhandelingprotocol en bijlagen ontwikkeld. Tevens is er een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd voor betrokken brandweren en overige gemeentelijke en regionale afdelingen.
	Het adviseren van de colleges van burgemeester en wethouders over het aanschaffen van materieel	Op verzoek van gemeenten adviseert het bureau Operationele Zaken. Advies is beschikbaar en regionale aanbesteding en begeleiding van aanbesteding vindt plaats.
	Het adviseren over het groepsrisico en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval (Besluit externe veiligheid inrichtingen).	Adviezen worden conform de procedure binnen vier weken vanuit bureau Expertise & Advies Brandweer verstrekt. In 2008 zijn meer dan 80 verschillende soorten adviezen uitgebracht.
	Het adviseren in het kader van het Besluit risico's zware ongevallen 1999	Er wordt conform de bestuurlijk vastgestelde planning geadviseerd en geïnspecteerd. Zie hiervoor

Product	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Regionale Brandweerzorg	Het monitoren van de uitvoering van de gemeentelijke brandweerbeleidsplannen (bijdrage)	Wordt gecoördineerd meegenomen in het project versteking brandweer II als onderdeel van de aanstaande evaluatie en herijking van de organisatie van de regionale brandweerzorg
<i>Het verzorgen van taken volgens de gemeenschappelijke regeling ZHZ</i>	Het instandhouden van een regeling waarin adviseurs gevaarlijke stoffen opereren ten behoeve van de operationele leiding bij de bestrijding van een brand, ramp of zwaar ongeval waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn	Het AGS-piket is beschikbaar en operationeel inzetbaar
	Het coördineren van het regionaal rampenbestrijdingsteam (uitbesteed aan PVRC)	Het regionaal rampenbestrijdingsteam is beschikbaar, maar aandacht voor de organisatie van de inzet van het RRBT en monitoring van de kwaliteit van de functionarissen is hoogst noodzakelijk. Daarmee is reeds gestart in 2008.
	Het regelen van bijstand bij het beperken en bestrijden van brand en bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	Procedure en planvorming is beschikbaar en wordt herijkt in het kader van het organisatieplan. ZHZ beschikt over een brandweercompagnie voor bijstand buiten de regiogrenzen.
	Het zorgen voor onder meer de financiële afspraken met betrekking tot bijstandsverlening (kostenverrekening specialistische taken)	Kostenverrekening is beschikbaar, maar moet worden geactualiseerd
	Het bevorderen en coördineren van afspraken met betrekking tot operationele leiding bij de bestrijding van brand, ongevallen en rampen.	Is geregeld in de GRIP en de procedure in kennis stellen en alarmeren operationeel leider. Piketten zijn gevuld en werkend
	Het adviseren van gemeentebesturen op het gebied van proactie	Naast BEVI-advisering wordt ook proactief geadviseerd aan gemeentebesturen
	Het instellen, uitvoeren, evalueren en het doen van eventuele voorstellen tot aanpassing van intergemeentelijke piketregelingen	De actualisatie maakt onderdeel uit van het organisatieplan.
	Het organiseren van regionale brandweerwedstrijden	Regionale wedstrijden vinden conform jaarplanning 2008 plaats
	Regionale Brandweerzorg	Gemeentelijke rampenplannen (uitbesteed aan PVRC)
<i>Het verzorgen van afgeleide plantaken</i>	Gemeentelijke rampenbestrijdingsplannen (uitbesteed aan PVRC)	Controle op kwaliteit loopt niet volgens de planning; er is een achterstand opgetreden. Onlangs is bij PVRC begonnen met het versneld herijken en zodig van de rampbestrijdingsplannen. Het proces loopt voorspoedig.

Product	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Lokale brandweezorg Het verzorgen van de brandweezorg voor de gemeente Dordrecht	Het uitvoeren van de in de DVO opgenomen doelstellingen	De opkomsttijden worden niet voor 100% gerealiseerd door het nog niet operationeel zijn van een tweede uitrukpost. Nieuwe doelstelling inzake actuele aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten eind 2008 gerealiseerd
	Het realiseren van de doelstellingen binnen het beschikbare DVO-budget	Het DVO budget 2008 is overschreden als gevolg van exogene invloeden. In het DVO budget is een component opgenomen voor levensloop. Hier vindt nacalculatie op plaats. Uit de nacalculatie blijkt dat kosten van levensloop hoger uitkomen. Daarnaast is een niet begroot volgens afspraak met Dordrecht ten laste van de exploitatie gebracht in verband met ontwikkelingskosten van de tweede uitrukpost in de gemeente Dordrecht.
	Deelnemen aan een benchmark en inventariseren mogelijke innovatiemogelijkheden	De gemeente Dordrecht heeft zich aangesloten bij de benchmark "Sturen op veiligheid", waaraan de brandweer haar medewerking zal verlenen. Daarnaast komt er een collegeonderzoek met als thema 'Prestatiesturing in een regionaal netwerk'.

Projecten van en in beheer voor derden en financiering door derden

Project	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Railplan	Het landelijk implementeren van de producten van het project Railplan, namelijk 1) product planvorming, 2) product oefenen en 3) product opleiden.	<p>Is geen brandweerproject maar een project dat administratief in beheer was bij de brandweer. Is inmiddels beëindigd.</p> <p>Er vindt nog afstemming plaats met BZK over de afwikkeling van de projectkosten. Het project wordt voortgezet onder de naam Platform transportveiligheid, over te brengen naar Rotterdam-Rijnmond.</p> <p>Om de resultaten van het project op regionaal te kunnen implementeren is een eenmalige subsidie ontvangen van € 50.000.</p>
Railplan OTO	Nadere uitwerking van het landelijke project railplan voor wat betreft opleiden, trainen en oefenen.	Zie hiervoor
Oefentunnel	Het realiseren van een oefentunnel	De Raad van Commissarissen van de ZHZ Investerings BV heeft ingestemd met het beschikbaar stellen van €300.000 voor het verder onderzoeken en uitwerken van een high rise en tunnel concept op het oefenterrein. Onderzoek is door AvD uitgevoerd en biedt interessante perspectieven. Echter, vanwege externe invloeden zal herbezinning op de ambitie noodzakelijk zijn.
IDU (Dordrecht)	Ontwikkelen van beleid voor instroom, doorstroom en uitstroom van repressief DVO-brandweerpersoneel in een bezwa-	Het college van de gemeente Dordrecht heeft ingestemd met het beleidsvoorstel IDU. Er zijn loopbaangesprekken gehouden met repressieve medewerkers, twee trainingsmodules voor leidinggevenden gehouden en enquêtes gehouden

Project	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
	rende functie	over scholings- en uitstroom-mogelijkheden
Crisisbeheersing als PPS	Bevorderen publiek-private samenwerking bij crisisbeheersing.	Project is afgerond. Vervolgproces vindt binnen het project PVRC plaats, ten eerste met de drinkwaterbedrijven.
Model regionaal beleidsplan	Ontwikkeling van een instrument (handreiking beleidsplan veiligheidsregio) dat veiligheidsregio's ondersteunt bij de meerjarige strategische planning van crisisbeheersing en rampenbestrijding	Handreiking beleidsplan Veiligheidsregio is ontwikkeld. Pilots voor zes veiligheidsregio's zijn afgerond. Project wordt binnenkort afgesloten
Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht	Maatregelen treffen om de veiligheid op het spoor DDT/Zwijndrecht te verbeteren en de respons bij incidenten te versterken	Afzonderlijke (bestuurlijke) rapportages inzake project zijn in juli 2008 opgesteld. Volgende rapportage is begin januari 2009. Loopt overwegend volgens planning, met uitzondering van deelproject bereikbaarheid en beheersbaarheid spoor. Een en ander vanwege dispuut met prorail en V&W over juridische positie aanvaarden risico's

Sectorprojecten gefinancierd door derden

Project	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Brandweerparken	Realiseren brandweerpost Leerpark en herinrichten post Oranjepark. Verdeling van operationele capaciteit over twee posten	De multidisciplinaire ambities en plannen (samen gaan ambulance) zijn bijgesteld tot een brandweerpost met onderuur door GHOR en ROC. Post zal naar verwachting in maart 2011 worden opgeleverd. Project wordt voor wat betreft bouw door gezamenlijke stuurgroep onder voorzitterschap van Dordrecht aangestuurd en voor wat interne combi Oranjepark en Leerpark door regionale brandweer
TMO	Organiseren van een grote wateroefening in het kader van Taskforce Management Overstroming	Afzonderlijke subsidie toegekend voor circa € 670.000. Afzonderlijke diensten leveren capaciteit om niet om projectvoorbereiding op de oefening vorm te geven. Oefening is in november gerealiseerd. Project is binnen de kaders en conform de doelstellingen afgerond.

Sectorprojecten zelf gefinancierd

Project	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Incidentbestrijding op het water	Volledige beheersing watergerelateerde zaken op het gebied van risicobeheersing en incidentmanagement in de regio	Projectplan is bestuurlijk goedgekeurd. Externe projectleider werkt aan multidisciplinair operationeel plan voor incidentbestrijding op het water. Middels workshops wordt project uitgewerkt. Er is aansluiting met het landelijke project waterrand. project wordt binnenkort opgeleverd.
Organisatieplan	Het realiseren van het organisatieplan voor de regionale brandweer.	Project is gestart en opgedeeld in drie fasen. Eerste fase, betreffende 'Operationaliteit', is gereed.
PVRC	Het uitbouwen van de multidisciplinaire taken binnen de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Over PVRC is afzonderlijk gerapporteerd naar veiligheidsbestuur. Bestuurlijke doelstellingen uit De Lutte reeds grotendeels gerealiseerd
Pilot Community	Het uitvoeren van een aantal ac-	De volgende deelprojecten worden gestart: "Eve-

Project	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Safety (Dordrecht)	tiviteiten die bijdragen aan de veiligheid voor de samenleving.	nement Kerstmarkt", "Openstellen kazerne", "Oud-Krispijn" en "Begaanbaarheid van de voertuigen".
FUWA	Het uitvoeren van groot functieonderhoud	Groot functieonderhoud is uitgevoerd. Project nagenoeg afgerond; diensttoetsingscommissie komt tot een oordeel in maart.
PVMLD	Vorbereiden/versterken van de Materieel Logistieke Dienst voor regionale dienstverlenende taak binnen bedrijfseconomisch gezonde omgeving.	Extern onderzoek naar verbeterpunten voor MLD heeft plaatsgevonden. Uitwerking wordt in komend half jaar opgepakt.
PVB II	Programma Versterking Brandweer II	In opstartfase (III/GB/1 is hiervan zelfstandig te managen onderdeel)

c. Exploitatie

Hieronder is de gecomprieeerde productrekening weergegeven (alle bedragen x € 1.000).

Producten	Realisatie 2007			Raming 2008 oorspronkelijk			Raming 2008 na wijziging			Realisatie 2008		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Korpsleiding RBZ	1.224	279	-945	745	127	-618	982	1.715	733	1.393	2.030	637
Korpsleiding RBZ	1.255	98	-1.157	2.112	65	-2.047	2.036	66	-1.970	1.954	102	-1.852
Regionale brandweezorg	5.103	2.342	-2.761	5.051	1.678	-3.373	5.325	499	-4.826	5.685	1.565	-4.120
Lokale brandweezorg	9.219	1.790	-7.429	7.364	1.328	-6.036	8.505	1.720	-6.785	9.203	2.182	-7.021
Projecten	474	433	-41	688	688	0	264	264	0	2.784	2.779	-5
Bijdragen gemeenten		3.962	3.962		3.982	3.982		4.133	4.133		4.136	4.136
Bijdrage DVO Dordrecht		8.720	8.720		8.095	8.095		8.767	8.767		8.886	8.886
Resultaat voor bestemming	17.275	17.624	349	15.960	15.963	3	17.112	17.164	52	21.019	21.680	661
Mutaties reserves RBZ	116	44	-72	30	39	9	259	219	-40	267	128	-139
Mutaties reserves LBZ				12		-12	12		-12	13		-13
Resultaat na bestemming	17.391	17.668	277	16.002	16.002	0	17.383	17.383	0	21.299	21.808	509

In onderstaande tabel is de exploitatie inzake de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Dordrecht voor de basis brandweezorg gepresenteerd.

Producten	Realisatie 2007			Raming 2008 oorspronkelijk			Raming 2008 na wijziging			Realisatie 2008		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Korpsleiding RBZ	1.255	98	-1.157	2.112	65	-2.047	2.036	66	-1.970	1.954	102	-1.852
Lokale brandweezorg	9.219	1.790	-7.429	7.364	1.328	-6.036	8.505	1.720	-6.785	9.203	2.182	-7.021
Bijdrage DVO Dordrecht		8720	8.720		8.095	8.095		8.767	8.767		8.886	8.886
Resultaat voor bestemming	10.474	10.608	134	9.476	9.488	12	10.541	10.553	12	11.157	11.170	13
Mutaties reserves LBZ				12		-12	12		-12	13		-13
Resultaat na bestemming	10.474	10.608	134	9.488	9.488	0	10.553	10.553	0	11.170	11.170	0

De dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Dordrecht is voor 2008 budgettair neutraal in de exploitatie opgenomen. In afwijking van vorig jaar is voor deze beleidslijn gekozen om daarmee een zuiver resultaat van de regionale brandweer(zorg) te kunnen presenteren.

Resultaatanalyse

Het resultaat over 2008 bedraagt € 509.000 (afgerond) positief. Dit is het resultaat inclusief bureau Opleiden & Onderwijs.

Om tot een sluitende exploitatie te komen voor de werkelijke lasten en baten van de DVO is een aanvullende bijdrage nodig van € 133.310. Deze aanvulling wordt door een drietal exogene factoren veroorzaakt, te weten:

1. hogere lasten van levenslooppremies voor repressief personeel in een bezwarende functie (nadeel € 105.000) en
2. de ten laste van de exploitatie gebrachte maar niet begrote ontwikkelingskosten uit 2007 voor de tweede post (nadeel € 97.000) en
3. een in 2008 lager betaalde huurprijs voor het Oranjepark van €828.148- terwijl in het budget een bedrag van € 882.094 is opgenomen (voordeel € 53.946).

De financiële realisatie in het boekjaar wijkt af van de begroting. In de volgende tabel wordt de cijfermatige analyse gegeven. Tevens wordt weergegeven of er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>Voordelen</i>		<i>Nadelen</i>		<i>Saldo- effecte</i>	<i>Totaal</i>	<i>Analyse verwijzin</i>	<i>Onrecht- matig</i>
	<i>Inc.</i>	<i>Struct.</i>	<i>Inc.</i>	<i>Struct.</i>				
LASTEN								
Personeelslasten			55-			55-	A	nee
Kapitaallasten	359					359	B	nee
Personeel van derden			172-			172-	C	nee
Energie			20-	82-		102-	D	nee
Overige goederen en diensten			3.799-	200-		3.999-	E	nee
Reserveringen			9-			9-		nee
Overig	60					60	F	nee
						-		
<i>Subtotaal</i>	<i>419</i>	<i>-</i>	<i>4.055-</i>	<i>282-</i>	<i>-</i>	<i>3.918-</i>		
BATEN								
						-		
Personeel van derden	129					129	G	nee
Overige goederen en diensten	4.451					4.451	H	nee
Inkomensoverdrachten	168					168	I	nee
Reserveringen			354-			354-	J	nee
Verrekeningen	33						K	nee
						-		
<i>Subtotaal</i>	<i>4.781</i>	<i>-</i>	<i>354-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>4.427</i>		
TOTAAL GENERAAL VOOR BESTEMMING	5.200	-	4.409-	282-	-	509		
Resultaatbestemming	5.199-	-	4.409	282	-	509		
TOTAAL GENERAAL NA BESTEMMING	1	-	-	-	-	-		

In bovenstaande analyse wordt nader ingegaan op de verschillende kostensoorten. De cijfers hebben betrekking op de regionale brandweer inclusief de lokale brandweezorg Dordrecht (dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Dordrecht).

De relatief grote afwijkingen tussen de begrote en werkelijke lasten en baten worden als volgt verklaard.

- In de begroting is rekening gehouden met € 688.000 aan lasten en baten aan gaande het project PVRC. In de realisatie is het project Programma Versterking Risico en Crisisbeheersing (PVRC) buiten de reguliere exploitatie van de regionale brandweer gehouden om daarmee niet het resultaat te beïnvloeden. Overigens resteert voor het project per 31 december 2008 een bedrag van circa € 171.000, dat in 2009 kan worden aangewend voor de verdere uitwerking van het jaarplan. Er zijn wel andere projecten (budgettair neutraal) met een totaalsaldo van € 2,8 miljoen afgesloten die niet als zodanig in de begroting waren voorzien. Dit betreft onder meer een deel van Railplan en Taksforce Management Overstroming/Waterproef.

- De omzet van zowel de Materieel Logistieke Dienst en daarmee ook de bijbehorende lasten zijn circa € 200.000 hoger dan begroot door onder meer een toename van het aantal externe klanten als ook de uitrol van C2000-apparatuur.
- De omzet en daarmee ook impliciet de bijbehorende lasten van bureau Opleiden en Onderwijs aangaande de cursussen is circa €1 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat de klanten van de voormalige Hollandse Brandweer en HulpverleningsBond nu afnemen bij bureau Opleiden en Onderwijs. Het positieve resultaat wordt behaald doordat meer cursisten per cursus hebben deelgenomen dan begroot. Daardoor stijgen de baten substantieel meer dan de lasten.
- In 2008 is een incidentele vergoeding ontvangen voor de onderhoudskosten van de blusboot (€90.000). Daarnaast is de participantenbijdrage voor USAR aangaande 2007 en 2008 ontvangen (€ 100.000) en de loon- en prijsbijstelling van de BDUR-vergoeding (€ 55.000).

A. Personeelskosten

Het nadelige saldo wordt veroorzaakt door hogere personeelskosten voor de dienstverlening van de basisbrandweezorg voor de gemeente Dordrecht. In het saldo van de personeelslasten zijn de kosten van overgangsrecht FLO en het nieuwe stelsel van loopbaanbeleid opgenomen. Deze kosten liggen circa € 105.000 hoger dan begroot. Aangezien op deze kosten wordt nagecalculeerd heeft dit geen invloed op het resultaat.

Daarnaast is een medewerker voor de duur van twee jaar aangetrokken om het proces rondom met name de inkomende facturenstroom opnieuw in te richten. Feitelijk gezien is hier een (tijdelijk) 'vangnet' gespannen.

De loonkosten van de lokale commandanten, behoudens die van de gemeente Dordrecht, zijn om technische redenen verantwoord bij de regiostaf. Overigens is dit een budgettair neutraal aangezien deze loonkosten volledig worden doorbelast aan de betreffende gemeente.

B. Kapitaallasten

De kapitaallasten vallen voor 2008 lager uit dan begroot. Het voordeel heeft enerzijds betrekking op de regionale brandweezorg (€ 250.000) en de lokale brandweezorg Dordrecht (€ 109.000 voordelig).

Dit voordeel ontstaat door uitgestelde investeringen. Dit betreft onder meer een hulpverleningswagen, ademluchtbak, dienstauto's en de kosten van het informatiesysteem IMI/Multiteam. Ten aanzien van deze laatste investering wordt nagegaan op welke wijze aanwending hiervan zal geschieden. De vervanging van de schuimblusvoorraadbak en de poederblusbak is uitgesteld en zal mogelijk niet meer geheel noodzakelijk zijn in verband met de komst van twee schuimblusvoertuigen. Deze voertuigen worden gedekt uit het project Spoorzone. Het uitstel van de investeringen heeft geen versturende invloed gehad op de operationele inzetbaarheid van het huidige wagenpark. Ook voor de korte termijn worden geen knelpunten voorzien. Mogelijk ligt er wel een relatie met de gestegen onderhoudskosten.

De directeur veiligheidsregio zal de vraagstelling van een, op het eerste gezicht structurele, onderuitputting op de regionale kapitaallasten in verband brengen met de opzet en ontwikkeling van de (begroting van de) gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio, en daarbinnen de sector brandweer.

C. Personeel van derden

Er is een overschrijding van het budget door met name de inhuur van een interim-commandant voor de gemeente Binnenmaas. Deze kosten zijn doorbelast aan de betreffende gemeente. Daarnaast zijn externe medewerkers ingehuurd in het kader van de leerwerkplek. Zij ondersteunen de activiteiten van onder meer het bureau Facilitaire Zaken en de Materieel Logistieke Dienst. Tevens heeft inhuur plaatsgevonden op een vacature.

D. Energie

Het budget voor energie is structureel onderbegroot. Dit betreft zowel de kosten van brandstoffen als electra. Dit is deels te verklaren door de substantieel gestegen prijzen als ook de toename in de loop der jaren van het aantal voertuigen. Het budget is hierbij niet of in onvoldoende mate bijgesteld. Wel wordt opgemerkt dat in 2008 alle maanden van het verslagjaar 2008 zijn verantwoord als ook de maanden november en december 2007.

E. Overige goederen en diensten

De verschillen betreffen:

- niet begrote maar budgettaire neutraal verantwoorde projectgelden (€ 2,8 miljoen)
- hogere lasten bij de Materieel Logistieke Dienst (€ 200.000)
- hogere lasten bij het bureau Opleiden en Onderwijs (€ 900.000).

Tegenover de toename van de lasten bij de Materieel Logistieke Dienst en met name bij het bureau Opleiden en Onderwijs zijn ook hogere baten gerealiseerd.

In 2008 zijn extra, maar niet begrote, kosten gemaakt voor de inrichting van het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (€ 55.000). Hiermee is het dekkingsplan nagenoeg volledig ingevoerd op uitzondering van de vaarwegen, autosnelwegen en het spoor. Daarnaast is een start gemaakt met het implementeren van Safety Portal Incident, dat het mogelijk maakt om onder meer gedifferentieerd te alarmeren. Deze kosten bedroegen € 86.000 waarvan € 52.500 begroot.

Tevens is een aanzienlijke overschrijding geconstateerd op het onderhoudsbudget voor regionaal en rijksmaterieel bij de regionale brandweezorg. Inmiddels vindt met de Materieel Logistieke Dienst afstemming plaats om de onderhoudskosten te reduceren tot aan aanvaardbaar niveau. De overschrijding zal naar verwachting overigens in 2009 lager zijn door de afbouw van een compagnie. Dit betreft rijksvoertuigen die zijn ingeleverd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Het budget voor contributie NVBR, onderhoud voor materieel en personeelsgerelateerde budgetten (zoals opleiding) is structureel onderbegroot.

F. Verrekeningen

In de begroting 2008 is een bijdrage van € 52.944 opgenomen ter voeding van het centraal belegde organisatie- en ontwikkelingsbudget. Uiteindelijk is een bijdrage van € 12.789 in rekening gebracht door het concern. De bijdrage voor de accountantskosten is per abuis onder een andere kostencategorie verantwoord.

G. Personeel van derden

Dit betreft voor een groot deel door de doorbelasting van de interim-commandant aan de gemeente Binnenmaas. Daarnaast zijn loonkosten doorbelast aan USAR en projecten.

H. Overige goederen en diensten

Hier wordt verwezen naar de opgenomen toelichting onder ad E 'Lasten – Overige goederen en diensten'. Aanvullend kan worden gemeld dat de Zuid-Holland Zuid Participatie BV uit haar resultaat van 2007 een bedrag van € 70.073 beschikbaar heeft gesteld.

I. Inkomensoverdrachten

De toename van de inkomensoverdrachten betreft de eenmalig ontvangen bijdrage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de onderhoudskosten van de blusboot (€ 90.000). Daarnaast is een loon- en prijsbijstelling 2008 van de BDUR-vergoeding ontvangen (€ 55.000).

J. Reserveringen

In de begroting was een onttrekking voorzien uit de reserve veiligheidsregio voor het project "Versterking Risico- en Crisisbeheersing" ad € 263.846. Deze onttrekking is uiteindelijk niet noodzakelijk geweest door lagere werkelijke kosten, onder meer door het multidisciplinair oefenen in 2008 te integreren in het project Waterproef. Daarnaast was een onttrekking voorzien van € 180.000 voor het project "Organisatieplan". Uiteindelijk is maar een onttrekking van € 89.235 noodzakelijk geweest, aangezien alleen het eerste deel van de actualisatie van het organisatieplan is uitgevoerd.

K. Verrekeningen

Door een hogere dan begrote stand van de reserves is ook de werkelijk ontvangen rente over de reserves hoger dan begroot. Overigens heeft dit een budgettair neutraal effect omdat de rente ook onder de lasten als storting in de reserves is verantwoord.

2.1.2 Volksgezondheid

a. Doelstellingen

De kerntaken van de GGD zijn gezondheidsbevordering, onderzoek en (beleids)-advisering. De bevordering van de volksgezondheid (inclusief de bewaking en bescherming ervan) is van oudsher een GGD-taak. Daaraan geven we vorm door activiteiten uit te voeren op het gebied van jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, openbare geestelijke gezondheidszorg en gezondheidsvoorlichting. In deze beleidsperiode zullen we echter niet deze afzonderlijke taken centraal stellen, maar de informatie die zij genereren.

b. Producten en activiteiten

Product	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Jeugdgezondheidszorg	<p>Invoering landelijke EKD</p> <p>Centra voor jeugd en gezin</p> <p>Maatwerk 4-19 jarigen</p>	<p>Eind 2008 hebben de portefeuillehouders VG besloten mee te doen aan de gezamenlijke aanbesteding EKD.</p> <p>De GGD is in 2008 betrokken geweest bij de visieontwikkeling inzake CJG's in het hele werkgebied. Daar waar gewenst, mogelijk en betaalbaar zal de JGZ 4 – 19 intrekken bij de beoogde CJG's.</p> <p>De JGZ heeft het wettelijk basistenpakket uitgevoerd (GGD 4 – 19 jaar, Opmaat en Rivas 0 – 4 jaar). Het bereik in de contactmomenten lag tussen 85 en 95% (de juiste cijfers komen begin tweede kwartaal beschikbaar). Het maatwerkdeel omvatte in 2008</p> <p>voor alle gemeenten deelname aan netwerken, de screening in groep 4 (in het kader van de bestrijding van overgewicht), deelname van GGD-artsen aan Zorgadviesteams en opvoedingsondersteuning.</p>
Algemene gezondheidszorg (infectieziekten bestrijding, vangnettaken, Medische milieukunde)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuberculosebestrijding 2. Opschaling van de SOA bestrijding naar acht regio's waarin de organisatie is gestructureerd 3. Meldpunt Zorg en Overlast 	<p>Met de GGD Rotterdam Rijnmond is een aantal overeenkomsten afgesloten om beter met elkaar samen te werken op het terrein van de tbc bestrijding.</p> <p>Einde oktober is er gestart met een gezondheidsspreekuur op het Da Vinci (leerpark) met als hoofdonderwerp seksuele gezondheid.</p> <p>Bij het Meldpunt is een extra taak ondergebracht. Het gaat om de signalering en opvolging bij het project 'Zorgen voor jeugd' van de gemeente Dordrecht.</p>
Forensische geneeskunde	Letselsprekuren	<p>Sinds 1 december 2007 worden letselsprekuren voor de hele regio gehouden in Dordrecht, Gorinchem en Oud – Beijerland (en vanaf 1 februari 2007 voor de Drechtsteden). In het letselspreekuur onderzoekt de arts de slachtoffers van (huiselijk) geweld, mishandeling, beroving als</p>

Product	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
		aangifte is of wordt gedaan bij de Politie in het kader van strafrecht. Met de bevindingen van dit onderzoek wordt een letselverklaring opgesteld, die door de Politie/Justitie gebruikt wordt voor de verdere behandeling van de aangifte.
Gezondheidsbeleid, bevordering en ontwikkeling	<p>1. Integraal gezondheidsbeleid bij gemeenten</p> <p>2. Uitvoeringsprogramma's lokaal gezondheidsbeleid</p>	<p>Een projectgroep van de GGD is aan de slag met het invoeren van integraal gezondheidsbeleid. De doelstelling van het project is gemeenten te ondersteunen bij integraal gezondheidsbeleid. In 2008 heeft dit een integraal advies m.b.t. de ontwikkeling van een wijk voor de gemeente Liesveld opgeleverd. Daarnaast heeft er een eerste training plaatsgevonden van ambtenaren en ggd-medewerkers.</p> <p>Eind 2007 heeft de GGD opdracht gekregen om vier uitvoeringsprogramma's voor het lokaal gezondheidsbeleid op te stellen. In 2008 zijn alle vier de programma's door de gemeenten vastgesteld. De programma's voor overgewicht, depressiepreventie en binnenmilieu zijn ook in uitvoering gebracht. Het alcoholpreventieprogramma is opgesteld door de veiligheidssociëteit ZHZ. De GGD heeft inhoudelijk bijgedragen aan het uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma is eind 2008 door de individuele gemeenten vastgesteld. De GGD is ook projectleider geworden voor dit uitvoeringsprogramma.</p>

GHOR

De reguliere taakuitvoering:

In 2008 zijn met name voor de medewerkers OPV, OTO en communicatie de projecten het Programma Risico- en Crisisbeheersing Veiligheidsregio en het project TMO/Waterproef sterk van invloed geweest op de reguliere taakuitvoering.

Voor 2008 heeft realisatie van de reguliere taakuitvoering in hoofdlijnen betrekking op:

- advisering voor evenementen en bedrijven (45 adviezen, 265 contacturen)
- uitbrengen van de GHOR-nieuwsbrief (3) en diverse publicaties
- uitvoering van het jaarplan GHOR 2008
- actualisatie van de convenanten (9) en overleg ketenpartners hierover
- uitvoering van de jaarplanning bestuurlijke, multidisciplinaire/monodisciplinaire opleidingen, oefeningen en themadagen (totaal 72 activiteiten)
- kwaliteitszorg
- paraatheid/beheer van de GHOR-piketfuncties (dekking 90%)
- inzet, coördinatie en commandovoering bij incidenten (24) en de inzetregistratie en inzetevaluatie ervan
- onderhoud en beheer GNK (390 uren)
- uitvoering project Spoorzone (0,5 fte)

Uitvoering jaartargets en projectuitvoering:

Van de jaartargets en projectuitvoeringen dit jaar is uitgevoerd en gerealiseerd:

- Deelname aan programma risico- en crisisbeheersing (Veiligheidsregio)

- Deelname van het programma TMO/Waterproef met als hoogtepunt de oefenweek in november. Voor de GHOR lag het accent op de evacuatie van een verzorgingshuis
- Deelname aan projecten risico- en crisiscommunicatie voor Veiligheidsregio en Spoorzone
- GHOR-presentaties voor gemeenten
- Onderzoek informatiemanagement GHOR en vervulling vacature informatiemanagement
- Instellen diverse accounts voor ketenpartners
- Afronding onderzoek zorgniveau GHOR
- Themabijeenkomsten Netwerk GHOR
- Plan van aanpak evenementenbeleid
- Hercertificering HKZ Bureau GHOR
- Onderzoek naar noodzaak EHBO-unit

Targets en projectuitvoering, waarvan de uitvoering is bijgesteld of wordt vervolgd in 2009 zijn:

- Versterking contacten met zorginstellingen en ketenpartners 2^e lijn
- Uitvoering Spoorzone (aangepast voor 2009)
- Bijstandsafspraken met buurregio's
- Visiedocument registratie bij incidenten (onderdeel informatiemanagement)

c. Exploitatie

Het resultaat van de Jaarrekening 2008 van de GGD (inclusief GHOR) laat een incidenteel nadeel zien van € 235.000.

De GHOR heeft een nadeel van € 206.000. De GGD Volksgezondheid heeft een nadeel van € 29.000.

Over het algemeen kan worden gesteld dat door een stringent budgetbeheer in 2008 het nadeel voor Volksgezondheid beperkt is kunnen blijven. In de primitieve Begroting 2008 was nog een taakstelling opgenomen van € 49.000. Deze taakstelling dient betrokken te worden bij dit resultaat en kan hiermee dan ook grotendeels als gerealiseerd worden beschouwd.

Aangezien de GHOR organisatie werkt voor een groter werkgebied dan de GGD en er sinds 2003 ook een inwonerbijdrage voor deze activiteiten ter beschikking is gesteld, wordt het resultaat afzonderlijk weergegeven.

Over het jaar 2008 is een incidenteel nadelig exploitatieresultaat behaald van € 206.000. Dit nadeel wordt met name veroorzaakt door:

- een boeking voor externe advieskosten vanuit 2007 in 2008 voor € 29.000
- uitvoeren opleidingsbeleid € 110.000
- externe inhuur bureaumanager, meerkosten € 50.000 t.o.v. onderuitputting salarislasten formatie
- herinrichting actiecentrum € 12.000
- bovenformativiteit 0,8 fte RGF. € 100.000

Conform vastgesteld beleid in 2007 zijn gedurende 2008 alle nieuw aangestelde piketfunctionarissen opgeleid.

Opgemerkt wordt nog dat alle vacatures (m.u.v. de bureaumanager GHOR) in 2008 opgevuld zijn.

Hieronder wordt de gecompriëerde rekening weergegeven. Alle bedragen luiden x € 1.000.

Omschrijving	Rekening 2007			Primaire begroting 2008			Begroting na wijzigingen 2008			Rekening 2008		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
	x € 1.000			x € 1.000			x € 1.000			x € 1.000		
Rampenbestrijding en veiligheid	2.020	2.118	98	1.736	1.736	0	1.736	1.736	0	1.930	1.772	-158
Openbare gezondheidszorg	3.985	1.352	-2.633	3.595	1.087	-2.508	4.029	1.564	-2.465	2.615	-503	-3.118
Openbare gezondheidszorg pluspakket	1.397	1.280	-118	1.882	1.606	-276	1.557	1.238	-319	1.694	1.805	111
Jeugdgezondheidszorg uniform	8.208	5.232	-2.977	7.586	5.091	-2.495	7.586	5.091	-2.495	6.764	3.810	-2.954
Jeugdgezondheidszorg maatwerk	644	749	105	426		-426	426		-426	344	309	-35
Bezuinigingstaakstelling stelposten			0	73	46	-27	73	46	-27			
Mutaties reserves		109	109			0			0			
Rente		61	61		78	78		78	78		77	77
Inwonerbijdrage c.a.		5.615	5.615		5.655	5.655		6.040	6.040		5.880	5.880
kostenplaatsen	31		-31				466		-466	-2	-61	-59
TOTAAL EXPLOITATIEREKENING	16.285	16.516	229	15.298	15.348	50	15.873	15.842	-31	13.345	13.089	-256
Resultaat vóór bestemming												
Resultaatbestemming:												
Storting in reserve	49	12	-37	50		-50	50		-50	50		-50
Rentetoerekening aan reserves	61		-61							77		-77
mutaties reserve	161	129	-32					81	81	349	306	-43
bijdr concern oo												0
Nog te bestemmen:												
onttrekking reserve huisvesting											190	190
resultaat Volksgezondheid		7	7								29	29
resultaat GHOR	106		-106								206	206
TOTAAL	16.662	16.664	0	15.348	15.348	0	15.923	15.923	0	13.821	13.821	0

Het resultaat over 2008 bedraagt € 425.000 nadelig (incidenteel).

De financiële realisatie wijkt af van de begroting. In de volgende tabel wordt de cijfermatige analyse gegeven. In de tabel wordt tevens weergegeven of er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>Voordelen</i>		<i>Nadelen</i>		<i>Saldo-effecten</i>	<i>Totaal</i>	<i>Analyse verwijzing</i>	<i>Onrechtmatig</i>
	<i>Inc.</i>	<i>Struct.</i>	<i>Inc.</i>	<i>Struct.</i>				
LASTEN								
personele kosten	233					233	A	nee
kapitaallasten	49					49	B	nee
inhuur derden/externe adv.			657-			657-	C	nee
overige organisatiekosten			106-			106-	D	nee
verrekening					2.700	2.700	E	nee
<i>Subtotaal</i>	<i>282</i>	<i>-</i>	<i>763-</i>	<i>-</i>	<i>2.700</i>	<i>2.219</i>		
BATEN								
verrekening					2.700-	2.700-	F	nee
<i>Subtotaal</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>2.700-</i>	<i>2.700-</i>		
TOTAAL GENERAAL VOOR	282	-	763-	-	-	481-		
Resultaatbestemming	56					56	G	nee
TOTAAL GENERAAL NA	338	-	763-	-	-	425-		

A Personeelskosten

Het incidenteel voordeel op personele kosten wordt met name veroorzaakt door niet vervulde vacatures. Genoemd kunnen worden de vacature van afdelingshoofd stafunit en afdelingshoofd Jeugd Gezondheids Zorg.

B Kapitaallasten

Het incidenteel voordeel op de kapitaallasten wordt veroorzaakt door een temporisering van de investeringen i.v.m. de op hand zijnde verhuizing naar het gezondheidspark.

C Inhuur derden

Het incidenteel nadeel op inhuur derden/externe advisering wordt met name veroorzaakt door inzet op projecten, inhuur bureaumanager GHOR en ondersteuning in het digitaliseringstraject.

D Overige organisatiekosten

Het nadeel op de organisatiekosten wordt met name veroorzaakt door een inhaalslag opleidingen bij de GHOR en hogere huurlasten van het kantoorpand aan de Maasplaza.

G Resultaatbestemming

Het betreft hier de bijdrage vanuit het Organisatie Ontwikkelingbudget € 106.000 en de onttrekking aan de reserve t.b.v. het ingezette digitaliseringproces € 140.000.

E en F Verrekeningen

Het verschil tussen de gecompriëerde rekening 2008 t.o.v. de begroting inclusief begrotingswijziging 2008 kan worden verklaard uit het feit dat doorbelastingen aan de afdelingen / producten als negatieve baten i.p.v. lasten verantwoord zijn.

2.1.3 Ambulancezorg

a. Doelstellingen

De Ambulancedienst Zuid-Holland Zuid is een vooruitstrevende professionele organisatie die, in goede samenwerking met de ketenpartners, adequate ambulancezorg levert op basis van de geldende financiële en wettelijke kaders. De afhandeling van de melding, behandeling, begeleiding en transport, wordt met grote betrokkenheid uitgevoerd door hoog gekwalificeerde medewerkers.

Kritische succesfactor	Prestatie-indicator	Normering 2008	Realisatie 2008	Normering 2007	Realisatie 2007
Productie	Aantal ritten (excl. loze en vws-ritten)	25.200	25.627	24.600	24.605
Kwaliteit ambulancevervoer	Spoedvervoer A1 < 15 min	95%	93,2%	95%	93,0%
	Spoedvervoer A2 < 30 min	95%	97,2%	95%	97,3%
	Formele klachten	<10	1	<10	0
Betrokkenheid personeel	Ziekteverzuim	< 5%	4,2%	< 5%	4,5%

b. Producten en activiteiten

Product	Activiteit
Meldkamer ambulancezorg	1 Zorgindicatie, zorgtoewijzing en zorgcoördinatie
	2 Regievoering op paraatheid van ambulances op basis van dynamisch ambulancemanagement
Ambulance hulpverlening	1 Aannemen, beoordelen en verwerken van spoedeisende hulpvragen
	2 Verzorgen van ambulanceritten in de Regio Zuid Holland Zuid
	3 Chauffeursdiensten voor huisartsen buiten kantooruren

Product	Nr.	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
Ambulance hulpverlening	1	Terugdringen van het overschrijdingspercentage van de responsetijd tot de landelijk geaccepteerde faalkans van 5% van het aantal spoedritten.	Doelstelling 2008 was een responspercentage van 94% op A1-vervoer bij een gelijkblijvend ritaanbod. Het ritaanbod is in 2008 sterk gestegen. Gerealiseerd is een responspercentage van 97,2% (2007 97,3%).
	2	Differentiatie en uitbreiding van de beschikbaarheid van ambulances met gebruikmaking van de extra beschikbaar gekomen budgetten.	Via financiering vanuit de Spoorzonegelden wordt m.i.v. 1 juni 2008 de Rapid Responder extra ingezet op vrijdag t/m maandag van 08.00-15.00uur.
	3	Met aangrenzende Regio's samenwerkingsafspraken over doelmatiger inzet van ambulances in de grensgebieden.	In 2009 zullen de convenanten met de Regio's Midden- en West Brabant en Utrecht worden gerealiseerd.

Product	Nr.	Activiteit/beoogd resultaat	Stand van zaken
	4	Het uitbreiden van de samenwerkingsafspraken met de ketenpartners in de zorg, met de nadruk op huisartsen en ziekenhuizen.	Op initiatief van het ministerie van VWS vindt onder leiding van Traumacentrum Rotterdam Regionaal Overleg inzake Acute Zorg (ROAZ) plaats. De RAV participeert in dit overleg.
	5	Invoering van het project Ambulancemanagement informatie en sturing systeem (Amiss) ter ondersteuning van bovenstaande doelen.	Voor 2009 wordt er naar gestreefd om personele, financiële en medische informatie te integreren.
	6	Invoering van het project Mobiele Data Transmissie (MDT); digitale ritbonnen welke al tijdens het vervoer van de patiënt vanuit de ambulance, incl. alle (medische)gegevens, aan de ziekenhuizen kunnen worden doorgezonden.	Medio 2009 zal naar verwachting op een 4-tal ambulances MDT operationeel worden, waarna in 2009 nog 8 ambulances van MDT zullen worden voorzien.

c. Exploitatieresultaat

Hieronder is de gecombineerde productrekening weergegeven. Alle bedragen luiden x € 1.000.

Producten	Realisatie 2007 x € 1.000			Raming 2008 oorspronkelijk x € 1.000			Raming 2008 na wijziging x € 1.000			Realisatie 2008 x € 1.000			Verschil tov begroting 2008 na wijziging € 1.000		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Ambulancezorg	9.527	8.885	-642	10.255	9.133	-1.122	11.113	11.571	458	10.505	11.001	496	608	-570	38
Centrale Post Ambulancevervoer	1.158	1.161	3	1.192	1.152	-40	1.261	1.215	-46	1.258	1.221	-37	3	6	9
Chauffeurs huisartsendienst	244	241	-3	228	250	22	257	181	-76	247	190	-57	10	9	19
Totaal exploitatierekening	10.929	10.287	-642	11.675	10.535	-1.140	12.631	12.967	336	12.010	12.412	402	621	-555	66
Resultaat voor bestemming															
Mutaties reserves						1.140			-113						113
Bijzondere baten / lasten	20									228	228		228	228	
Resultaat na bestemming	10.949	10.287	-642	11.675	10.535	0	12.631	12.967	223	12.010	12.640	630	621	-327	407

Resultaatanalyse

Het resultaat over 2008 bedraagt € 402.000 positief. De financiële realisatie wijkt af van de begroting. In de volgende tabel wordt de cijfermatige analyse gegeven. In de tabel wordt tevens weergegeven of er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>Voordelen</i>		<i>Nadelen</i>		<i>Saldo-effect</i>	<i>Totaal</i>	<i>Analyse verwijzing</i>	<i>Onrechtmatig</i>
	<i>Inc.</i>	<i>Struct.</i>	<i>Inc.</i>	<i>Struct.</i>				
Lasten ambulancedienst								
Personeelslasten	46	45	15-	19-	-	57	A	nee
Gedetacheerd personeel	-	-	-	-	531	531	G	nee
Rente en afschrijvingen	34					34	B	nee
Huisvestingskosten	-	-	32-	-	-	32-	C	nee
Overige algemene bedrkn	-	88	12-	69-	-	7	D	nee
Sectorspecifieke kosten	20	44	3-	50-	-	11	E	nee
<i>Subtotaal</i>	<i>100</i>	<i>177</i>	<i>62-</i>	<i>138-</i>	<i>531</i>	<i>608</i>		
Lasten MKA								
Personeelslasten	10	57	-	-	-	67	I	nee
Ov algemene bedrijfskn	-	-	19-	32-	-	51-	J	nee
Sectorspecifieke kosten	-	-	13-		-	13-	K	nee
	10	57	32-	32-	-	3		
Lasten Chauffeursdiensten huisartsen								
Personeelslasten	10	-	-	-	-	10	M	nee
	10	-	-	-	-	10		
Totaal lasten	120	234	94-	170-	531	621		
Baten ambulancezorg								
Overige baten	24	-	-	-	-	24	F	nee
Gedetacheerd personeel	30	-	-	-	-	30	G	nee
Budget	227	72	899-	-	-	600-	H	nee
	257	72	899-	-	-	570-		
Baten MKA								
Budget	-	16	-	-	-	16	L	nee
Overige	-	-	10-	-	-	10-		nee
	-	16	10-	-	-	6		
Baten chauffeursdiensten								
Overige inkomsten	9	-	-	-	-	9	N	nee
	9	-	-	-	-	9		
Totaal baten	266	88	909-	-	-	555-		
TOTAAL GENERAAL VOOR BESTEMMING								
	386	322	94-	170-	531	66		
Resultaatbestemming	-	-	-	-	-	-		
TOTAAL GENERAAL NA BESTEMMING								
	386	322	94-	170-	531	66		

A. Personeelskosten

Het voordeel op de salarissen wordt m.n. veroorzaakt door lagere FLO-kosten (€ 23.000 incidenteel) en een hogere bijdrage ontvangen ziekengeld (€ 23.000 incidenteel) als gevolg van enkele langdurig zieken.

De overschrijding op de kosten personeel van derden (€ 15.000 incidenteel) wordt veroorzaakt door inhuur secretariële ondersteuning vanwege zwangerschapsverlof van de directiesecretaresse en kosten geleverde bodediensten welke zijn doorberekend vanuit de GGD.

De overige personeelskosten zijn bijna € 26.000 lager dan begroot (structureel).

Dit wordt met name veroorzaakt door de onderschrijding op de overige personeelskosten (€ 35.000 structureel). In 2008 is een deel van de kosten welke in het verleden als overige personeelskosten werden verantwoord specifiek toegerekend (o.a. representatiekosten en contributies).

B. Kapitaallasten

De onderschrijding van € 34.000 (incidenteel) op rente en afschrijvingen wordt veroorzaakt door een lagere rente- en afschrijvingslast op de 3 nieuw aangeschafte ambulances. Bij de begroting was er van uitgegaan dat deze medio 2008 zouden worden geleverd en in gebruik genomen. Uiteindelijk zijn deze voertuigen later in gebruik genomen.

C. Huisvestingskosten

De overschrijding op deze rubriek wordt met name veroorzaakt door de kosten van het uitvoeren van achterstallig onderhoud van de post Zwijndrecht (ruim € 32.000 incidenteel) welke zijn begrepen in de overige huisvestingskosten.

D. Overige algemene bedrijfskosten

De overschrijding op deze rubriek wordt met name veroorzaakt door de hogere automatiseringskosten. De toename van deze kosten (€ 27.000) is structureel. De telefoonkosten zijn in 2008 gesplitst verantwoord (zie overige personeelskosten).

De overschrijding op afboeking oninbare vorderingen bedraagt ruim € 31.000 (kosten 2008 ruim € 60.000). De afboeking oninbare vorderingen loopt in de pas met het van de zorgverzekeraars ontvangen budget (€ 63.000). De toename van deze kosten lijkt structureel te zijn.

De budgetten voor accountantskosten en WA-verzekering zijn in 2008 overgedragen aan de Regiostaf (€ 26.000). Daarnaast is conform voorgaande jaren 15% van de kosten SCD inzake Centrale Financiële Administratie en ICT doorbelast aan de CPA (€ 43.000 structureel). De externe advieskosten (€ 11.000 incidenteel) betreft de in 2008 uitgevoerde INK-positiebepaling van de ambulancedienst.

E. Sectorspecifieke kosten

De verzekeringskosten van het wagenpark zijn bijna € 23.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat Regiobreed een collectief contract is afgesloten, wat tot een aanzienlijke premiebesparing heeft geleid (structureel).

De onderhoudskosten zijn € 20.000 lager als gevolg van minder uitgevoerd bijzonder onderhoud. De zuurstofkosten zijn € 21.000 lager omdat bespaard kon worden door een nieuw contract af te sluiten (structureel).

De kosten medicijnen en overig klein materiaal zijn flink toegenomen (overschrijding € 50.000 structureel). Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een toename in het aantal ritten, wat leidt tot een groter medicijn- en materiaalverbruik op de auto's. Daarnaast zijn handelingsprotocollen aangepast waardoor in bepaalde gevallen duurdere medicijnen bij de behandeling van een patiënt dienen te worden gebruikt.

F. Overige baten

De toename van de overige baten betreft met name de extra opbrengsten vanwege de verkoop van oude (piket)voertuigen (€23.500 incidenteel).

G. Gedetacheerd personeel

Het GHOR-convenant is in 2008 geactualiseerd. Dit heeft ertoe geleid dat de vaste vergoedingen werden geïndexeerd. De variabele vergoedingen (opleidingen en oefeningen) zijn op basis van werkelijke inzet afgerekend. Per saldo heeft dit geleid tot een (incidenteel) voordeel van € 25.000.

H. Budget FLO

In het budget 2008 is de vergoeding FLO ad 60% van de door een extern bureau berekende kosten over 2006/2007 opgenomen. Dit houdt in dat in het budget 2008 een nagekomen bate van € 899.315 inzake FLO 2006/2007 is opgenomen (incidenteel).

Conform de bij de 1^e BURAP 2008 vastgestelde begrotingswijziging wordt dit bedrag in de RAK Ambulancedienst gestort.

De nagekomen baat ad € 227.000 betreft het afrekenverschil in de nacalculatie 2006 zoals dat via de laatste rekenstaat 2006 is verwerkt. Dit bedrag zal worden toegevoegd aan de RAK Ambulancedienst. In de begroting 2008 was hier het bedrag van de nabetaaling FLO 2006/2007 opgenomen. Dit is echter via een tariefsopslag verrekend in het budget 2008 en derhalve verantwoord onder ' budget'.

Het verantwoorde budget is afgestemd op de met de zorgverzekeraars gemaakte productieafspraken 2008. Daarnaast is in het budget 2008 de vergoeding FLO 2008 ad 60% van de door een extern bureau berekende kosten opgenomen. In de exploitatie 2008 zijn de FLO-lasten opgenomen conform de externe berekening (€ 1.227.000). In het budget 2008 is 60% van deze kosten opgenomen als vergoeding. Hier resteert derhalve een tekort van € 491.000. Op korte termijn zal door de NZA worden aangegeven hoe de definitieve vergoeding van de FLO-lasten in de budgetten zal worden opgenomen.

Het budget 2008 is opgenomen inclusief de nacalculatie 2008. Hierin is opgenomen de nacalculatie op de individuele componenten (huur, rente, vrije marge projecten). Op grond van de opgestelde nacalculatie 2008 kan er sprake zijn van een nacalculatie als gevolg van de hogere productie in 2008 (>2% boven de productieafspraken). Dit kan leiden tot een nacalculatie 2008 op de productie van minimaal € 6.000 en maximaal

€ 127.000. Het daadwerkelijke bedrag van de nacalculatie wordt in het voorjaarsoverleg 2009 door de zorgverzekeraars bekend gemaakt en zal in de exploitatie 2009 worden verwerkt.

I. Personeelskosten

Het voordeel wordt met name gerealiseerd doordat de verwachte bijdrage aan de Gemeenschappelijke Meldcentrale € 10.000 lager is dan begroot (incidenteel). Daarnaast zijn als de netto lasten van het GHOR-convenant hier opgenomen ad € 8.000 (begroot bruto). De van de GHOR ontvangen bijdrage wordt met BTW doorbetaald aan de Politie ZHZ. In 2008 is het GHOR-convenant herzien, waardoor de bijdrage lager is dan in 2007 (structureel).

J. Overige algemene bedrijfskosten

De stijging wordt met name veroorzaakt door een hogere doorbelasting kosten Centrale Financiële Administratie en ICT van uit het SCD. Conform voorgaande jaren wordt 15% van deze kosten vanuit de Ambulancedienst doorbelast aan de CPA (structureel). Daarnaast is er sprake van niet begrote automatiseringskosten. Dit betreft de kosten van de aansluiting van de ambulancedienst op het Acute Zorgnetwerk bij de GMC (ruim € 12.000 incidenteel) en de kosten 2007 (€ 7.000) en 2008 (€ 12.000) inzake de aansluiting op Ambuned.

K. Sectorspecifieke bedrijfskosten

De overschrijding betreft met name de opleidingskosten van nieuwe centralisten (incidenteel).

L. Budget MeldKamer

Het verantwoorde budget is afgestemd op de met de zorgverzekeraars gemaakte productieafspraken 2008 naar aanleiding van de gerealiseerde productie 2007. De productieafspraken 2008 gaan uit van 500 declarabele ritten meer ten opzichte van 2007. Daarnaast zijn de budgetten 2008 geïndexeerd en is de nacalculatie 2008 verwerkt (structureel).

M. Personeelslasten

Vanwege langdurige ziekte van een medewerker is in 2008 sprake van vervangingskosten. Deze kosten kunnen niet worden doorberekend; dit veroorzaakt een tekort voor 2008. Ingaande 1 september 2008 is de detacheringovereenkomst van deze medewerker bij de Huisartsenpost Gorinchem beëindigd. De overeenkomst met de HAP Gorinchem heeft het karakter van een uitsterfconstructie. Ultimo 2008 zijn afspraken gemaakt om hieraan in 2009 via natuurlijk verloop invulling te geven. Ultimo 2008 wordt nog 1,8 fte gedetacheerd. Het voordeel t.o.v. de begroting 2008 wordt veroorzaakt door extra uren die afzonderlijk in rekening konden worden gebracht (incidenteel).

N. Overige inkomsten

Dit betreft in 2008 gemaakte kosten inzake opleidingen, kleding en extra inzet welke konden worden doorberekend (incidenteel).

2.1.4 Milieudienst

a. Doelstellingen

De milieudienst voert milieutaken uit, in mandaat, voor de 19 gemeenten in Zuid-Holland Zuid. De beleidsmatige en bestuurlijke kaders daarvoor worden door de gemeenten gegeven en op geleverde prestatie door elk van de gemeenten gefinancierd. Een beperkt aantal taken zijn regionaal van aard en worden via een inwonerbijdrage gefinancierd. De milieudienst ondersteunt door milieuvadvisen de gemeenten bij het bestemmen, inrichten en beheren van ruimte.

Een steeds omvangrijker deel van de activiteiten betreft de uitvoering van programma's van andere overheden, zoals provincie en ministerie van VROM.

Kritische succesfactor	Prestatie indicator	Afdeling	Normering	Realisatie 2007	Realisatie 2008
Prestaties	Aantal prestaties mandaattaken	NVT	90% van begroting	101% van de begroting	102%
Interne overhead-druk	Verhouding directe uren / totaal geschreven uren	V&H	62,50%	57%	64%
		M&R	62,50%	60%	63%
		TOTAAL	62,50%	58%	64%
Ziekteverzuim	%	NVT	5%	3,6%	3,5%

Doordat de interne overhead in 2008 verder teruggebracht is, is in 2008 in de verhouding directe uren ten opzichte van het totaal aantal uren gestegen.

b. Producten en activiteiten

Product	Beoogd resultaat	Gerealiseerd resultaat	
		EUR	%
Vergunning en toetsing	4.688.133	4.809.616	102,6%
Toezicht en handhaving	3.103.012	3.158.548	101,8%
Milieu en ruimte	836.791	800.715	95,7%
Totaal bevoorschotte taken	8.627.936	8.768.879	101,6%

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de milieudienst gedurende 2008 de haar opgedragen taken en werkzaamheden binnen de gestelde opdracht- en mandaatkaders heeft uitgevoerd. Gemiddeld heeft de dienst 101,6% gepresteerd. Dit is binnen de bandbreedte, zoals die is afgesproken met de gemeenten.

Bij deze cijfers moet worden aangetekend dat in 2008 op nacalculatie van uren met de gemeenten is verrekend. De tot geldende vaste productprijzen zijn vervallen vanwege de stelselwijziging bij de uitvoering van de Wet Milieubeheer.

c. Exploitatie

Resultaatanalyse

Het resultaat voor bestemming over de periode 2008 bedraagt € 536.000 negatief. In onderstaande tabel wordt de cijfermatige analyse gegeven. Vervolgens wordt puntsgewijs ingegaan op de afwijkingen in de realisatie ten opzichte van de begroting. Tenslotte wordt het voorstel tot resultaatbestemming gedaan.

Omschrijving	Realisatie 2007	Raming 2008 oorspronkelijk	Raming 2008 na wijziging	Realisatie 2008	Verschil	Verwijzing
LASTEN						
Personeelslasten	8.376.698	8.887.060	9.514.472	10.706.947	1.192.475	A
Kapitaallasten	325.962	471.272	471.272	348.108	123.164-	B
Kosten ondersteuning & huisvesting	1.894.553	1.856.706	2.402.256	2.512.365	110.109	C
Overige bedrijfskosten	456.130	630.281	630.281	537.057	93.224-	D
Additionele productkosten	1.493.375	649.055	649.055	1.387.122	738.067	E
Bestuurskosten	407.783	211.644	122.297	214.035	91.738	F
Onvoorzien	206	16.500	16.500	309.218	292.718	G
TOTAAL LASTEN	12.954.707	12.722.518	13.806.133	16.014.852	2.208.719	
BATEN						
Gemeentebegrotingen milieu	5.652.913	4.987.537	5.804.746	5.743.562	61.184-	H
DVO	1.658.840	2.689.849	3.112.189	3.449.889	337.700	H
Taken via kostenraming	2.466.234	2.685.427	1.897.223	2.939.073	1.041.850	H
Programmasubsidies	1.037.715	1.098.973	920.897	974.156	53.259	H
Regionale taak	1.717.560	1.168.204	1.539.684	1.556.415	16.731	H
Instandhoudingsbijdrage	238.843	606.103	243.541	330.824	87.283	H
Overige baten	254.653	35.639	253.360	305.785	52.425	I
TOTAAL BATEN	13.026.758	13.271.732	13.771.640	15.299.704	1.528.064	
Resultaat voor bestemming	72.051	549.214	34.493-	715.148-	680.655-	
RESULTAATBESTEMMING						
ONTTREKINGEN						
Algemene reserve	-	-	205.111	205.111	-	
Egalisatie access	100.000	-	177.937	108.645	69.292-	
STORTINGEN						
Algemene reserve	-	358.014-	-	26.355-	26.355-	
Egalisatie access	231.257-	191.200-	348.555-	108.204-	240.351	J
Resultaat na bestemming	59.206-	-	-	535.951-	535.951-	

A. Personeelslasten

Onderscheid wordt gemaakt in lasten die direct voortvloeien uit het inzetten van intern en extern personeel en de overige personeelslasten.

Bij de lasten die direct voortvloeien uit het inzetten van intern en extern personeel is de toelichting van de afwijking ten opzichte van de begroting tweeledig. Enerzijds is gedurende 2008 een aantal formatieplaatsen vacant gebleven en is via het inzetten van extern personeel aan de capaciteitsbehoefte voldaan. De afwijking die hieruit voortvloeit wordt versterkt doordat uitsluitend de index voor de loonkostenontwikkeling wordt gehanteerd voor de stijging van de personeelslasten. In de praktijk blijkt dat deze index niet toereikend is om de kostenontwikkeling personeel derden te ondervangen. Hiermee wordt een afwijking van de realisatie ten opzichte van de begroting verklaard van € 245.000. Anderzijds is externe capaciteit ingezet om te kunnen voldoen aan opdrachten waar bij het opstellen van de begroting geen rekening is gehouden. Dit deel van de overschrijding wordt goedge maakt door een hogere omzet dan begroot. Dit verklaart een afwijking van de begroting van € 532.000.

In de begroting is bij de bepaling van de personeelslasten onvoldoende rekening gehouden met salarisverhogingen en uitkeringen en toeslagen. Dit verklaart een afwijking van € 197.000. Maatgevend hierbij is het gegeven dat de opslag voor werkgeverslasten niet de aanvankelijk aangegeven 20% maar 25% bleek te moeten zijn.

De overige personeelskosten betreffen de reis- en verblijfkosten, leasekosten en kosten woon-werkverkeer. Per saldo wordt hiermee een afwijking ten opzichte van de begroting verklaard van € 105.000.

B. Kapitaallasten

Bij het begroten van de afschrijvingskosten en rentelasten is uitgegaan van een groter volume investeringen dan gedurende 2008 feitelijk is gedaan.

C. Kosten ondersteuning & huisvesting

Het negatief effect van € 207.000 betreft hoger dan begrote huisvestingskosten voor met name meubilair en overige huisvestingskosten van € 45.000 en doorbelaste kosten (voor onder andere receptie) van € 54.000.

D. Overige bedrijfskosten

Het positieve saldo van € 93.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door de niet bestede kosten inzake de samenwerking M/P/DCMR van € 50.000, lagere kosten onderhoud en vervanging software van € 51.000 en lagere kosten algemene kantoorbehoefte van € 49.000. Het negatieve effect betreft diverse kantoorkosten die per saldo hoger zijn uitgevallen dan begroot.

E. Additionele productkosten

Zie toelichting onder H.

F. Bestuurskosten

In de begroting is een historische doorbelasting vanuit de regio opgenomen betreffende bestuurskosten van de Regio ZHZ voor een bedrag van € 50.000. Deze doorbelasting heeft terecht niet plaatsgevonden. Tevens is een bedrag van € 72.000 opgenomen in de begroting, welke vanuit praktisch oogpunt is verrekend met frictiekosten SCD. Tezamen wordt hiermee een positief verschil ten opzichte van de begroting verklaard van € 122.000. Het negatief effect van € 26.000 betreft de rentetoerekening aan de algemene reserve welke niet in de begroting is opgenomen.

G. Onvoorzien

De hoger dan begrote onvoorziene kosten betreffen met name historische verliezen op projecten 2007 voor een bedrag van € 164.000 en een dotatie aan de voorziening onderhanden werken van € 93.000. Deze voorziening is gevormd om het verwachte verlies bij afronding van de verliesgevende projecten, per balansdatum te ondervangen. Tevens heeft een correctie van geactiveerde kosten plaatsgevonden voor een bedrag van € 52.000.

H. Baten

De hogere baten worden enerzijds veroorzaakt door hoger dan begrote additionele productkosten dat ingezet is voor de realisatie van deze taken. Het betreft met name de inzet van derden die weer doorgefactureerd wordt naar de gemeenten. Hiermee wordt een afwijking ten opzichte van de begroting verklaard van € 738.000 positief.

Anderzijds wordt een bedrag van € 338.000 verklaard door de extra inzet voor levering aan de gemeente Dordrecht boven de productieafspraken verwoord in de DVO IVH. Daarnaast heeft een verrekening van doorbelaste kosten plaatsgevonden aan de gemeente Dordrecht voor een bedrag van € 531.000.

Naast deze positieve effecten is er een negatief effect van € 61.000 lagere omzet dan begroot op gemeentebegrotingen en € 70.000 per saldo op overige producten.

Per saldo wordt hiermee een afwijking ten opzichte van de begroting verklaard van € 1.476.000 positief.

1. Overige baten

De overige baten betreft een aantal minder omvangrijke afwijkingen ten opzichte van de begroting van per saldo € 52.000 positief en betreft met name rente en onttrekking aan reserve.

2.1.5 Regiostaf

a. Doelstelling

De Regiostaf heeft als doelstelling:

- Strategische beleidsontwikkeling (concernsturing) en
- Regiobreed ondersteunen en faciliteren van de primaire processen op bedrijfsvoeringsaspecten, welke zijn uitbesteed aan het SCD
- Ondersteuning bestuursorganen

De te leveren producten bestaan op hoofdlijnen uit:

- Strategische beleidsontwikkeling
- Facilitaire dienstverlening
- Beheerstaken

De Programmaraad BWS en REO zijn als overgedragen taken bij de Regiostaf ondergebracht.

b. Producten en activiteiten

Product	Nr.	Activiteit
Regionaal Bestuur	1	Het organiseren van vergaderingen voor bestuursorganen en commissies.
	2	Wijzigen van de gemeenschappelijke regeling ontwerpen.
Bestuursondersteuning	1	De bestuurlijke organisatie goed laten functioneren. Binnen de beschikbare mogelijkheden geldt dat ook voor de ambtelijke organisatie.
	2	Een goed werkgever te zijn, waarbij de mens centraal staat. Het voor langdurig zieken, regelen van maatwerkoplossingen.
	3	Begroting, rekening en tussenrapportages maken zodat bestuursorganen en ambtelijke leiding de vinger aan de pols kunnen houden.
	4	Voorkomen dat de regio in juridische zin wordt aangesproken en zorg dragen dat gerealiseerde producten de juridische toets der kritiek kunnen doorstaan.
Regionale programmaraad	1	Er is een Radioadvies en gecombineerd advies radio en televisie uitgebracht.
	2	De programmaraad vergadert ca. 13 maal en kent 9 maal een zogenaamde presentatieavond.
	3	Er wordt gestreefd naar circa 90 externe contacten over kwaliteit en diversiteit van het programma-aanbod.
Voorlichting en Communicatie	1	De nodige informatie tijdig aan alle betrokkenen verstrekken.
Regionaal profileren economisch beleid	1	De jaarschijf 2008 van het meerjarenprogramma van de provincie is gerealiseerd.
	2	Er is bijgedragen aan de realisering van een gedifferentieerd aanbod van bedrijventerreinen.
	3	Secretariaten zijn gevoerd en advisering aan het REO, het bestuur van de regio, de subregionale commissies en gemeenten zijn uitgebracht.
Verstrekking woningge-	1	Afgesproken aantallen beschikkingen worden afgegeven.

Product	Nr.	Activiteit
bonden subsidies	2	Verplicht aantal uit te voeren renteconversies en inkomenstoetsen zijn uitgevoerd.
	3	Reserves zijn overeenkomstig bestedingsvoorstellen besteed.
	4	Subsidie uitbetalingen zijn verricht en bewoningscontroles uitgevoerd.
	5	Opgedragen (bijzondere) taken zijn uitgevoerd.

c. Exploitatie

Hieronder is de gecombineerde productrekening weergegeven.
Alle bedragen luiden x € 1.000.

Omschrijving	Rekening 2007			Primaire begroting 2008			Begroting na wijzigingen 2008			Rekening 2008		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
	x € 1.000			x € 1.000			x € 1.000			x € 1.000		
Huisvesting	715	668	-47	603	800	197	603	800	197	692	824	132
PIOFA functies(vanaf 1 april:SCD)	2.859	2.613	-246	3.227	3.322	95	3.283	3.322	39	4.862	4.620	-242
Gedetacheerd personeel	1.160	1.191	31		5	5	0	5	5	1.976	2.006	30
Regiosecretaris./control	242	18	-224	289		-289	289		-289	334	11	-323
Regiostaf	1.208	49	-1.159	1.270	37	-1.233	1.214	37	-1.178	1.022	75	-947
Regionaal bestuur	66		-66	51		-51	51		-51	64	0	-64
Programmaaraad	32	49	17	49	49	0	49	49	0	37	55	18
Jeugd Preventie Team			0	290	290	0	290	290	0	281	281	0
	145	183	38	90	90	0	90	90	0	163	153	-10
Regionale Economische ontwikkeling												
Educatie	5		-5			0			0			0
Regionale Arbeidszaken		5	5			0			0			0
	170	170	0	80	80	0	80	80	0	102	102	0
Besluit woning gebonden subsidies												
Algemene baten/lasten		1.556	1.556		1.653	1.653		1.653	1.653	14	1.660	1.647
Veiligheidsburo	288	162	-126	264	264	0	264	264	0	0	0	0
Onvoorzien	82	-1	-83	170		-170	171		-171	16	80	65
Voormalig personeel				42		-42	43		-43	31	16	-16
voor bestemming	6.972	6.663	-309	6.425	6.590	165	6.426	6.590	164	9.593	9.883	289
Mutaties reserves	186	522	336	180		-180	180	16	-164	393	331	-62
	7.158	7.185	27	6.605	6.605	0	6.606	6.606	0	9.986	10.214	227

Het resultaat over het boekjaar 2008 bedraagt € 227.000 voordelig na mutaties van reserves.

Resultaatanalyse

In de volgende tabel wordt de cijfermatige analyse gegeven. In de tabel wordt tevens weergegeven of er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.

Bedragen x € 1.000	Voordelen		Nadelen		Saldo-effecte	Totaal Analyse	Onrecht-	
	Inc.	Struct.	Inc.	Struct.				verwijzi
LASTEN								
Huisvesting					65	65-	A	nee
Kostenplaatsen(PIOFA taken SCD)	235	350	520	111		46-	B	nee
T&A	322		99			223	C	nee
Overgedragen taken		18	10	7		1	D	nee
Producten			13			13-		
Detachering personeel					1.976	1.976	E	nee
Subtotaal		557	368	707	2.094	-		1.876-
BATEN								
Kostenplaatsen						-		
T&A						-		
Producten						-		
Detachering personeel			2.001			2.001		
Subtotaal		-	2.001	-	-	-		2.001
TOTAAL GENERAAL VOOR BESTEMMING	557	2.369	707	2.094	-	125		
Mutaties reserves	270	-	89	79	-	102	F	nee
TOTAAL GENERAAL NA BESTEMMING	827	2.369	796	2.173	-	227		

A. Huisvesting

Op de kostenplaats huisvesting is een nadeel ontstaan door naheffing BTW en niet begrote overige huisvestingskosten.

B. Kostenplaatsten

De kostenplaatsen bestaan uit ICT, Facilitaire dienstverlening, P&O en Centrale Financiële administratie. Deze activiteiten zijn per 1 april 2008 overgedragen aan het SCD. Met deze overdracht is een analyse van de verschillende activiteiten op kostensoorten niet meer aan te geven omdat het SCD een totaal bedrag voor alle overgenomen taken in rekening brengt.

Op hoofdlijnen kan de volgende analyse worden gegeven:

Structureel voordeel op ICT in verband met onderuitputting van kapitaallasten van € 350.000 Dit voordeel is structureel omdat de investeringen in hardware en kantoorautomatisering middels investeringsprogramma van het SCD lopen vanaf 1 januari 2008. Er zijn incidentele nadelen op de volgende onderdelen:

- Hogere personeelskosten en nagekomen last op facilitaire dienstverlening ± € 60.000
- Hogere personeelskosten op afdeling P&O € 62.000 (hier van wordt € 33.000 afgewikkeld via het budget frictiekosten SCD)
- Inhuur HRM adviseur € 60.000.
- Hogere personeelskosten inclusief inhuur uitzendpersoneel op CFA € 45.000. Overschrijding accountantskosten, wegens extra werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening 2007 € 70.000.
- Door SCD toegepaste inflatiecorrectie over de dienstverlening op basis van de accres methodiek € 111.000.

C. Regiosecretaris, control en Regiostaf

Hier is een totaal voordeel van € 223.000 ten opzichte van de begroting. Enerzijds is er een nadeel wegens inhuur, anderzijds zijn er voordelen omdat bij de regiostaf verschillende vacatures tijdelijk niet ingevuld zijn geweest. Dit betreft o.a. HRM adviseur, communicatie adviseur, juridisch advies en secretariaat. Op de functie Regionaal bestuur wordt een nadeel verantwoord van € 11.000 in verband toerekening van secretariaatskosten aan deze functie.

D. Overgedragen taken

De overgedragen taken (REO en Programmaraad) laten een voordeel zien van € 16.000. Dit komt met name door het voordeel op de programmaraad. Dit voordeel wordt ingezet voor ondersteuning door de regiostaf.

E. Detachering personeel

Betreft de detachering van de Regionaal brandweercommandanten, medewerkers VCC en medewerkers van de subregio's . De kosten worden volledig doorbelast naar gemeenten en overige afnemers.

F. Mutaties reserves

Toevoegingen aan reserves:

De toevoeging aan de reserve huisvesting heeft conform begroting plaatsgevonden. De storting in de reserve accresontwikkeling, op basis van begrotingsuitgangspunten bedraagt € 79.000. Aan de reserve wachtgeld is € 18.000 toegevoegd; hiervoor was € 5.000 begroot. Het VCC heeft echter verzocht om een hogere storting te doen in 2008. Onttrekking aan reserves betreft de overheveling van de risicoreserve dienstverlening naar de sectoren.

2.1.6 Subregio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

a. Doelstelling

De doelstelling van de samenwerking is het realiseren van een economisch, sociaal en ruimtelijk aantrekkelijke subregio voor zowel inwoners, bedrijven als bezoekers van de regio.

Voor de realisatie van deze doelstelling is een werkwijze gekozen van het werken met drie domeinen.

- Fysiek (Verkeer en Vervoer, Wonen, Ruimtelijke ordening, milieu, water en archeologie)
- Economie en Toerisme
- Sociaal (Wmo, Jeugd, Cultuur, Onderwijs, Sociale Leefbaarheid en Veiligheid)

Binnen deze domeinen is op een creatieve manier gezocht naar integraliteit, zowel bij de ontwikkeling van het regionale beleid als bij de uitvoering ervan. Onder leiding van bestuurlijke programmaleiders, die vanuit het Bureau Alblasserwaard&Vijfheerenlanden door programmasecretarissen zijn ondersteund, is weer veel werk verzet. Hierna wordt per domein een toelichting gegeven.

b. producten en activiteiten

Verkeer en vervoer

Op een flink aantal gebieden is vooruitgang en succes geboekt en daar kunnen we in 2009 op voortbouwen. De regionale projectgroep focust zich op de veiligheid van schoolgaande kinderen. Het project "School op Seef" is een intensief programma met speciale verkeersleerkrachten om kinderen uit het basisonderwijs te wijzen op de gevaren in het verkeer en hen te helpen hier verantwoord mee om te gaan. Het accent ligt in dit programma op het 'doen'. Daarnaast is er specifieke aandacht voor het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs. Doel in 2009 is dat het aantal scholen dat hieraan deelneemt verder wordt uitgebreid. Voor de 12- tot 16-jarigen is er het theaterprogramma dat heet 'Zeven sloten'. Bij de 16- tot 60-jarigen draait het vooral om verkeershandhaving en campagnes om mensen bewust te maken van de gevaren in het verkeer. Voor senioren zijn er drie verschillende cursussen om hen alert te houden in het verkeer. Al deze activiteiten zijn gericht op het verkeersgedrag van mensen. Met als doel minder ongelukken en slachtoffers in het verkeer.

Wat betreft de fysieke veiligheid, dat wil zeggen de regionale infrastructuur en het onderhoud daarvan, heeft de regio ook veel bereikt. In 2008 is de eerste fase van het project duurzame veiligheid succesvol afgerond. Alle A-V-gemeenten hebben dit uitgevoerd, dat wil zeggen dat ze dertig kilometerzones en zestig kilometerzones in het buitengebied hebben ingesteld, aan de herkenbaarheid van kruisingen hebben gewerkt en rotondes hebben aangelegd. Deze herinrichting is op elkaar afgestemd en daarin is de kracht van de regio goed tot uiting gekomen.

Succesvol is geweest het gezamenlijke optreden richting de provinciale en de landelijke overheid. De regio moet bereikbaar zijn om te wonen, te werken en te recreëren. Dit vraagt om regelmatig overleg tussen het waterschap, de provincie en de gemeenten over de oplossing van de fileproblematiek op de A15 en de A27. De aansluiting van de A15 op de N3 en de daarmee samenhangende congestieproblematiek is door de minister naar achteren op de agenda geschoven. Voor de A27 loopt er een planstudie naar de verbreding. Wellicht dat dit de komende tien jaar zijn beslag gaat krijgen. Een goede infrastructuur en voldoende capaciteit op de snelwegen zijn nodig om sluisverkeer in de dorpskernen tegen te gaan.

Voor de bereikbaarheid zijn niet alleen wegen, maar ook de openbaar vervoersvoorzieningen belangrijk. Op de Merwede-Lingelijn rijden sinds 2008 de rode treinen van Arriva. Tussen nu en eind 2010 zal de frequentie waarmee de treinen rijden omhoog gaan. Daarnaast gaan er steeds meer (snel-) bussen rijden zodat alle dorpen goed bereikbaar zijn met openbaar vervoer. Met betrekking tot de spoorverbinding tussen Breda en

Utrecht wordt aangedrongen op een verder onderzoek naar de aanleg van een spoorlijn of light railverbinding tussen deze twee steden.

Het door de provincie ingestelde Regionaal Platform Verkeersveiligheid (RPV). Voorzitter van dit door de provincie ingestelde platform is aan de slag met verschillende projecten en van Leerdam tot Nieuw-Lekkerland. Als RPV, dat naast de A-V-gemeenten bestaat uit partijen die actief zijn op het gebied van verkeersveiligheid, zoals Veilig Verkeer Nederland, de fietsersbond, de politie en de waterschappen, worden acties uitgevoerd die nodig zijn om die veiligheid te vergroten voor de doelgroepen. Het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland (ROV-ZH) ondersteunt het platform bij de ontwikkeling van allerlei activiteiten. Leidraad hierbij is het Meerjarenplan Gedragsbeïnvloeding 2008-2010.

Wonen

Binnen de regio A-V staat volkshuisvesting al lang op de agenda. Vanuit de structuurvisie hebben is de Regionale Woonvisie gemaakt en in samenwerking met de provincie uitgewerkt in een Regionaal Uitvoeringsprogramma (regionaal gebonden, lokaal uitvoerbaar). Uitgangspunt is dat – gekoppeld aan het migratiesaldo nul voor het Groene Hart - 5.205 woningen gebouwd mogen worden in de regio. De stand van zaken wordt in de Woonmonitor bijhouden. Een van de resultaten van onze regionale samenwerking is dat we van de provincie toestemming hebben gekregen om in Leerdam-West- West 800 woningen te realiseren.”

Bij het ontwikkelen van de Regionale Woonvisie zijn ook de gezamenlijke wooncorporaties en het gemeentelijk woningbedrijf Giessenlanden nauw betrokken. Op basis van de uitgangspunten van de Regionale Woonvisie hebben zij in mei 2007 ‘Het Bod aan de Regio’ gedaan met als doel de regio aantrekkelijk te houden door iedereen de mogelijkheid te geven om er te wonen in een passende woning tegen een betaalbare prijs in een prettige woonomgeving. Het Bod bestaat uit zes onderdelen: bouwproductie, betaalbaarheid en kwetsbare groepen in de samenleving, leefbaarheid in steden, dorpen en kleine kernen, wonen en zorg, doelgroep starters en energiebesparing. Per onderdeel is concreet in cijfers aangegeven wat tot 2011 moet worden gerealiseerd en welke investeringen daarvoor nodig zijn.

In 2008 zijn de gemeenten begonnen met het maken van harde prestatieafspraken en het afsluiten van contracten met de woningbouwverenigingen. Eind 2008 was dit bijna afgerond en binnenkort zijn alle contracten rond. Van invloed daarbij zijn de gevolgen van de economische crisis worden betrokken. De verwachting is dat deze zal leiden tot een vertraging in de woningbouw. Ook de uitkomsten van de provinciale structuurvisie hebben betekenis voor de volkshuisvesting. De regio moet haar positie op ruimtelijk ordeningsgebied bepalen om input te kunnen leveren voor de provinciale structuurvisie. Daarom heeft het vaststellen van de nota regionaal belang hoogste prioriteit. Er staat zo in korte tijd nogal wat op de agenda in 2009.

Ruimtelijke ordening

Voor de ruimtelijke ordening geldt dat 2008 in het teken stond van een aantal belangrijke ontwikkelingen op zowel landelijk als provinciaal niveau. Zo was daar de voorloper van de structuurvisie Groene Hart die is opgesteld door de drie betrokken provincies. Daarin is een aantal punten opgenomen die als regio A-V werden ingebracht, bijvoorbeeld het zachter maken van de rode contouren zodat er meer mogelijkheden voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit zijn. Vanaf 1 juli 2008 geldt de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening die grote veranderingen met zich meebrengt voor alle overheden in Nederland. Deze nieuwe wet draagt onder andere alle overheidslagen, dat wil zeggen het Rijk, de provincies en de gemeenten, op een structuurvisie te maken. In de provinciale structuurvisie schetst de provincie Zuid-Holland hoe in 2020 de provincie eruit moet zien, met een doorkijk naar 2040. Naast het ontwikkelen van deze structuurvisie komt de provincie ook met een verordening op het gebied van ruimtelijke ordening. Deze processen lopen gelijk op en de uitkomsten zijn bindend voor de gemeenten.

In 2008 is de regio A-V samen met het Nirov, de netwerkorganisatie voor professionals die werkzaam zijn in ruimtelijke ontwikkeling, bouwen en wonen, stevig van start gegaan om met elkaar tot een totale ruimtelijke ordeningsblik op onze regio te komen. Een van onze zwaarste opgaven voor 2009 wordt het op tijd en goed doordacht vastleggen van de nota van regionaal belang. In maart 2009 moet deze ingediend worden bij de provincie om al de ruimtelijke belangen in te brengen in de structuurvisie van Zuid-Holland.

In 2008 is ook een aantal zaken afgerond. De Kaderrichtlijn Water zijn voor de ruimtelijke ordening in de regio niet zo groot. De planvorming rond de Merwedezone is goeddeels klaar en worden in 2009 concreet gemaakt. Voor 2009 staat op de agenda het Groene Hart-beleid verder uit te werken in afspraken rond de bouwproductie en de prestatieafspraken met de woningcorporaties.

Discussies over de besteding van Europese subsidies voor de verbetering van de kwaliteit van het landelijke gebied spelen doorlopend. Voor dit doel is ruim voldoende Europees geld beschikbaar, maar de regelgeving is zo lastig en de bureaucratie is zo groot dat het haast onmogelijk is om hier aanspraak op te kunnen maken. Nagegaan wordt hiervoor een regionaal fonds op te zetten. Het portefeuillehoudersoverleg ruimtelijke ordening omvat ook milieu, water en archeologie.

Klimaatbeleid

Stonden 2008 en de jaren daarvoor op het gebied van milieu vooral in het teken van woorden, het doel in 2009 is om deze om te zetten in daden. Op 16 oktober 2008 vond een brainstormsessie plaats over het thema 'Milieu en Klimaat' met de portefeuillehouders en ambtenaren milieu. Hier zijn de potentiële regionale klimaatambities en de concrete stappen die daarvoor al zijn gezet in kaart gebracht en is gekeken of er ideeën zijn om de klimaatambities regionaal op te pakken. Begin november heeft het portefeuillehoudersoverleg de aanbevelingen van deze brainstormsessie vastgesteld en om een actieplan gevraagd. Dit plan wordt begin 2009 gepresenteerd en geeft antwoord op de vragen wat er regionaal kan worden opgepakt, wie daarbij zijn betrokken en hoe de samenwerking op dit vlak het beste kan worden georganiseerd. Streven is binnen de regio het klimaatbeleid op één lijn te krijgen.

Waterketen

Water raakt veel beleidsgebieden zoals volksgezondheid, milieu en ruimtelijke ordening. Daarnaast is water ook een bedreiging. Daarom zijn er op watergebied veel overheidsinstanties actief. In juni 2008 is het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) geactualiseerd. Doel is nog steeds om water duurzaam en klimaatbestendig te beheren, maar in dit nieuwe NBW staat ook hoe de partijen om moeten gaan met klimaatverandering, de stedelijke wateropgave en de ontwikkelingen in de woningbouw en infrastructuur. Daarnaast is er aandacht voor de invoering van de Kaderrichtlijn Water voor het realiseren van schoon en ecologisch gezond water. In 2007 is het Bestuursakkoord Waterketen (BWK) ondertekend. Dit maant tot verdergaande samenwerking in de waterketen om de doelmatigheid te bevorderen en tot grotere transparantie van de kosten die met water zijn gemoeid voor de burgers. Om invulling te geven aan het BWK sluit de regio A-V in 2009 een intentieovereenkomst met het waterschap Rivierenland. Naast de acht A-V-gemeenten doen ook Papendrecht, Sliedrecht, Alblasterdam en Vianen mee, omdat zij allemaal in het gebied van het waterschap zijn gevestigd. De ondertekening markeert de officiële start van de samenwerking in de waterketen om gezamenlijk de kansen beter te benutten.

Archeologie

Het Verdrag van Malta bepaalt dat gemeenten op het gebied van archeologie allerlei taken hebben. Een van de gevolgen hiervan is dat de acht A-V-gemeenten een archeologische verwachtingenkaart moeten maken op regionaal en op gemeentelijk niveau. Hierin moet staan aangegeven wat de kans is dat je, als je in de bodem aan de slag gaat, op archeologisch materiaal stuit. Dit is belangrijke informatie voor bijvoorbeeld projectuitvoerders en bij de behandeling van bouwaanvragen. Bovendien moet er een archeologie-

nota worden opgesteld waarin staat beschreven hoe moet worden omgegaan met de archeologische verwachtingenkaart. Om hieraan zo efficiënt en effectief mogelijk vorm te geven is in 2008 binnen de regio een project gestart en een kleine archeologiewerkgroep geformeerd. Naast ambtenaren van de gemeenten Zederik, Gorinchem en Liesveld hebben hierin ook medewerkers van het archeologisch steunpunt van het erfgoedhuis Zuid-Holland, de Archeologische Werkgemeenschap Nederland, waterschap Rivierenland en adviesbureau BAAC zitting. De opdracht is om voor de regio A-V het traject van kaart tot en met nota op te zetten en daarmee de andere gemeenten van dienst te zijn. In 2009 worden de bevindingen en resultaten gepresenteerd.

Economie en toerisme

In 2007 is een regionale visie bedrijventerreinen geformuleerd. Hierin stond beschreven hoeveel hectaren nodig zijn om de economische groei in onze regio tot en met 2020 op te vangen. In 2008 bleek dat de hierin geconstateerde behoefte niet in overeenstemming was met de werkelijkheid. Een aantal beoogde bedrijventerreinen bleek bovendien al in optie te zijn bij andere partijen. In 2008 is de visie geactualiseerd. Daarbij is niet alleen naar het kwantitatieve aanbod gekeken, maar ook besloten als acht gemeenten met één mond te praten als het gaat om de uitgifte van bedrijventerreinen.

Voor 2009 staat een gezamenlijk acquisitiebeleid op het programma op het gebied van de uitgifte van bedrijventerreinen.

Wat betreft toerisme is nog veel winst te boeken als het gaat om het gezamenlijk optrekken van gemeenten. Er zijn veel onderlinge verschillen tussen de acht gemeenten op dit gebied. De ambitie is een regionale toeristische visie vast te stellen zonder de lokale identiteit aan te tasten.

Sociaal

In 2008 is hard gewerkt aan de voorbereidingen voor cultuurparticipatie die in 2009 zijn beslag zal krijgen. Er komt steeds meer onderlinge afstemming als het gaat om het culturaanbod in de regio. En ander punt zijn activiteiten op het gebied van de Wmo.

Veel aandacht is uitgegaan de uitvoering daarvan goed geregeld te krijgen.

Voor het schoolmaatschappelijk werk is een notitie in voorbereiding. Voor de afstemming van onderwijs en arbeidsmarkt was ooit het BOA (Bureau Onderwijs Arbeidsmarkt) in het leven geroepen. Besloten is dit in 2009 te integreren in de RSD.

Op het gebied van jeugd is gewerkt aan het opzetten van centra voor jeugd en gezin. Een belangrijke basisfunctie is het op tijd hulp bieden aan gezinnen om het ontstaan van problemen te voorkomen. Ingewikkelde hulpvragen kunnen daar ook gecoördineerd en uitgezet worden binnen de jeugdgezondheidszorg of de jeugdzorg. Door deze centra op te zetten kan wellicht de instroom in de jeugdzorg beperkt worden.

In 2008 was ook de Regionale Agenda Samenleving (RAS) een belangrijk item. Dit is een subsidieregeling van de provincie Zuid-Holland die tot doel heeft regionale activiteiten op het sociale vlak voor de betrokken gemeenten te stimuleren. Provincie en gemeenten trekken hierin gezamenlijk op. Onder andere activiteiten van het Zorgberaad ZHZ werden hiermee gefinancierd. De provincie focust zich nu op haar kerntaken en trekt zich financieel terug. Alleen die zaken die aansluiten bij die kerntaken van de provincie komen nog voor gedeeltelijke financiering in aanmerking. In 2009 worden de mogelijkheden van voortzetting in beeld gebracht.

Onder het domein Sociaal vallen onder andere de Regionale Sociale Dienst en de Avelingen Groep. Deze twee uitvoeringsorganisaties zijn de paradepaarden van de regio. De RSD behoort tot de best lopende organisaties in zijn soort en de Avelingen Groep is een van de meest succesvolle sociale werkvoorzieningen van Nederland.

Het streven voor 2009 is meer samenhang te brengen in zaken en meer regionale afstemming te creëren.

c. Exploitatie

Omschrijving	2008						2007		
	Herziene ramingen begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar			Realisatie vorig begrotingsjaar		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
<i>Programma's</i>									
Bestuursondersteuning	1.000	322.604	(321.604)	19.692	472.027	(452.335)	17.871	321.776	(303.905)
Fysiek verkeer en vervoer	170.950	330.138	(159.188)	228.738	349.485	(120.747)	147.213	203.913	(56.700)
Fysiek Wonen	90.000	163.253	(73.253)	358.999	177.743	181.257	104.124	204.726	(100.602)
Fysiek Ruimtelijke ontwikkeling	100.000	89.311	10.689	39.000	214.447	(175.447)	87.037	118.937	(31.900)
Economie en Toerisme	-	37.000	(37.000)	-	46.383	(46.383)	14.202	18.998	(4.796)
Sociaal	570.773	570.773	-	637.429	624.079	13.350	588.736	588.736	-
subtotaal programma's	932.723	1.513.079	(580.356)	1.283.859	1.884.163	(600.305)	959.183	1.457.086	(497.903)
<i>Inwonerbijdrage</i>									
Bestuursondersteuning	316.933		316.933	316.933		316.933	303.374		303.374
Fysiek verkeer en vervoer	145.080		145.080	144.852		144.852	139.780		139.780
Fysiek Wonen	74.556		74.556	74.556		74.556	71.366		71.366
Fysiek Ruimtelijke ontwikkeling	23.384		23.384	23.384		23.384	22.383		22.383
Economie en Toerisme			-			-	-		-
Sociaal			-			-	-		-
subtotaal inwonerbijdrage	559.953	-	559.953	559.725	-	559.725	536.903	-	536.903
Resultaat voor bestemming	1.492.676	1.513.079	(20.403)	1.843.584	1.884.163	(40.580)	1.496.086	1.457.086	39.000
<i>Bestemming resultaat</i>									
Reserve organisatieontwikkeling			-	130.000		130.000			-
Reserve BWS			-		219.224	(219.224)	6.399		(6.399)
Reserve RPV	20.403		20.403	20.403		20.403			-
subtotaal mutaties reserves	20.403	-	20.403	150.403	219.224	(68.821)	-	6.399	(6.399)
Resultaat na bestemming	1.513.079	1.513.079	-	1.993.987	2.103.387	(109.401)	1.496.086	1.463.485	32.601

2.1.7 Commissie Hoeksche Waard

Door het Algemene Bestuur van de Regio Zuid-Holland-Zuid was op 27 juni 2007 de begroting 2008 voor de Commissie Hoeksche Waard vastgesteld. In deze begroting was een voorlopige invulling gegeven aan de verwachte geldstromen op de diverse programma's. In haar vergadering van 27 november 2007 heeft de Commissie de herziene (werk-)begroting 2008 vastgesteld. In deze algemene toelichting worden de jaarcijfers 2008 vergeleken met de door de Commissie Hoeksche Waard herziene begroting van november 2007. Voor zover nodig worden belangrijke afwijkingen van een verklarende toelichting voorzien.

b. Producten en activiteiten

Bestuur en middelen

Commissie Hoeksche Waard vergaderde in 2008 7 keer. Het Dagelijks Bestuur kwam 10 keer bij elkaar. Met het maatschappelijk middenveld vond 4 maal overleg plaats.

De Advies Commissies VROM (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu), EZ (Economische Zaken, Verkeer en Vervoer en Financiën) en L, R & T (Landschap, Recreatie & Toerisme) kwamen zes tot tien keer bijeen. Ter voorbereiding van de (bestuurlijke) adviescommissies waren ambtelijke adviesgroepen actief onder leiding van de (ambtelijk) secretaris van de adviescommissies of de projectleider. Naast de reguliere ambtelijke adviesgroepen zijn ambtelijke projectgroepen actief geweest gericht op specifieke producten zoals structuurvisie en regionale woonvisie. Aansturing van deze projectgroepen vond plaats vanuit de Commissie Hoeksche Waard.

De werkzaamheden vanuit en door de organisatie op het vlak van begeleiding van processen, coördinatie en informatieverstrekking, zijn in 2008 geïntensiveerd als gevolg van de voorbereiding van de Regionale Structuurvisie en de Regionale Woonvisie. Ook een aantal externe ontwikkelingen vormend hiertoe aanleiding (de herziening van het streekplan, de voorbereiding van de provinciale structuurvisie en het project PMZ / A4 zuid)

Ten behoeve van de uitvoeringsprojecten Groen Blauw (waaronder het omvangrijke Vlietproject) en functioneert Commissie Hoeksche Waard als opdrachtgever en eindverantwoordelijke. (Pilot)Projecten, geïnitieerd vanuit het rijk en/of de provincie, landen al snel in ons gebied. 'Biodiversiteit' is daar een voorbeeld van. Bij regionale initiatieven, waarbij 'de gezamenlijke gemeenten' worden opgezocht als partner en/of subsidieverstrekker, komt Commissie Hoeksche Waard snel in beeld. Elk verzoek om betrokkenheid en/of bemiddeling, zelfs als het uiteindelijk niet verder gaat dan 'doorgeleiding', verlangt een kwalitatieve afwikkeling.

De Commissie Hoeksche Waard was in 2008 betrokken bij de totstandkoming van het Vierjarenprogramma Hoeksche Waard. Tevens wordt de Commissie als actor betrokken bij het proces tot het vormgeven van een nieuw en integraal samenwerkingsmodel binnen de Hoeksche Waard.

Communicatie is een belangrijke taak van de CHW. Met de toename van het aantal beleidsontwikkelingen en de vorderingen van de uitvoeringsgerichte projecten binnen de Hoeksche Waard zijn activiteiten in 2008 toegenomen.

Ruimtelijke ordening

Onderdeel van de regionale structuurvisie is het Integrale Gebiedsprogramma. Dit programma zal verder uitgewerkt worden in een meerjarig investeringsprogramma, waarbij ambities zoveel mogelijk integraal worden uitgewerkt in project enveloppen. Deze projecten zijn een weergaven van de regionale ambities op het gebied van water, natuur, landbouw, biodiversiteit, recreatie & cultuurhistorie en sluiten aan bij de doelen voor de "Subsidieregeling landelijk Gebied (ILG-gelden)" van Rijk en de Provincie Zuid-Holland. Hierbij zal de dekking van de regiobijdragen van water- en natuurgebonden projecten

vanuit het waterschap worden bekostigd en de regionale financiering van recreatie-, biodiversiteit en cultuurhistorische projecten een verantwoording zijn van de 5 Hoeksche Waardse gemeenten. Uitgangspunt hiervoor is de begroting en het bijbehorende uitvoeringsprogramma van Landschap, Recreatie en Toerisme.

Economische zaken

Doelstelling van het project regionaal bedrijventerrein Hoeksche Waard is een vestigingslocatie bieden aan Hoeksche Waardse bedrijven die opereren op regionale schaal. Voor dit type bedrijven zijn de uitbreidingsmogelijkheden op lokale terreinen beperkt. Het nieuwe bedrijventerrein is bedoeld deze bedrijven voor de regio te behouden, door het aanbieden van passende kavels op een strategische locatie in de Hoeksche Waard.

Volkshuisvesting

Het zijn van een Nationaal Landschap heeft grote invloed op het beleidsterrein Volkshuisvesting. Niet alleen worden zwaardere eisen gesteld aan de hoeveelheid te bouwen wonen en de doelgroepen waarvoor wordt gebouwd, ook moet nog meer aandacht worden besteed aan de landschappelijke inpassingen van uitleggebieden. In 2007 is onderzoek gedaan naar woonwensen. Tevens is een eerste aanzet gedaan tot het komen van een regionaal woningbouwprogramma.

Recreatie en toerisme

Het budget (± € 0,40/ inw) voor beheer en onderhoud betreft het onderhouden van het regionale wandelpaden netwerk, het fietsroutenetwerk, recreatieve poorten en knooppunten (Steqi's). Deze kosten zijn per 2008 inclusief de exploitatiekosten voor het Veer Putterhoek – Zwijndrecht, waarvan de commissie € 20.000 voor haar rekening neemt.

In haar vergadering van september 2007 heeft de Commissie Hoeksche Waard ingestemd met het Uitvoeringsprogramma L,R&T 2008. Dit Uitvoeringsprogramma is gebaseerd op het "Uitvoeringsprogramma Nationaal landschap Hoeksche Waard, fase 1 tbv de Rijksmiddelen" welke door PZH en CHW in augustus 2007 is geaccordeerd. De hierin opgenomen projecten zijn hieronder vertaald en maken onderdeel uit van de begrotingswijziging.

c. Exploitatie

Ruimtelijke ordening

Groenblauw nationaal landschap
Leefbaarheid kleine kernen
Vlietproject
Structuurvisie HW
Streekplan herziening HW

Saldo RO

Economische Zaken

Regiofonds
Informatiepakket bedrijven
Monitoring
Glastuinbouw
Transitie duurzame landbouw
Biodiversiteit

Saldo EZ

Volkshuisvesting

Regionale volkshuisvesting HW
Regionale volkshuisvesting HW BWS

Saldo VH

Recreatie en Toerisme

Beheer & onderhoud recreatieve voorzieningen
Promotie & marketing
Stimuleren recreatieve bedrijvigheid
Veer Puttershoek
Aanleg Wandelpaden
Kano,skeeler en ruiterroute's
Aanleg van Poorten en Knooppunten
Vrijval capaciteit personeel

Saldo RT

Bestuur en Middelen

Bestuurskosten
Bestuurskrachtmeting
Bestuursondersteuning
Huisvesting, FD, ICT en P&O
Inwonerbijdragen

Saldo BM

Resultaat voor bestemming

Mutaties reserves

Onttrekking vooruitontvangen subs. Biodiversiteit
Onttrekking reserve GroenBlauw
Dotatie reserve GroenBlauw
BWS vrijvallende middelen
Algemene reserve (onttrekking)

Resultaat na bestemming

Rekening	Begroting Primair 2008	Begroting Herzien 2008	Rekening 2008
2007			
3.590-	8.537-	8.537-	116.381-
-	7.721-	7.721-	-
3.590-	-	25.722	3.617-
211.885-	62.500-	62.500-	293.198-
44.010-	42.500-	42.500-	29.473-
263.075-	121.258-	95.536-	442.668-
	20.400-		33.806-
21.817-		20.400-	23.348-
8.040-	10.200-	10.200-	-
-	10.200-	10.200-	60.358-
-	-	-	-
18.203-	5.370-	5.370-	30.990-
48.060-	46.170-	46.170-	148.502-
31.896-	11.347-	11.347-	46.617-
33.901	10.000	10.000	18.990
2.005	1.347-	1.347-	27.627-
19.264-	34.253-	34.253-	33.262-
81.426-	-	-	53.567-
12.840-	-	-	-
19.504-	29.537-	29.537-	28.226-
62.933-	8.537-	8.537-	26.721-
51.981-	-	-	598-
9.878-	-	-	-
-	34.150-	34.150-	-
257.826-	106.477-	106.477-	142.374-
5.513-	10.000-	10.000-	13.943-
	13.128-	13.128-	
138.736-	348.674-	348.674-	124.317-
169.562-	126.636-	136.636-	119.525-
869.384	908.715	907.284	907.284
555.570	410.277	398.846	649.499
11.386-	135.025	149.316	111.672-
-	-	-	
2.910	-	-	43.529
	125.025-	125.025-	
33.901-	10.000-	10.000-	18.990-
130.975			
88.602	-	14.291	87.133-

2.2 PARAGRAFEN

2.2.1 Risico's en weerstandsvermogen

2.2.1.1 Risico's

Weerstandsvermogen is de relatie tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen enerzijds, en de capaciteit van middelen en mogelijkheden die de organisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen anderzijds. De Regio Zuid-Holland Zuid loopt risico's. Een deel van deze risico's wordt afgedekt door het treffen van maatregelen. Voorbeelden van zulke maatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, creëren van bestemmingsreserves en het inrichten van de Administratieve organisatie en Interne Controle.

Om te voorkomen dat de Regio bij het voordoen van een niet afgedekt risico ingrijpende beleidswijzigingen moet doorvoeren, dient de Regio weerstandscapaciteit te bezitten om dergelijke zaken op te vangen. De weerstandscapaciteit waarover de Regio beschikt bestaat uit (stille) reserves. Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. Het gaat om zogenaamd 'geormerkt' geld waarover niet vrij beschikt kan worden. Weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre de Regio in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen.

Uitmo 2006 is een risicoanalyse van de diverse sectoren uitgevoerd met als voornaamste doel de bepaling van het weerstandsvermogen.

Per sector heeft een inventarisatie plaatsgevonden van materiële risico's. Op basis van deze inventarisatie is per sector een risicoprofiel bepaald. Dit risicoprofiel wordt vervolgens gerelateerd aan de omzet.

Risicoprofiel	Benodigde omvang weerstandsvermogen
Zeer laag risicoprofiel	0% van de structurele omzet
Laag risicoprofiel	2,5% van de structurele omzet
Laag – gemiddeld risicoprofiel	5,0% van de structurele omzet
Gemiddeld risicoprofiel	10,0% van de structurele omzet
Gemiddeld – hoog risicoprofiel	15,0% van de structurele omzet
Hoog risicoprofiel	20,0% van de structurele omzet

In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van het bepaalde risicoprofiel voor de diverse sectoren en de benodigde alsmede de aanwezige weerstandscapaciteit per sector per 31 december 2008 voor resultaatsbestemming.

Sector	Risicoprofiel	Gewenst weerstandsvermogen (algemene reserve)	Raming aanwezig weerstandsvermogen (algemene reserve)	Overschot / tekort
Regiostaf/concern	Laag	€ 0,1 mln.	€ 0,1 mln.	
GGD	Laag-gemiddeld	€ 0,5 mln.	€ 0,4 mln.	-/- € 0,1 mln.
Milieudienst	Laag-gemiddeld	€ 0,6 mln.	€ 0,0 mln.	-/- € 0,6 mln.
Brandweer ¹	Gemiddeld	€ 0,4 mln.	€ 0,3 mln.	-/- € 0,1 mln.
Ambulancedienst	Gemiddeld	€ 1,0 mln.	€ 0,3 mln.	-/- € 0,7 mln.
Totaal		€ 2,6 mln.	€ 1,1 mln.	-/- € 1,5 mln.

Het onderzoek geeft een nulmeting van het risicoprofiel. Om vorm en inhoud te geven aan risicomangement, vindt een continue actualisatie plaats.

Risico's

De volgende risicogebieden (per sector) zijn gedefinieerd²:

¹ Betreft alleen de Regionale brandweer

GGD

1. Friciekosten door wegvallen marktsegment.
2. Geen volledige doorbelasting kostprijs i.v.m. toenemende concurrentie.
3. Transparantie en flexibiliteit interne bedrijfsvoering.
4. Langlopende contracten (huur).

Regionale / Lokale Brandweer

1. Personeelskosten bezwarende functies: dit betreft een lokaal risico. Dat hangt samen met de indiensttreding van de lokale commandanten en het repressieve personeel, dat werkzaam is voor de DVO brandweer Dordrecht.
2. Afnameverplichting oefencentrum: de jaarlijkse resultaatsverplichting staat onder druk door de daling van de omzet van de regionale school en deels door afname formatie van het aantal brandweermensen.
3. Blusboot: door ouderdom van de boot is de verwachting dat de brandweer in de toekomst te maken krijgt met stijgende onderhoudskosten waartegen over geen (externe) dekking staat.
4. Brandweeruitrusting: op basis van 10 jarenplanning is er een jaarlijks tekort op de vervanging van brandweeruitrusting van ± € 30.000
5. In 2007 is de Hollandse Brandweer en HulpverleningsBond (HBHB) ontbonden. Deze rechtspersoon was gevestigd bij de regionale brandweer in Dordrecht en bood opleidingen aan voor de gehele provincie Zuid-Holland op het niveau van onderbrandmeester tot en met brandmeester. Voor de uitvoering van deze taken werd gebruik gemaakt van het personeel, in loondienst bij de regionale brandweer ZHZ. Door deze ontbinding is dit personeel bovenformatief geworden. Voorlopig kunnen deze kosten gedurende circa twee jaar gedekt worden uit een voorziening.
6. Ondersteuning meldkamersysteem: De capaciteit is onvoldoende om te voldoen aan de kwaliteitseisen voor ondersteuning van het geautomatiseerd medlkamersysteem
7. Schadeclaims: Mogelijke aansprakelijkheid bij optreden brandweer dat niet verzekeraar is.

RAV

1. Financieringsrisico hogere personeelskosten door problematiek bezwarende functies: De Ambulancedienst heeft een verplichting jegens haar werknemers inzake het functioneel leeftijdsontslag (hierna: FLO). In de CAO 2005-2007 is besloten per 1 januari 2006 het FLO af te schaffen en een nieuw stelsel in te voeren voor werknemers in bepaalde bezwarende functies. Voor werknemers die op het moment van het vervallen van de FLO-regeling al in dienst waren en recht hadden op FLO is een overgangsregeling getroffen (hierna: overgangsregeling FLO). Zowel de nieuwe regeling als de overgangsregeling bevatten diverse keuzemogelijkheden voor de werknemers. De uiteindelijke keuze van de werknemer bepaalt in belangrijke mate de omvang van de verplichting voor de Ambulancedienst. Door een extern bureau zijn de extra FLO-kosten berekend die publieke ambulancediensten hebben in vergelijking met particuliere diensten. Door de 19 overheidsambulancediensten in Nederland is namens alle betrokken ambulancevervoerders een claim bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Nederlandse zorgautoriteit (Nza) ingediend. Begin 2008 heeft de NZA het bezwaar gedeeltelijk gegrond verklaard en heeft besloten voorlopig 60% van de geraamde budgetten op te nemen in de budgetten, in afwachting van nader onderzoek. Bij het opstellen van de jaarrekening is er nog geen duidelijkheid over dit onderzoek. De bezwaarprocedure loopt nog.
2. Claims als gevolg optreden in de ambulancezorg.

Milieudienst

1. Veranderende wetgeving in de nabije toekomst. Met het oog hierop heeft het portefeuillehoudersoverleg financiën besloten dat de sector nieuwe producten tijdelijk op nacalculatiebasis van bestede uren in rekening kan brengen

2. Het belang en de centrale plaats van ICT in de gebruikersapplicaties. Opdrachtgevers verlangen van de Milieudienst een actieven inzet op modernisering van informatie en procesmanagement (WABO/KCC)

Regiostaf/concern

1. Fricatiekosten door invoering Veiligheidsregio.
2. Fricatiekosten door ontvlechting subregio's.
3. Renterisico.

2.2.1.2 Vermogenspositie

Hierna wordt de vermogenspositie van de regio weergegeven. In de tabel is in de eerste kolom vermeld wat de stand van de reserves is. In de tweede kolom is de voorgestelde resultaatbestemming verwerkt. In de laatste kolom is weergegeven hoe de vermogenspositie eruit ziet wanneer het resultaatbestemmingvoorstel (zie paragraaf 3.2.) wordt verwerkt.

	Stand ultimo 2008	resultaat bestemming 2008	Totaal
<i>Algemene reserves</i>			
Regionale brandweer	342		342
Milieudienst	47-	294-	341-
GGD	393	132-	261
RAV	328	630	958
Regiostaf	96	109	205
Concern			-
Sub-regio Alblasserwaard Vijfhheerenlanden	260	87-	173
Sub-regio Hoeksche waard	271	109-	162
Sub-totaal algemene reserves	<u>1.643</u>	<u>117</u>	<u>1.760</u>
<i>Bestemmingsreserves</i>			
Regionale brandweer	1.141	406	1.547
Milieudienst	96-	43-	139-
GGD	576	190-	386
Regiostaf	296		296
Concern	376	150-	226
Sub-regio Alblasserwaard Vijfhheerenlanden	539		539
Sub-regio Hoeksche waard	626		626
Sub-totaal bestemmingsreserves	<u>3.458</u>	<u>23</u>	<u>3.481</u>
Totaal reserves	<u><u>5.101</u></u>	<u><u>140</u></u>	<u><u>5.241</u></u>
Uit te keren rente resultaat		<u>268</u>	
Totaal resultaat		<u><u>408</u></u>	

Het bedrag van € 268.000 in de kolom 'resultaatbestemming' betreft het renteresultaat dat wordt uitgekeerd aan de gemeenten. Indien (conform de beleidslijn) alleen wordt uitgegaan van de algemene reserves, is de omvang van de vermogenspositie voornamelijk onvoldoende om de vermelde risico's op te vangen. Enige nuancering is daarbij wel gewenst. Gelet op de hoogte van de bestemmingsreserves en gegeven het feit dat het Algemeen Bestuur in geval van een calamiteit de bestemming van reserves kan wijzigen, is er weinig reden tot zorg.

2.2.2 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen en de belangrijkste realisaties op het gebied van bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering bestaat uit alle beherende, verantwoordende en controlerende activiteiten die de organisatie in staat stellen om de voorgeno-

men programma's en prestaties zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. In deze paragraaf richten wij ons op de realisatie van zaken op het gebied van planning & control, personeel & organisatie en juridische zaken.

Planning en control

Op het gebied van Planning & Control is in 2008 wederom de nodige voortgang geboekt. Als eerste ontwikkeling vermelden wij de volgende. In 2008 is een start gemaakt met interne auditing. Auditing zal worden ingezet als ontwikkelinstrument: door gesprekken met betrokkenen en rapportage over de resultaten verwachten wij dat de kwaliteit van de organisatie nog verder kan worden verbeterd.

In 2008 is voorts verder gewerkt om de hiaten in de interne beheersingsstructuur op te lossen. Dit heeft begin 2008 geresulteerd in een positief oordeel van de accountant. De managementletter over 2008 bevat nog slechts een drietal opmerkingen hetgeen onderstreept dat we op dit vlak op de goede weg zijn.

Als derde ontwikkeling noemen wij dat de ontwikkelingen die plaatsvinden op het gebied van visie- en strategiebepaling waarbinnen ook strategisch HRM een plaats krijgt, een plaats krijgen in de Planning & Controlcyclus zodat zichtbaar is welke vorderingen worden gemaakt.

Als vierde vermelden wij dat de ontwikkelingen in de Drechtsteden, met name de totstandkoming van het Servicecentrum Drechtsteden (SCD), impact hebben op de bedrijfsvoering van de Regio Zuid-Holland Zuid. De continuïteit van de bedrijfsvoering heeft de volle aandacht vanuit management en control. De verankering van nieuwe werkwijzen in procedures heeft daarbij de volle aandacht.

Als laatste vermelden we dat er momenteel wordt gewerkt aan samenwerking op het gebied van control. Ultimo 2008 is vanuit het Dagelijks Bestuur ZHZ en vanuit het Drechtstedenbestuur de opdracht gegeven om te onderzoeken hoe vergaande samenwerking kan worden vormgegeven. Planning is om rond medio 2009 een Regionale Staf te hebben ontworpen die voor de GR Zuid-Holland Zuid, de GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (per 1 januari 2010) en de GR Drechtsteden gaat werken.

Personeel & Organisatie

In 2008 is in het kader van de vorming van SCD een belangrijke wissel getrokken op de organisatie ook van de afdeling P&O. Tot 1 april 2008 beschikte de regio ZHZ over een eigen P&O afdeling. In het kader van de vorming van het SCD vindt P-advisering vanaf 1 april 2008 plaats vanuit het SCD. Deze overgang betekende voor de sectoren van de regio ZHZ een ingrijpende wijziging van advisering en ondersteuning.

In het kader van HRM activiteiten is de aandacht vooral uitgegaan naar:

- het leiderschapstraject leden RMO;
- implementatie HRM informatie module;
- transitieproces P&O van regiostaf naar SCD.

Onderstaande kwantitatieve en kwalitatieve gegevens bieden inzicht in personeelsgegevens:

Formatie/bezetting

Sector	Formatie 2007	Formatie 2008	Bezetting fte 2008	Bezetting aantal medewerkers
GGD	107,67	109,19	105,42	153
RAV	113,57	114,64	122,84	135
Milieudienst	111,11	137,99	122,84	135
Brandweer*	139,54	163	158,54	190
Regiostaf	53,28	34,5	28,81	35

*Aantallen Brandweer zijn inclusief lokaal cdt en vrijwilligers.

Toelichting: de belangrijkste wijziging betreft een daling van de formatie bij de Regiostaf in verband met inrichting van het SCD per 1 april 2008 en de komst van de regionale commandanten Brandweer.

Voltijd/deeltijd

Sector	Aantal voltijders 2007	Aantal voltijders 2008	Aantal deeltijders 2007	Aantal deeltijders 2008
GGD	22	26	125	127
RAV	103	106	38	29
Milieudienst	96	98	35	37
Brandweer	123	152	45	38
Regiostaf	24	13	30	1
Regio cmdt Brandweer	-	14	-	-

Zie opmerking bij vorige tabel voor wat betreft Regiostaf. Het verschil tussen de verhouding voltijd/deeltijd bij de GGD in vergelijking met de andere sectoren is in vergelijking met 2007 ongewijzigd gebleven. Oorzaak hoogstwaarschijnlijk gelegen in de relatie met de verdeling man/vrouw. Ongeveer 80 % van het personeelsbestand bij de GGD is vrouw.

In/uitstroom

Sector	Instroom (aantal)	Uitstroom (aantal)
GGD	34	19
RAV	15	18
Milieudienst	29	25
Brandweer	5	4
Regiostaf	0	38

De uitstroom bij de Regiostaf is een gevolg van de inrichting van het SCD per 1 april 2008.

Ziekteverzuim

Sector	Percentage 2007	Percentage 2008
GGD	4.08	5.08
RAV	4.46	3.95
Milieudienst	3.69	3.86
Regiostaf	5.14	3.04
Totaal Regio ZHZ (exclusief BRW)	4.17	4.08
<i>Brandweer</i>	<i>5.31</i>	<i>3.24</i>

Het percentage ziekteverzuim 2008 is ten opzichte van 2007 gedaald. Het totaal percentage is laag. De stijging bij de GGD wordt veroorzaakt door drie langdurig zieken. Het ziekteverzuimpercentage van de Brandweer is niet in het totaaloverzicht opgenomen. De brandweer is aangesloten bij twee Arbodiensten waardoor geen integraal cijfer is bepaald.

Arbobeleid

De Arbo commissie is eenmaal bij elkaar geweest. De uitvoering van het jaarplan 2008 is eind 2008 ter hand genomen.

Functiewaardering

In 2008 zijn de repressieve functies van de Brandweer gewaardeerd. Dit was de laatste fase van de functiewaarderingsronde. Het functieboek van de regio ZHZ is hiermee compleet.

HRM-informatie module

De implementatie van de HRM module "management informatie" (Hris) heeft in het eerste kwartaal 2008 een groot beslag gelegd op de beschikbare capaciteit binnen de toenmalige P&O afdeling. In het tweede en derde kwartaal is in samenwerking met het SCD verder gewerkt aan de implementatie. In oktober 2008 is het systeem opgeleverd. In december 2008 berichtte de leverancier dat zij uit marktoverwegingen had besloten de on-

dersteuning voor deze module in de overheidsmarkt te beëindigen. De impact hiervan is ingrijpend. De leverancier is daarop in verzuim gesteld en is aangesproken voor de geleden schade. De bedoeling was om het systeem over te dragen naar het SCD, wat nu niet kan worden nagekomen.

Transitieproces P&O naar Service Centrum Drechtsteden (SCD)

Het eerste kwartaal stond in het teken van transitie en verandering. Per 1 april zijn de medewerkers van de afdeling P&O geplaatst bij het SCD. Vanaf deze datum zijn de veranderingen geformaliseerd en geïntegreerd in nieuwe systemen. De overgangperiode kenmerkte zich als een periode met vooral praktische aanpassingen, waarin wederzijds werd geworsteld met de nieuwe werkwijze en systemen.

Leiderschapstraject

In 2008 is besloten om voor de RMO-leden een leiderschapstraject te starten. Het jaar 2008 stond in het teken van de voorbereidingen van dit traject. De inhoudelijke aanvang van het traject staat gepland voor medio 2009.

Organisatie ontwikkeling

De reserve organisatie ontwikkeling is, conform besluitvorming, in 2008 opgeheven. Van het saldo per 1 januari 2008 ad € 109.000 is € 92.000 gestort in de egalisatiereserve accres het restant is toegevoegd aan het budget onderhoud organisatie. Het budget onderhoud organisatie wordt verder aangevuld met een jaarlijkse storting vanuit de sectorbudgetten met € 100.000. Hierop zijn in 2008 de volgende claims gelegd:

Regionale Brandweer	€ 53.000
GGD	- 106.000
Regiostaf	- 31.000
Totaal claims	€ 190.000

Het totaal van de claims overstijgt de voeding in 2008. Daarom is in het voorstel resultaatbestemming een aanvulling van het budget ten laste van de egalisatiereserve accres opgenomen van € 68.000.

2.2.3 Verbonden partijen

Overzicht van de verbonden partijen van de Regio ZHZ.

Naam Instelling / Relatie met programma	Aard activiteit en financiering	Bestuurlijke betrokkenheid	Doel van de verbonden partij	Ontwikkelingen / risico's
Zuid-Holland Zuid Investerings BV.	Deze BV heeft tot doel het verhuren van het oefenterrein op de Dortse kil III aan Safety Center Zuid Holland CV (SCZH) en het onderhouden van dit oefenterrein.	100% aandeelhouder.	De BV maakt de realisatie van het oefenterrein mogelijk tegen een zo laag mogelijk risicoprofiel.	Onderzoek naar uitbreiding met een 'oefentunnel en highrise building'
Zuid-Holland Zuid Participatie BV.	Commandite in de Commanditair Venootschap Safety Center Zuid Holland CV (SCZH) waarin Safety Center Holland BV beheerend venoot is.	100% aandeelhouder.	De BV maakt de exploitatie van het oefenterrein mogelijk tegen een zo laag mogelijk risicoprofiel.	Vooralsnog geen.
Safety Center Zuid-Holland CV	In de CV werken een marktpartij (Safety Center Holland) en de Regio ZHZ samen om hoogwaardige multidisciplinair oefenen mogelijk te maken. Deze publiek private samenwerking vormt	Middels Zuid-Holland Zuid Participatie BV 51% belang.	De CV exploiteert het multidisciplinaire oefenterrein.	Vooralsnog geen.

Naam Instelling / Relatie met programma	Aard activiteit en financiering	Bestuurlijke betrokkenheid	Doel van de verbonden partij	Ontwikkelingen / risico's
	de synthese van het beste van twee werelden: het commerciële netwerk van een marktpartij en kennis die wij als overheid kunnen inbrengen			
Safety Center College CV	In de CV hebben een marktpartij (Safety Center Holland) en de Regio ZHZ met name als doel het opleiden en oefenen van veiligheidspersoneel en het aanbieden van bedrijfsvaardigheidstrainingen.	Middels Zuid-Holland Zuid Participatie BV 49% belang.	Op efficiënte wijze faciliteren opleidingsprogramma's	Vooralsnog geen.

2.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Regio Zuid-Holland Zuid heeft kapitaalgoederen in de vorm van ambulanceposten, brandweermaterieel, ambulances en dienstauto's, automatisering en kantoorinventarissen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten geeft aan dat gemeenten o.a. met betrekking tot wegen en gebouwen onderhoudsplanningen moeten hebben vanwege de soms grote bedragen en risico's die aan kapitaalgoederen zijn verbonden. Bij Regio Zuid-Holland Zuid wordt gewerkt met onderhoudsplannen en programma's met vervangingsinvesteringen. De lasten van het onderhoud zijn in de budgetten verwerkt, de gevolgen van de vervangingen zijn in het meerjarenperspectief en de inwonerbijdragen (met name voor de brandweer) opgenomen. Vervangingen in de sfeer van ICT en kantoorinventaris dienen binnen de bestaande budgetten plaats te vinden. Uitbreidingen worden afzonderlijk voorgelegd.

2.2.5 Financiering en treasury

Inleiding

De treasuryparagraaf is voor de begroting en de jaarrekening verplicht gesteld. Dit vloeit direct voort uit de Wet financiering decentrale overheden 2001 (Wet fido). In deze treasuryparagraaf wordt aan de hand van de begrippen, renteontwikkeling kasgeldlimiet, renterisico en financieringspositie de belangrijkste zaken die zich het afgelopen jaar op het gebied van treasury hebben voorgedaan beschreven. Tevens wordt verslag gedaan van de activiteiten van de treasurycommissie.

Renteontwikkeling

Gezien de beschikbare liquiditeit over geheel 2008 is alleen de rente voor kortere looptijden (tot 3 maanden) relevant geweest.

Kasgeldlimiet

Het renterisico op de korte financiering wordt wettelijk begrensd door de kasgeldlimiet. Hiertoe behoren alle rekening-courant saldi en kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet wordt in de Wet fido bepaald als percentage van de omzet in de begroting. De kasgeldlimiet voor 2008 bedroeg 8,2% van € 79 miljoen = € 6,5 miljoen. Wettelijk gezien is dit de ruimte die de regio afgelopen jaar had voor financiering met rentetypisch korte looptijden. Per kwartaal is, conform de eisen van de Wet fido, over de stand van de financieringspositie in relatie met de kasgeldlimiet aan de provincie als toezichthouder gerapporteerd. Aangezien gedurende het hele jaar 2008 sprake is geweest van een positief saldo en geen sprake was van

rentetypisch korte financiering is de kasgeldlimiet in het hele jaar 2008 niet in het geding gekomen.

Renterisiconorm

Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisiconorm op 20% van de restant hoofdsom van de opgenomen lange leningen. Als lange financiering wordt volgens de Wet fido alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar aangemerkt. Het renterisico wordt gedefinieerd als het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen. In 2004 is de laatste resterende langlopende lening afgelost. Gedurende 2008 is geen nieuwe financiering afgesloten. De omvang van de leningenportefeuille per eind 2008 was nihil.

Financieringspositie

Begin 2008 bedroeg het totale saldo van de rekeningen incl. BWS ruim € 15 miljoen. Ultimo 2008 was dit ruim € 14 miljoen. De boekwaarde van de intern gefinancierde vaste activa is nagenoeg gelijk gebleven (€ 8,3 miljoen euro)

Renteresultaat

Het renteresultaat voor 2008 was geraamd op € 268.000 en komt werkelijk uit op € 268.400. Dit het renteresultaat wordt behaald door: belegging van liquide middelen, waarvoor een specifieke afspraak met de bank was gemaakt en investeringen bij sectoren waaraan 7% (voor deel van de brandweer projectfinanciering van 5,1%) rente wordt toegerekend.

Treasurycommissie

De treasurycommissie heeft een adviesfunctie en bestaat uit een lid van het dagelijks bestuur, de directeur regiostaf, de financieel adviseur en een extern deskundige. In 2008 is de treasurycommissie op 1 december bijeen geweest. De volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest: keuze huisbankier, voorstel inrichting treasuryfunctie, liquiditeits en beleggingspositie, renteontwikkeling en prognose BWS reserves. Na advies van de treasurycommissie heeft het dagelijks bestuur besloten om met de NV Bank Nederlandse Gemeenten een overeenkomst aan te gaan voor het huisbankierschap. De inrichting van de treasuryfunctie zal nader ingevuld worden in relatie tot de onderbrenging van de financiële administratie, bij het SCD.

2.2.6 Rechtmatigheid

Ingevolge het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (hierna: BAPG) dient expliciet verantwoording te worden afgelegd over de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen van de Regio Zuid-Holland Zuid. De rechtmatigheid is ook expliciet onderdeel van de accountantscontrole. Het toetsingskader voor de rechtmatigheid is behalve algemene wet- en regelgeving voornamelijk de kaderstelling van het algemeen bestuur op dit onderwerp. Van belang is dat behalve de financiële rechtmatigheid, ook de niet-financiële rechtmatigheid "in control" is.

Ter beheersing van de rechtmatigheid heeft de regio de volgende maatregelen genomen.

1. In de vergadering van het algemeen bestuur van 24 november 2004 zijn de programma's afgebakend.
2. In de vergadering van het dagelijks bestuur van 3 december 2004 is een inventarisatie vastgesteld van wet- en regelgeving waarmee de regio te maken heeft. Hieraan is een risicoanalyse gekoppeld waarin tevens de noodzakelijke beheersmaatregelen zijn benoemd om bedoelde risico's te mitigeren. Hiermee is een intern systeem van risicobeheersing geïmplementeerd op de niet-financiële rechtmatigheid.
3. In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is het "Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2008-2009 van de gemeenschappelijke regeling Regio Zuid-Holland Zuid" vastgesteld. Hierin is onder meer uit-

gewerkt hoe het algemeen bestuur wenst om te gaan met inzet van controletoleranties en met begrotingsafwijkingen.

Hiermee heeft de regio de infrastructuur voor een goede beheersing van de rechtmatigheid gelegd.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Programma Regionale Brandweer

De begroting is voor wat betreft de lasten overschreden en voor wat betreft de baten onderschreden. Op grond van de criteria die in paragraaf 5 van het "Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2008-2009 van de gemeenschappelijke regeling Regio Zuid-Holland Zuid" zijn vastgesteld, is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid om de volgende redenen.

- a. De baten en lasten zijn dienstig aan de taken van het desbetreffende programma die zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling en dus passend. Behalve de lasten zijn ook de baten hoger.
- b. Passende hogere lasten die tijdig zijn gesignaleerd.
- c. Passende hogere lasten die niet tijdig zijn gesignaleerd als gevolg van ontbrekende informatie van derden en als gevolg van calamiteiten.
- d. Bij later onderzoek zijn fouten uit het verleden gesignaleerd.

In de programmaverantwoording is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Bij het programma Regionale Brandweer is sprake van een drietal kredietoverschrijdingen tot een bedrag van ca. € 15.500; voor dit bedrag is sprake van een financiële onrechtmatigheid. Voor wat betreft de exploitatie is sprake van zowel hogere baten als lasten terwijl het resultaat positief is. Op dit punt is derhalve geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Programma Volksgezondheid

Het resultaat van dit programma is € 425.000 negatief. Daarbinnen heeft een bedrag van € 190.000 betrekking op de voorbereiding van de verhuizing naar het Gezondheidspark waarvoor een bestemmingsreserve is gevormd; in het voorstel resultaatbestemming zal onttrekking uit deze reserves worden voorgesteld. Dit zijn passende hogere lasten die niet kwalificeren als onrechtmatigheid. Per saldo resteert dan een begrotingsonrechtmatigheid van € 235.000.

Bij het programma Volksgezondheid is sprake van een kredietoverschrijding op vervangingsinvesteringen automatisering ten bedrage van ca. € 61.500; voor dit bedrag is sprake van een financiële onrechtmatigheid.

Programma Ambulancezorg

Bij het programma Ambulancezorg is geen sprake van kredietoverschrijdingen. Het resultaat van de RAV was positief; derhalve is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Programma Milieu

Het programma Milieu sluit met een negatief resultaat van € 537.000. In dit resultaat is begrepen een afboeking van onderhanden werk van ca. € 295.000. Hierover was tussentijds geen informatie beschikbaar; e.e.a. is gebleken bij de analyse van de jaarrekening. Voor dit bedrag is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid vanwege het feit dat feitelijk sprake is van "passende hogere lasten die niet tijdig zijn gesignaleerd als gevolg van calamiteiten". Dit geldt ook voor het feit dat, om de productie te halen, extra moest worden ingehuurd vanwege ICT-verstoringen (effect ca. € 250.000). Dit zijn calamiteiten die ertoe hebben geleid dat meer kosten zijn gemaakt dan in de omzet kon worden goedge maakt. Verder is reeds enkele jaren bekend dat de kosten van inhuur binnen de formatie (m.n. op het gebied van vergunningen) hoger zijn dan de kosten voor eigen personeel. Derhalve kan worden gesteld dat binnen dit programma geen sprake is van

een begrotingsonrechtmatigheid. Binnen dit programma was ook geen sprake van kredietoverschrijdingen.

Programma Regiostaf

De begroting is zowel voor wat betreft de lasten als voor wat betreft de baten overschreden, terwijl het resultaat positief is. Bij dit programma is geen sprake van een onrechtmatigheid.

Bij dit programma is sprake van een kredietoverschrijding van ca. € 500 die kwalificeert als financiële onrechtmatigheid.

Programma's subregio's

Ook voor de subregio's geldt dat zowel de baten als de lasten de begroting overschrijden. De baten en lasten zijn dienstig aan de taken van de subregio's zoals die door de subregionale besturen zijn vastgesteld en dus passend. Er is in totaal echter een tekort ontstaan van ca. € 196.000. Voor dit bedrag is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Conclusies

Het bovenstaande is als volgt cijfermatig samen te vatten. Alle bedragen luiden in €.

Programma	Exploitatie	Investerings	Totaal
Regionale Brandweer	-	15.400	15.400
Volksgezondheid	235.000	61.400	296.400
Ambulancezorg	-	-	-
Milieudienst	-	-	-
Regiostaf	-	400	400
Subregio's	196.000	-	196.000
Totaal generaal	431.000	77.200	508.200
Tolerantie 1%			790.010

De tolerantie is door het Algemeen Bestuur op 26 november 2008 bepaald op 1% van de totale lasten (exclusief mutaties in de reserves; € 80,2 mln. +/- € 1,3 mln.). Op grond van deze analyse luidt de conclusie dat de geconstateerde onrechtmatigheden binnen de bestuurlijk vastgestelde tolerantie vallen.

3 JAARREKENING

3.1 Resultaat op hoofdlijnen

In het volgende overzicht is het resultaat per programma inclusief de mutaties in reserves opgenomen. De inzet van de reserves betreft de reeds begrootte inzet. In het bestemmingvoorstel wordt een voorstel gedaan hoe het resultaat inclusief de inzet van reserves kan worden bestemd. In de kolom 'afwijking ten opzichte van de begroting' is terug te zien welke onder en overschrijding van de begroting heeft plaatsgevonden (inclusief alle wijzigingen die gedurende het jaar hebben plaatsgevonden). Aansluitend is dit resultaat uitgesplitst naar incidenteel en structureel. Na de tabel worden de belangrijkste afwijkingen op programmaniveau toegelicht. Alle bedragen luiden x € 1.000.

Programma	Resultaat	Begroting na wijziging	Resultaatanalyse		
			Afwijking ten opzichte van begroting	Incidenteel	Structureel
Regionale					
Brandweer	509	-	509	509	-
GGD VG	219-	-	219-	219-	-
GGD GHOR	206-	-	206-	206-	-
Ambulancezorg	724	-	724	724	-
Meldkamer	37-	-	37-	37-	-
Faciliteren huisartsen	57-	-	57-	57-	-
Milieudienst	537-	-	537-	112	649-
Regiostaf	227	-	227	227	-
Concern	200	268	68-	68-	-
Subtotaal	604	268	336	985	649-
Subregio AV	109-	-	109-	109-	-
Subregio HW	87-	-	87-	87-	-
Totaal	408	268	140	789	649-
Dienstverleningsovereenkomsten					
Milieudienst Bouwen en wonen	581-	-	581-	581-	-
Lokale Brandweer	133-	-	133-	133-	-
Bedragen zijn * 1.000					
Een - betreft een negatief getal.					

3.2 Resultaatbestemming

Voorgesteld wordt om het resultaat als volgt te bestemmen.

Bedragen x € 1.000

Programma	Resultaat	Bestemmingsvoorstel
Regionale Brandweer	509	€ 352 storten in de reserve opleiden en oefenen € 60 storten in de reserve kapitaallasten ten behoeve toekomstige verplichtingen € 70 toevoegen aan de reserve opleiden en onderwijs € 27 inzetten voor verbetering van crisiscommunicatie in 2009
GGD Volksgezondheid	-219	De voorbereidingskosten voor de verhuizing naar het gezondheids-park ad € 190.000,- ten laste van de vervangingsreserve huisvesting brengen. Het restant ad € 29 ten laste van de algemene reserve brengen
GGD GHOR	-206	€ 100 ten laste van de reserve de reserve PVRC brengen en het restant ten laste van de algemene reserve GHOR taken
Ambulancezorg	724	Conform voorschriften van de Nederlandse Zorg Autoriteit verwerken in de Reserve Aanvaardbare Kosten (RAK).
Meldkamer	-37	idem
Faciliteren Huisartsen	-57	Ten laste van de RAK brengen.
Milieudienst ZHZ	-537	Uit het resultaat van de regiostaf € 200 inzetten Specifieke uitgaven voor sanering verkeerslawaaï ad € 43 ten laste van de bestemmingsreserve brengen. Het resterende saldo ad € 294 ten laste van de algemene reserve brengen.
Regiostaf	227	€ 200 bijdragen aan he tekort MD. € 82 onttrekken aan de egalisereserve accres. De resterende € 109 beschikbaar houden voor financiering van de kosten van doorontwikkeling van de organisatie
Concern	200	€ 68,- onttrekken aan de egalisereserve accres Het renteresultaat ad € 268 is uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten
Subtotaal	604	
Subregio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden	-87	Ten laste van de algemene reserve van de subregio brengen
Subregio Hoeksche Waard	-109	idem
Totaal	408	
Dienstverleningsovereenkomsten		
Milieudienst DVO Dordrecht	-581	Met de gemeente Dordrecht wordt overlegd over aanvullende vergoeding.
Lokale Brandweer	-133	Er wordt een aanvullende bijdrage gevraagd op de DVO met Dordrecht

3.3 Balans 31 december 2008

ACTIVA	Stand per	
	31 december 2008	31 december 2007
Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	€ -	€ -
2. Materiële vaste activa		
a. investeringen met een economisch nut	€ 8.333.385	€ 8.228.925
b. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	€ -	€ -
3. Financiële vaste activa		
a. kapitaalverstrekkingen	€ 36.000	€ 36.000
b. leningen woningcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen	€ -	€ -
c. overige langlopende leningen	€ 24.009	€ 11.311
d. overige uitzettingen met rentetypische looptijd >= 1 jaar	€ 11.842.691	€ 14.180.081
e. bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ -	€ -
<i>Totaal vaste activa</i>	€ 20.236.085	€ 22.456.317
Viottende activa		
4. Voorraden		
a. grond- en hulpstoffen	€ -	€ -
b. onderhanden werk	€ 551.553	€ 761.880
c. gereed product en handelsgoederen	€ 17.101	€ 22.902
d. vooruitbetalingen	€ -	€ -
5. Uitzettingen rentetypische looptijd < 1jaar		
a. vorderingen op openbare lichamen	€ 9.859.948	€ 2.651.522
b. verstrekte kasgeldleningen	€ -	€ -
c. rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	€ 104.513	€ 105.194
d. overige vorderingen	€ 7.611.503	€ 6.301.671
e. overige uitzettingen	€ -	€ -
6. Liquide middelen	€ 14.170.932	€ 15.260.243
7. Overlopende activa	€ 3.693.955	€ 3.930.208
<i>Totaal viottende activa</i>	€ 36.009.505	€ 29.033.620
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	€ 56.245.590	€ 51.489.937
PASSIVA		
	Stand per	
	31 december 2008	31 december 2007
Vaste passiva		
8. Eigen vermogen		
a. algemene reserve	€ 2.090.877	€ 2.523.273
b. bestemmingsreserves zonder specifieke bestemming	€ -	€ -
c. overige bestemmingsreserves	€ 3.841.514	€ 3.374.624
d. resultaat na bestemming	€ 407.821	€ 205.191
9. Voorzieningen	€ 2.251.474	€ 2.436.080
10. Vaste schulden		
a. obligatieleningen	€ -	€ -
b. onderhandse leningen	€ -	€ -
c. door derden belegde gelden	€ -	€ -
d. waarborgsommen	€ -	€ -
e. overige vaste schulden	€ 9.611.735	€ 12.171.211
<i>Totaal vaste passiva</i>	€ 18.203.421	€ 20.710.379
Viottende passiva		
11. Netto-viottende schulden rentetypische looptijd < 1jaar		
a. Te betalen aan openbare lichamen	€ 5.229.830	€ 4.618.927
b. Consolidatieposten sub-regio's	€ -	€ -
c. overige schulden	€ 4.048.614	€ 4.334.415
12. Overlopende passiva	€ 28.763.726	€ 21.826.216
<i>Totaal viottende passiva</i>	€ 38.042.169	€ 30.779.558
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	€ 56.245.590	€ 51.489.937

3.4 Programmarekening

Programma	Realisatie 2007			Begroting 2008 oorspronkelijk			Begroting 2008 na wijziging			Realisatie 2008		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Multidisciplinaire veiligheid	162	288	126-	613	888	275-	-	-	-	-	-	-
Regionale Brandweer	17.624	17.275	349	15.963	15.960	3	16.901	18.040	1.139-	21.680	21.019	661
Volksgesondheid en GHOR	16.516	16.286	230	15.348	15.298	50	15.923	15.793	130	13.089	13.345	256-
Ambulancezorg	10.288	10.949	661-	10.213	11.352	1.139-	12.626	12.308	318	12.641	12.011	630
Milieu	12.745	12.673	72	13.236	12.878	358	13.736	14.119	383-	15.257	15.972	715-
Regiostaf	6.503	6.687	184-	6.606	6.426	180	7.012	6.832	180	9.883	9.594	289
Concern	1.013	600	413	506	506	-	506	506	-	956	771	186
	64.851	64.757	93	62.485	63.308	823-	66.704	67.598	894-	73.506	72.711	795
<i>Mutaties reserves</i>												
Multidisciplinaire veiligheid	144	18	126	275	-	275	-	-	-	-	-	-
Regionale Brandweer	41	114	72-	39	42	3-	483	657-	1.140	128	280	152-
Volksgesondheid en GHOR	141	272	131-	-	50	50-	-	131	131-	307	477	170-
Ambulancezorg	-	-	-	1.139	-	1.139-	1.262	1.580	318-	-	-	-
Milieu	100	231	131-	-	358	358-	383	-	383	314	135	179
Regiostaf	378	168	211	-	180	180-	-	180	180-	331	393	62-
Concern	-	12	12-	-	-	-	-	-	-	22	7	15
	804	814	10-	1.453	630	823	2.128	1.234	894	1.101	1.291	190-
Resultaat na bestemming	65.655	65.571	84	63.938	63.938	-	68.832	68.832	-	74.607	74.003	604
<i>Sub-regio's</i>												
Subregio AV	1.485	1.446	39	1.219	1.219	-	1.219	1.219	-	1.844	1.888	45-
Subregio HW	2.882	2.893	11-	3.562	3.379	183	3.562	3.379	183	4.023	4.134	112-
Resultaat voor bestemming	4.367	4.339	28	4.781	4.598	183	4.781	4.598	183	5.866	6.023	157-
<i>Mutaties reserves</i>												
Subregio AV	130	136	6-	-	-	-	-	-	-	150	215	65-
Subregio HW	134	34	100	-	183	183-	-	183	183-	44	19	25
Subtotaal mutaties reserves	264	170	94	-	183	183-	-	183	183-	194	234	40-
Resultaat na bestemming sub-regio's	4.631	4.509	121	4.781	4.781	-	4.781	4.781	-	6.060	6.257	197-
TOTAAL GENERAAL RESULTAAT NA BESTEMMING	70.285	70.081	205	68.719	68.719	-	73.613	73.613	-	80.667	80.260	408

Bedragen x € 1.000,

Een - betreft een negatief bedrag

3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

3.5.1. Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

3.5.2. Vaste activa

3.5.2.1. Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. verwaardingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten

van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening. In 2008 was er geen boekwaarde voor immateriële activa.

3.5.2.2. *Materiële vaste activa*

De Regio ZHZ beschikt uitsluitend over materiële vaste activa met een economisch nut. Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In 2008 heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen worden conform de financiële verordening in de sectorbegrotingen bepaald en zijn in lijn met hetgeen in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar wordt beschouwd.

3.5.2.3. *Financiële vaste activa*

Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

3.5.3. *Vlottende activa*

3.5.3.1. *Vorraden*

De grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen historische inkooprijzen. De als 'onderhanden werken' opgenomen producten zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals het aantal bestede uren tegen integrale kostprijs).

3.5.3.2. *Vorderingen en overlopende activa*

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

3.5.4. *Voorzieningen*

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

3.6 *Toelichting op de balans per 31 december 2008*

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffen activa met een economisch nut. Het verloop van de boekwaarden van de materiële vaste activa is als volgt.

Omschrijving	Boekwaarde 01-2008	Investerings	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Herwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2008
Gronden en terreinen	85.506	-	-	-	-	-	85.506
Gebouwen	992.487	-	-	16.628-	-	-	975.859
Vervoermiddelen	3.483.953	1.283.935	-	790.602-	-	-	3.977.286
Machines, apparaten en installaties	2.661.670	728.383	78.435-	702.276-	258.898-	13.250-	2.337.194
Overige materiële vaste activa	1.005.310	150.434	-	211.454-	-	13.250	957.540
Totalen	8.228.926	2.162.752	-78.435	-1.720.960		0	8.333.385

De investeringen zijn gepleegd op basis van verleende kredieten. De investeringen met bijbehorende kredieten zijn hieronder weergegeven.

Overzicht kredieten	AB d.d.	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed t/m 2007	Besteed in 2008	Restant krediet
<i>Regiostaf</i>					
Werkstations	Begr. 2007	44.000			44.000
Laptops/Pda/Printers	Begr. 2007	7.600			7.600
Exact software	Begr. 2007	47.500			47.500
PDA software/ms acces/antivirus	Begr. 2007	25.000			25.000
Software	Begr. 2007	31.500	5.286		26.214
Word sjablonen	Begr. 2007	4.500			4.500
ICT investeringen overig	Begr. 2007	566.130	205.809	66.554	293.767
Automatiseringsapparatuur	Begr. 2008	51.000			51.000
Software	Begr. 2008	56.000			56.000
Installatie Hard en software	Begr. 2008	301.000			301.000
Overige apparatuur	Begr. 2008	13.000		9.999	3.001
Meubilair	Begr. 2008	20.000		20.438	-438
<i>Milieudienst</i>					
Meet- en onderzoeksapparatuur	begroting 2005	15.000	2.880		12.120
Apparatuur wachtdienst	begroting 2005	15.000	2.590		12.410
IV&H werkplekken (incl.verh.kst.)	21 juni 2006	65.000	65.000		-
IV&H digitaliseren archief	21 juni 2006	97.100	80.939		16.161
IV&H aanschaf hardware	21 juni 2006	45.000			45.000
IV&H koppeling systemen	21 juni 2006	75.000	38.797	22.070	14.133
IV&H proceskosten	21 juni 2006	100.000	100.000		-
Milieu-informatie register	21 nov 2005	301.000	301.000		-
Digitalisering van het archief	21 juni 2006	246.400	246.400		-
MIR aanvulling 2006/2007	28 febr. 2007	222.271	127.293	82.667	12.311
Dig. Kntr aanvulling 2006/2007	28 febr. 2007	130.559	20.464	2.130	107.965
IVH aanvulling 2006/2007	28 febr. 2007	182.033	149.506	40.389	7.862-
IVH kantoormeubilair					-
Kantoormeubilair	28 febr. 2007	25.000	2.232	13.435	9.333
Overige software	28 febr. 2007	11.800			11.800
Meet en onderzoeksapparatuur	28 febr. 2007	27.100	10.513		16.587
Apparatuur wachtdienst	28 febr. 2007	16.400		620	15.780
Onvoorzien	28 febr. 2007	20.000			20.000
Kleine kantoor machines	28 febr. 2007	10.000			10.000
<i>GGD</i>					
Vervanging dienstauto	Begr 2007	30.000		28.712	1.288
Vervanging keukenapparatuur	Begr 2008	20.000			20.000
Vervanging Meubilair	Begr 2008	20.000		18.513	1.487
Vervanging Hard en software	Begr. 2008	100.000		112.481	12.481-
Decos, software	25 november 2008	100.000		148.924	48.924-
Tubis software	25 november 2008	40.000		34.046	5.954
<i>Ambulancevoorziening</i>					
Vervanging piketauto's	Begr 2007	15.000		15.000	-
Medische apparatuur	Begr 2007	135.000	130.484		4.516
2 Piketauto's	Begr 2008	35.000		32.469	2.531
Ambulances	Begr 2008	400.000		398.379	1.621
Brancards	Begr 2008	15.000		14.957	43
Medische apparatuur	Begr 2008	181.200		123.645	57.555
Automatiseringsapparatuur	Begr 2008	36.000		1.587	34.413
Gebouwen	25 juni 2008	30.000		28.467	1.533

Overzicht kredieten	AB d.d.	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed t/m 2007	Besteed in 2008	Restant krediet
Overige activa	25 juni 2008	10.000		9.590	410
<i>Regionale brandweezorg</i>					
Hulpverleningswagen Gorinchem	begr 2008- bw13	189.700		80.144	109.556
Waterongevallen wagen	begr 2007	83.230			83.230
Hulpverleningswagen Dordrecht	begr 2008	150.000			150.000
Voertuig spoorslotoverbrugging 1	begr 2008- bw13	34.690		34.403	287
Voertuig spoorslotoverbrugging 2	begr 2008- bw13	34.690		34.121	569
Vervanging HOvD-wagen	begr. 2008	25.500		25.376	124
Dienstwagen IM-functionaris	begr. 2008 bw12	25.000		23.506	1.494
Hulpverleningsgereedschap NMD	begr. 2006	14.200	6.605		7.595
Hulpverleningsgereedschap GOR	begr. 2006	14.200	5.346		8.854
Hulpverleningsgereedschap HND	begr 2007	14.210			14.210
Hulpverleningsgereedschap DOR	begr. 2008	14.280			14.280
OGS-materiaal	begr. 2006	123.800	118.054		5.746
Poederblusbak Dordrecht	begr. 2006	79.100			79.100
DECO-bak Zwijndrecht	begr. 2006	64.900			64.900
Schuimvoorraadbak Dordrecht	begr 2006	78.100			78.100
Ademluchtbak Dordrecht	begr. 2007	56.840			56.840
Meetkoffers	begr. 2007	107.590	73.492	14.914	19.185
IMI (II)	begr. 2006	275.000			275.000
Programma gasmal	begr. 2007	13.195			13.195
Opleidingsbak	begr. 2005	43.000			43.000
<i>Commando Brandweezorg Dordrecht</i>					
Autoladder	begr 2008	613.600			613.600
Autospuit 602	begr 2008	291.600		291.894	294-
Autospuit 603	begr 2008	291.600		291.356	244
Dienstauto's	begr 2007	40.000			40.000
Dienstbus	begr 2007	33.000		28.573	4.427
Dienstauto's	begr 2008	40.000			40.000
Haakarmbakken	begr 2007	20.000			20.000
Container schuimvormend middel	begr 2007	46.000			46.000
Alarmontvangers/porto/mobilofonen	begr 2007	28.000		27.995	5
Kringlooptoestellen	begr 2007	21.000		35.130	14.130-
GBKN kaart	begr 2008	35.300			35.300
Inrichting slaapkamers	begr 2007	8.100		8.016	84
Vergader/instructieruimte	begr 2008	51.000			51.000
Materieel Logistieke Dienst					-
Compressor	begr 2008	25.600			25.600
Testbank toestel en gelaatstuk I	begr 2008	25.600		21.324	4.276
Testbank toestel en gelaatstuk II	begr 2008	20.000		20.926	926-
<i>PVRC</i>					-
Faxapparatuur en meubilair	begr 2004	11.000	5.040		5.960
Faxen/kaartmateriaal ROC	begr 2005	16.400			16.400
Hulpmiddelen RCC	begr 2007	29.435			29.435
		7.027.553	1.697.730	2.162.752	3.167.071

Voorgesteld wordt de restantkredieten over te brengen naar de begroting 2009.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa betreffen met name de langlopende vorderingen BWS. De samenstelling is als volgt.

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2008	Investerings	Desinves- teringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2008
<i>Kapitaalverstrekkingen aan</i>						
Deelnemingen						
Overige verbonden partijen	36.000		0	0	0	36.000
<i>Leningen aan</i>						
Deelnemingen						
Overige verbonden partijen						
Overige langlopende leningen	11.311	81.445		68.747	0	24.009
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	14.180.081	0	0	-2.337.390	0	11.842.691
Totalen	14.227.392	81.445	0	-2.268.643	0	11.902.700

Voorraden

De voorraden zijn als volgt te specificeren.

	31 december 2007	31 december 2008
Grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk	761.880	551.553
Gereed product/handelsgoederen	22.902	17.101
Totalen	784.782	568.654

Het onderhanden werk betreft projecten/opdrachten ten behoeve van gemeenten op het gebied van milieu onderzoek. De voorraad bestaat uit nog te factureren uitgevoerde werkzaamheden tegenover ontvangen bijdragen waarvoor nog activiteiten moeten worden verricht. Gereed product en handelsgoederen betreffen lesboeken voor opleidingen Brandweer alsmede de voorraden van de GGD (vaccin en drukwerk).

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar

Dit betreft diverse vorderingen op externe afnemers. De samenstelling is als volgt:

Omschrijving	Gecorrigeerd saldo 31-12- 2007	Saldo 31-12- 2008	Voorziening oninbaar	Gecorrigeerd saldo 31-12- 2008
Vorderingen op openbare lichamen	2.651.522	9.859.948		9.859.948
Rekening courant niet fin. Instellingen	105.194	104.513		104.513
Overige vorderingen	6.301.671	7.741.719	-130.216	7.611.503
Totalen	9.058.387	17.706.180	-130.216	17.575.964

De grote toename van de vorderingen ten opzichte van ultimo 2007 wordt veroorzaakt doordat in december 2008 de inwonerbijdragen voor het eerste halfjaar 2009 aan de gemeenten zijn gefactureerd (ca. € 8 mln.). De brandweer heeft een voorziening getroffen voor mogelijk niet inbare vorderingen betreffende opleidingen van ± € 25.000 Voorts heeft de subregio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden een voorziening getroffen voor betaalde bedragen aan de stichting uitvoering landschapsplan van ± € 104.000.

Liquide middelen

Dit betreft de kas-, bank- en girosaldi.

Omschrijving	Saldo 31-12- 2007	Saldo 31-12- 2008
Kassaldi	16.944	8.775
Bank- en giro saldisaldi	15.243.299	14.162.157
Totalen	15.260.243	14.170.932

Overlopende activa

De samenstelling is als volgt.

Omschrijving	Saldo 31-12-2007	Saldo 31 12-2008
Vooruitbetaalde bedragen	422.509	823.837
Nog te ontvangen bedragen	3.507.699	2.870.118
Totalen	3.930.208	3.693.955

Onder de nog te ontvangen bedragen zijn o.a. nog niet gefactureerde vorderingen opgenomen, welke betrekking hebben kosten welke op basis van het financieel arrangement voor rekening van het SCD moeten komen. Ook de nog in rekening te brengen aanvullende kosten voor de dienstverlening voor vergunningverlening en handhaving voor de gemeente Dordrecht zijn hierin opgenomen.

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves is als volgt weer te geven:

Omschrijving	Saldo 01-01-2008	Overboeking reserves	Rente	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2007	Saldo 31-12-2008
<i>Algemene reserves</i>							
Milieudienst	192.781		23.954		205.111	-59.205	-47.581
GGD	159.884		11.192		24.745	31.337	177.668
GGD overige taken	-46.552		-3.259	88.522		-38.711	0
GGD GHOR	201.627		14.114				215.741
RAK Ambulancedienst	57.645					-662.224	-604.579
RAK Centrale post ambulancevervoer	920.895					3.523	924.418
Exploitatie Huisartsdienst	11.379					-2.864	8.515
Brandweer	316.192		25.855				342.047
DVO Dordrecht	300.000		13.470			134.473	447.943
Regiostaf							
Algemene reserves	0		4.526	64.655		26.899	96.080
Sub-reg Alblasserwaard Vijfheerenl.	227.282					32.601	259.883
Sub-reg Hoekse Waard	182.140					88.602	270.742
Totaal algemene reserves	2.523.273	0	89.852	153.177	229.856	-445.569	2.090.877
<i>Bestemmingsreserves</i>							
<i>Regiostaf:</i>							
Risicoreserve dienstverlening	269.658			60.974	330.632		0
Wachtgeldverplichtingen	265.914		11.940	18.151			296.005
<i>Milieudienst:</i>							
Sanering verkeerslawaaai	53.702		2.411				56.113
<i>GGD:</i>							
Veiligheidsregio	193.003	-193.003					0
Egalisatie lonen en prijzen	60.807		2.730		63.537		0
Vervanging inrichting	663.643		52.134	50.000			765.777
<i>Brandweer:</i>							
Vorming en opleiding				32.047			32.047
Blusboot	66.024		2.964				68.988
Egalisatie lonen en prijzen(accres)	61.261		2.751	206.303			270.315
Project PVRC		363.846	16.337		32.047	249.570	597.706
Regionalisering Brandweer	196.957		8.843		89.235		116.565
Dekking Kapitaallasten	54.518		3.816		38.779		19.555
Participatie BV oefenterrein	36.000						36.000
<i>Sub-regio Alblasserwaard Vijfheerenl.:</i>							
Organisatie ontwikkeling	130.000				130.000		0
RVC	67.286						67.286
RPV	20.403				20.403		0
Woninggebonden subsidies	257.226			214.939			472.165
<i>Sub-regio Hoekse waard:</i>							
Programma Bedrijven							0
Programma Groen Blauw	277.207				43.529		233.678
Woninggebonden subsidies	372.820			18.990			391.810
<i>Concern:</i>							
Rente Egalisatie	51.452		2.310				53.762
Organisatie onOnderhoud organisatiel	109.022	-92.000	4.896		21.918		0
Egalisatie accres algemeen		92.000					92.000
Egalisatie accres Regiostaf				58.030			58.030
Egalisatie accres MD				108.204	108.645		-441
Egalisatie accres GGD				212.138	218.400		-6.262
Egalisatie accres GHOR				49.037			49.037
Egalisatie Huisvesting	-3.122			174.500			171.378
Vorming Veiligheidsregio	170.843	-170.843					0
Totaal bestemmingsreserves	3.374.624	0	111.132	1.203.313	1.097.125	249.570	3.841.514
Rente uitkering aan gemeenten							
Resultaat na bestemming	205.191			407.821		205.191-	407.821
Totaal generaal	6.103.088	0	200.984	1.764.311	1.326.981	-401.190	6.340.212
Rente uitkering aan gemeenten	401190			268.400		401.190	268.400

Per reserve volgt hieronder een korte toelichting:

Algemene reserves:

- *Milieudienst:* Deze reserve dient als algemene dekking voor risico's. Als gevolg van onttrekkingen ten gunste van de exploitatie in 2008 is de reserve negatief geworden.
- *GGD:* Deze reserve dient als egalisatie van voor- en nadelen.
- *GGD overige taken:* Deze reserve is in 2008 samengevoegd met de algemene reserve. Vanaf 2008 wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen het resultaat op wettelijke taken en overige taken.
- *GGD GHOR:* Deze reserve dient als egalisatiereserve om voor- en nadelen op te vangen binnen de GHOR
- *RAK Ambulancedienst / RAK Centrale post ambulancevervoer:* De activiteiten van de Ambulancedienst worden gefinancierd door de zorgverzekeraars op basis van door de Nederlandse Zorgautoriteit (hierna: Nza) voorgeschreven tarieven en beleidsregels. Indien er in enig jaar een overschot of tekort ontstaat wordt dit verantwoord in een zogenaamde 'reserve aanvaardbare kosten' (hierna: RAK). Het resultaat ambulance-dienst wordt gemuteerd op de RAK Ambulancedienst; het resultaat meldkamer op de RAK CPA.
- *Exploitatie Huisartsen:* In deze reserve worden positieve en negatieve exploitatieoverschotten/tekorten gemuteerd.
- *Brandweer:* De algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene, tegenvallers.
- *DVO Brandweer:* Vanaf 1 januari 2007 verzorgt de regionale brandweer de lokale (basis) brandweezorg voor de gemeente Dordrecht. De reserve dient om eventuele incidentele tegenvallers op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserves:

- *Risicoreserve dienstverlening:* Als gevolg de overdracht van de ondersteunende taken naar het SCD op basis van budgettaire neutraliteit is de risicoreserve dienstverlening in 2008 opgeheven. De reserve is teruggevloeid naar de sectoren op basis van hun inbreng in deze reserve.
- *Wachtgeldverplichtingen:* In 2000 zijn de medewerkers van de Stichting Duurzaam bereikbaar oftewel het Vervoers Coördinatie Centrum (VCC) qua werkgeverschap ondergebracht bij de Regio Zuid-Holland Zuid. Ter afdekking van eventuele wachtgeldrisico's in toekomst is bij de overgang bedongen dat hiervoor een reserve wordt opgebouwd.
- *Sanering verkeerslawaaï:* Deze reserve dient voor de financiering van sanering geluidslawaai.
- *Veiligheidsregio:* De reserve veiligheidsregio is in 2008 overgeheveld naar de reserve voor het Programma Versterking Risico- en crisisbeheersing.
- *Egalisatie lonen en prijzen GGD:* Met ingang van 2008 is de egalisatiereserve lonen en prijzen opgegaan in de algemene reserve van de GGD.
- *Vervanging inrichting:* Deze reserve is in het leven geroepen om vervangingsinvesteringen te dekken die niet voorzien zijn in het meerjareninvesteringsplan.
- *Opleiding en vorming brandweer:* De reserve opleiding en onderwijs is een bestemmingsreserve, bestemd voor de aanschaf van duurzaam les- en oefenmateriaal en voor de opvang van eventuele onvoorziene exploitatietekorten van de opleidingen.
- *Blusboot:* De reserve blusboot is een bestemmingsreserve, bestemd voor kosten van buitengewoon, niet voorzien onderhoud van de blusboot. De verwachting is dat de reserve in de komende jaren zal worden aangesproken, gelet op de ouderdom van de huidige blusboot.
- *Egalisatie lonen en prijzen Brandweer:* Deze reserve is gevormd om afwijkingen van het loon- en prijsniveau ten opzichte van het accrespercentage op te vangen. In 2008 is de ruimte tussen accresontwikkeling en inflatiecorrectie in deze reserve gestort. Vanaf 2009 zal deze reserve overgedragen worden aan het concern.
- *Project PVRC:* Per 1 januari 2008 waren er twee reserves veiligheidsregio, te weten bij de GGD/GHOR en het concern van de regio Zuid-Holland Zuid. In verband met het

technisch onderbrengen van het project "Programma Versterking Risico- en Crisisbeheersing" zijn deze twee reserves samengevoegd.

- *Regionalisering brandweer:* Deze reserve is gevormd uit de reserve incidentele projecten PVB en dient ter dekking van de aanloopkosten van de regionalisering van de brandweer. De kosten hiervan komen in 2008.
- *Dekking kapitaallasten:* Investerings die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met reserves worden bruto geactiveerd. Jaarlijks wordt een bedrag aan afschrijving en rentelasten aan deze reserve onttrokken. De reserve valt dus vrij gedurende de gehele afschrijvingsduur van de investering. Het rentepercentage bespaarde rente is gelijk aan het rentepercentage over de investering. Zo wordt bereikt dat kapitaallasten en vrijval synchroon lopen zodat e.e.a. budgettair neutraal uitwerkt.
- *Participatie oefenterrein:* Dit is een reserve die is gevormd voor het aandelenkapitaal van de twee in 2005 opgerichte BV's ten behoeve van het oefenterrein. Deze reserve is gevormd om met de jaarlijkse rentebate van deze reserve de rentelast van het financieel actief (het aandelenkapitaal van de BV's) budgettair neutraal te verwerken.
- *Rente egalisatie:* De reserve dient om schommelingen in de omslagrente op concern-niveau op te vangen.
- *Organisatieontwikkeling concern:* In 2005 is deze reserve ingesteld om kosten van organisatieontwikkeling te dekken. Besloten is om deze reserve in 2008 af te wikkelen en een budget voor onderhoud van de organisatie beschikbaar te stellen van € 100.000 per jaar.
- *Egalisatiereserve huisvesting:* Deze reserve is in 2006 gevormd in verband met het huren van een nieuw kantoorpand. De resterende verplichtingen van het oude pand worden hiermee afgewikkeld, ter voorkoming van jaarlijks deels dubbele lasten.
- *Vorming veiligheidsregio:* Deze reserve is overgedragen aan het programma PVRC.

Voorzieningen

In onderstaand overzicht is het verloop van de voorzieningen weergegeven.

In de kolom 'Vrijval' zijn de bedragen weergegeven die ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen vanwege het feit dat de desbetreffende bedragen niet meer noodzakelijk zijn. In de kolom 'Aanwending' zijn de directe aanwendingen verantwoord.

Omschrijving	Saldo 01-01-2008	Overboeking voorzieningen naar korte termijn	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12- 2008
Regiostaf:						
Spaarcontracten	99.823		2.520		19.917	82.426
Nieuwkomers	433.281	-433.281				0
Oudkomers	109.948	-109.948				0
Pilot talentenschool					12.826	-12.826
Frictiekosten SCD			1.121.000		633.284	487.716
Aansluiting onderwijs bedrijfsleven	291				15.227	-14.936
Desintegratie Sub-regio's	146.046		53.733		73.023	126.756
Milieudienst:						
Spaarcontracten			19.917			19.917
GGD:						
Spaarcontracten	27.355					27.355
Gezondheidsmonitor			33.886			33.886
RAV:						
Spaarcontracten	184.490				23.150	161.340
Brandweer:						
Spaarcontracten	14.128					14.128
Dekkingsplan	22.929		25.000		21.677	26.252
Brandweerruitrusting	5.596		22.000		1.497	26.099
Frictiekosten HBHB	384.828				161.134	223.694
						0
Sub-regio Alblasserwaard Vijfheerenl.						0
Rente risico BWS	251.832		4.285			256.117
						0
Sub-regio Hoekse waard:						0
Renterisico BWS	755.533		38.017			793.550
						0
Totalen	2.436.080	-543.229	0	1.320.358	0	961.735
						2.251.474

Per voorziening volgt hieronder een korte toelichting:

Spaarcontracten GGD, Regiostaf, RAV en de brandweer

Ter dekking van toekomstige uitgaven beschikken deze sectoren nog over een voorziening spaarcontracten. Als uitvloeisel van de invoering van de 36-urige werkweek bestond de mogelijkheid om ADV-dagen te sparen. Om de toekomstige capaciteitsterugval bij opname van de gespaarde ADV-dagen mogelijk te maken is de voorziening spaarcontracten indertijd gevormd. De regeling is vervallen; opgebouwde claims blijven gehonoreerd.

Nieuwkomers, Oudkomers en Aansluiting onderwijs-bedrijfsleven en pilot talentenschool

Betreffen subsidieprojecten. Op grond van een (voorlopige) beschikking wordt de subsidie ten gunste van een voorziening gebracht. De uitgaven worden ten laste van deze voorziening gebracht. Omdat de budgetten Nieuwkomers en Oudkomers zullen worden afgewikkeld ten gunste van de deelnemende gemeenten, zijn de bedragen overgebracht naar schulden op korte termijn.

Voorziening frictiekosten SCD:

Met de overdracht van ondersteunende taken aan het Servicecentrum Drechtsteden is een vergoeding afgesproken voor frictie als gevolg personele en materiële kosten.

Deze vergoeding zal in drie termijnen worden betaald door de GR Drechtsteden.

Het volledige afgesproken bedrag is in de voorziening opgenomen. De volgende kosten zijn in 2008 uit deze voorziening betaald:

- Extra opdrachten aan SCD	€	64.392
- Niet verhaalbare BTW bij GGD	-	86.703
- Niet verhaalbare BTW bij de RAV	-	111.219
- Frictieclaim Milieudienst	-	207.000
- Frictieclaim Brandweer	-	62.682
- Frictieclaim en boekwaarde ICT investeringen GGD	-	68.189
- Personeelskosten afkoop	-	<u>33.099</u>
Totaal	€	<u>633.284</u>

Voorziening desintegratie subregio's:

In 2007 heeft de Drechtsteden een afkoopsom gestort als afkoop voor het aandeel in de gemeenschappelijke kosten van de Regio ZHZ.

Gedurende de jaren 2007 t/m 2009 zal een onttrekking plaatsvinden aan deze voorziening teneinde de Regiostaf de gelegenheid te geven adequate maatregelen te nemen.

In verband met de uittreding van de sub-regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden per 1 januari 2009 is de voorziening in 2008 verhoogd met € 53.000 welke in de jaren 2009 t/m 2011 zal worden afgebouwd.

Voorziening dekkingsplan

Het ligt in de bedoeling om eens in de vier jaar een actualisatie van het dekkingsplan te laten plaatsvinden. Hiertoe wordt jaarlijks een bedrag ad € 25.000- in de voorziening gedoteerd ten laste van de exploitatie. In 2008 is, gerelateerd aan het dekkingsplan, het gedifferentieerd alarmeren verder geïmplementeerd en is door een medewerker van de Regionale Politie ZHZ het dekkingsplan verder geactualiseerd in het GMS.

Voorziening brandweeraustrusting

In 2008 heeft een (jaarlijks begrote) storting plaatsgevonden van ad € 22.000- in de voorziening brandweeraustrusting ten laste van de exploitatie. Uit deze voorziening moeten de kosten van aanschaf voor de duikpakken worden betaald. In de risicoparagraaf is aangegeven dat de jaarlijkse storting, op basis van de meerjaren prognose, feitelijk te laag is. De voorziening is daarmee op dit moment ontoereikend.

Voorziening frictiekosten HBHB

Deze voorziening is gevormd om de frictiekosten op te vangen door de beëindiging van de interregionale opleidingsschool (Hollandse Brandweer en Hulpverleningsbond). De regionale brandweer detacheerde personeel uit aan deze vereniging. Uiteindelijk zijn de

resterende reserves geschonken aan de regionale brandweer ter dekking van de ontstane frictiekosten. De voorziening is belastingvrij indien deze alleen wordt aangewend ter dekking van personeelslasten. In 2008 is een bedrag van €161.134 aan personeelskosten van voormalige medewerkers van de HBHB ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening rente risico BWS

Het verschil tussen de betaalde en de ontvangen rente wordt gestort / onttrokken aan deze voorziening.

Vaste schulden

Dit betreft de langlopende verplichtingen uit hoofde van BWS. Het verloop is als volgt.

Omschrijving	Saldo 01-01-2007	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2008
Aangegane subsidieverplichtingen	12.171.211		2.559.476	9.611.735

Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar

De samenstelling van deze post is als volgt.

Omschrijving	Saldo 31-12-2007	Saldo 31-12-2008
Overheidslichamen	4.618.927	5.229.830
Eliminatieposten BWS		
Overige schulden	4.334.415	4.048.614
Totalen	8.953.342	9.278.444

Overlopende passiva

De specificatie van deze post is als volgt weer te geven.

Omschrijving	Saldo 31-12-2007	Saldo 31-12-2008
Vooruit ontvangen bedragen	2.645.176	10.239.904
Subsidies nog te besteden	13.522.693	11.804.904
Nog te betalen bedragen	5.658.347	6.718.918
Totalen	21.826.216	28.763.726

	Saldo 01-01-2008	Toevoeging	Overboeking van Voorziening	Aanwending	Saldo 31-12-2008
Specificatie verloop van de subsidies en bestedingen					
Regiostaf:					
UP Decor	118.774	58.400		50.078	127.096
Subsidies Nieuwkomers			433.281		433.281
Subsidies Oudkomers		399.699	109.948	4.450	505.197
Milieudienst:					
Provinciale subsidie PZH		20.000			20.000
GGD:					
Project Depressie preventie		190.909,00			190.909
Project B mill		28.643,00			28.643
Project overgewicht		66.547,00			66.547
Regionale Brandweer:					
Europese spoortunnels	7.010			7.010	-
Rampenbestrijding	18.958			3.623	15.335
Railplan samenwerking Regio's					-
Railplan samenwerking gemeenten	10.424-	50.000		13.940	25.636
Railplan deel OTO	55.834-	55.834			-
Voortzetting HSL Betuweroute	3.084-			3.084-	-
Veiligheidsregio	13.206			13.206	-
Vorming veiligheidsregio 1	3.019-	3.019			-
Vorming veiligheidsregio 2	258.575			258.575	-
Externe veiligheid	13.671			13.671	-
Spoorzone	7.711.861	688.000		361.631	8.038.230
Model beleidsplan	183.779	18.893		172.075	30.597
Website Railplan	-				-
ESF kwaliteitsverbetering	140.638			49.358	91.280
BMOV	40.137			40.137	-
USAR	49.407	94.351		141.774	1.984
Spoorslootoverbruggingen	64.160	5.218		69.379	1-
IDU portfolio	17.674	25.000		21.823	20.851
IDU Arrangementen	8.959	25.000		8.269	25.690
TMO	265.600	409.274		674.874	-
Veiligheidsregio		525.461		353.796	171.665
Railplan transportveiligheid		990.444		635.316	355.128
Sub-regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden:					
RVC	56.820			50.943	5.877
RPV (IDV)	23.892			23.892	-
RPV (BDU)	37.957			36.618	1.339
Regionale Sociale Agenda	71.640			62.646	8.994
Plattelandsontwikkeling	-				-
Sub-regio Hoekse Waard:					
Vlietproject	4.562.814			2.927.188	1.635.626
Bio diversiteit	22.613			22.613	-
Wandelpaden	5.000				5.000
Heisessie	-				-
Bedrijventerreinen					
	13.620.784	3.654.692	543.229	6.013.801	11.804.904

Gebeurtenissen na balansdatum

Ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening waren geen relevante gebeurtenissen na balansdatum bekend die zouden moeten worden verwerkt in het jaarresultaat.

Niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen

De financiering van de tijdelijke dubbele huurlasten als gevolg van het huurcontract van het kantoor aan de Weizigtweg vond plaats door middel van een dynamische lening uit de BWS reserves.

De BWS reserves zijn ondergebracht bij de subregio's Drechtsteden, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en Hoeksche Waard. Met de verzelfstandiging van de subregio Drechtsteden is er geen sprake meer van interne financiering, maar heeft de regio Zuid-Holland Zuid een verplichting aan een externe partij. De lening bedraagt € 1 miljoen waarvan volgens de afgesproken verdeling € 795.000 van de (inmiddels) GR Drechtsteden is. Vanaf 1 januari 2009 is ook de Sub-Regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden verzelfstandigd waarmee aan deze partij een verplichting is ontstaan van € 67.000

De lening zal worden afgelost door middel van een jaarlijkse reservering uit de exploitatie van de Regiostaf. Dit uit de ruimte welke is ontstaan door de lagere huurlasten van het pand Noordendijk.

De Regio is gebonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. De belangrijkste zijn:

- a. Huurovereenkomsten
- b. Overeenkomst dienstverlening Service centrum Drechtsteden
- c. Leaseauto's Milieudienst
- d. Vakantiegeldverplichtingen
- e. Garantstelling lening Investerings-BV (oefenterrein) € 6,7 mln.

ad. a. Dit betreft met name de huurovereenkomst voor de Noordendijk 250 voor de duur van 10 jaar, ingaande op 1 april 2005 en lopende tot en met 31 maart 2015.

De overeengekomen aanvangshuurprijs bedroeg € 670.000 per jaar (huurprijs, servicekosten en btw). Jaarlijks wordt een indexatie van 1,75% toegepast.

Voor de GGD wordt het kantoor aan de Maasplaza gehuurd, de jaarlijkse huur bedraagt ca. € 420.000. De huurtermijn loopt tot 1 mei 2009 met mogelijkheid tot tussentijdse opzegging per jaar.

ad. b. Het betreft hier een overeenkomst met het Servicecentrum Drechtsteden voor dienstverlening op de volgende taken: Facilitaire diensten, ICT diensten, Personeelszaken, financieel beheer en communicatie. Voor deze dienstverlening is een overeenkomst afgesloten voor drie jaar met een jaaromzet van ruim 3,8 miljoen euro. Voorts is er een boetebeding van drie maal de jaaromzet bij beëindiging van de overeenkomst.

ad. c. In 2006 is een multidisciplinair oefenterrein in gebruik genomen. De investering en financiering zijn via de Zuid-Holland Zuid Investerings-BV gelopen, waarvan de aandelen voor 100% eigendom zijn van de Regio Zuid-Holland Zuid. Voor de door de BV aangegeven lening heeft de Regio Zuid-Holland Zuid zich garant gesteld. E.e.a. is bekrachtigd in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 15 februari 2006.

4 INWONERBIJDRAGEN EN DEKKINGSMIDDELEN

4.1 Kerngegevens

Gegevens per 1 januari		Rekening 2005	Rekening 2006	Rekening 2007	Rekening 2008
Aantal inwoners		475.293	477.178	477.318	477.156
Oppervlakte regio in ha		87.985	87.985	87.985	87.985
Exploitatielasten (excl. mutaties reserves)		8.015.3000	83.374.000	69.096.000	78.767.000
Netto personeelslasten (eigen personeel)		21.561.000	21.863.000	30.900.000	34.846.000
Investerings		1.799.000	2.491.000	4.003.000	2.163.000
Boekwaarde investeringen	immateriële vaste activa	132.000	0	132.000	0
	materiële vaste activa	6.156.000	8.229.000	6.156.000	8.333.000
	financiële vaste activa	16.456.000	14.227.000	16.456.000	11.903.000
	waarvan BWS vorderingen	16.414.000	14.180.000	16.414.000	11.843.000
Algemene reserves		1.925.000	2.689.000	2.524.000	2.091.000
Bestemmingsreserves incl. BWS		15.618.000	22.159.000	3.375.000	3.841.000
BWS-reserves		1.930000	1.944.000	630.000	864.000
Voorzieningen incl. BWS		13.977.000	15.543.000	2.436.000	2.251.000
BWS-voorzieningen		3.979.000	4.045.000	1.007.000	1.050.000
Langlopende schulden		19.142.000	13.977.000	12.171.000	9.612.000
Rentepercentage financiering		7,0%	7,0 %	7,0%	7,0%
Formatie op 31-12 (fte's)		417	386	641	538

4.2 Uitgangspunten

Bij de financiering van de regioactiviteiten door middel van inwonerbijdragen wordt het relevante budget jaarlijks verhoogd met het afgesproken accrespercentage van het Gemeentefonds. Vervolgens wordt het budget uitgedrukt in een bedrag per inwoner. Voor een nieuw begrotingsjaar wordt als volgt gehandeld. Het budget algemene inwonerbijdrage van vorig jaar wordt verhoogd of verlaagd met de financiële gevolgen van bestuursbesluiten (maraps, meerjarenbegroting et cetera). Er ontstaat dan een nieuwe basis, die wordt verhoogd met het accrespercentage. Daaruit volgt dan het inwonerbijdragenbudget voor de nieuwe begroting. Op basis van diezelfde aantallen wordt ook afgerekend.

Omdat de inwoneraantallen van de negentien aangesloten gemeenten jaarlijks muteren, verandert ook de gemiddelde bijdrage per inwoner elk jaar. De algemene inwonerbijdrage heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2008	2007	2006	2005 na ombouw	2004
Regiostaf	0,23	0,22	0,60	-	3,12
Regiostaf toezicht en advisering	3,23				
Milieudienst	3,49	4,10	3,93	3,63	
GGD	13,56	14,33	13,59	13,51	12,12
GHOR	1,98	1,99	2,03	1,88	1,26
Brandweer(inclusief brandweerwet en interim regeling	8,67	8,30	7,77	7,38	7,48
Sub-totaal	31,16	28,94	27,92	26,40	23,98
Sub regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden	4,32	4,12	2,00	3,43	1,84
Sub regio Hoeksche Waard	10,59	10,16	7,04	8,07	5,71
Totaal	46,07	43,22	36,96	37,90	31,53

De volgende ontwikkelingen dragen bij aan de mutatie van de inwonerbijdrage 2008 in vergelijking met 2007:

1. Accres 2008 en nacalculatie accres 2008;
2. Zelfstandige inwonerbijdrage voor toezicht en advisering door Regiostaf.

Voor de Milieudienst worden met de deelnemende gemeenten budgetafspraken gemaakt, deels gebaseerd op inwonerbijdragen.

In de begroting 2008 waren de aan de gemeenten te restitueren rentebaten geraamd op € 268.000 is € 0,56 per inwoner. De werkelijke rentebaten bedragen € 268.400 De rentebaten zijn op begrotingsbasis gerestitueerd aan de gemeenten.

4.3 Inwonerbijdragen 2008

Gemeenten	Inwoners 2008	Totaal bijdrage na afbrek rente restitutie	Regiostraat Programma en REO	Kosten gemeen- schappelijke regeling	Sub-regio's		Hoeksche Waard	GGD			Milieu- dienst Totaal	Brandweer		Verwachte Rente baten 2008		
					Alblasser- waard & Vijfheeren- land	Alblasser- waard		Totaal	Volks- gezondheid	GHOR		Plusstaken	Totaal		Algemeen inwoner bijdrage	Bijdrage Interim regeling
Alblasserdam	18.602	560.689	4.318	60.144	-	-	-	288.977	252.218	36.759	64.952	152.746	139.114	4.328	9.304	10.448
Dordrecht	118.735	4.430.652	27.563	383.892	62.300	223.980	303.049	2.538.398	1.603.886	284.631	414.583	1.132.904	887.953	223.075	21.876	66.689
H.I. Ambacht	24.792	743.768	5.755	80.157	148.062	532.314	137.853	385.137	338.146	48.991	86.565	200.078	185.406	4.579	10.083	13.925
Papendrecht	31.629	955.588	7.342	102.262	41.991	150.967	131.763	491.348	428.847	62.502	110.438	261.961	236.536	12.315	13.110	17.765
Sliedrecht	23.829	719.475	5.532	77.043	76.632	275.509	240.463	370.177	323.089	47.088	83.203	196.904	178.204	5.727	12.972	13.384
Zwijndrecht	44.327	1.351.450	10.290	143.317	89.414	321.460	280.569	688.609	601.014	87.594	154.775	379.355	331.497	32.456	15.402	24.897
Drechtsteden	261.914	8.761.621	60.801	846.815	-	4.762.647	3.551.200	517.567	693.881	914.516	2.323.948	1.958.709	282.480	82.759	147.107	
Glessenlanden	14.418	501.201	3.347	46.616	62.300	223.980	195.489	223.980	195.489	28.491	50.343	122.713	107.824	3.067	11.822	8.098
Gorinchem	34.266	1.189.489	7.955	110.788	148.062	532.314	464.601	532.314	464.601	67.713	119.645	289.971	256.256	19.495	14.220	19.246
Graafstroom	9.718	339.298	2.286	31.420	41.991	150.967	131.763	150.967	131.763	19.204	33.932	84.190	72.676	1.931	9.583	5.458
Hardinxveld-G'edem	17.735	610.906	4.117	57.340	76.632	275.509	240.463	275.509	240.463	35.046	61.925	145.344	132.630	3.773	8.940	9.961
Leerdam	20.693	715.331	4.804	66.904	89.414	321.460	280.569	321.460	280.569	40.891	72.253	172.118	154.751	4.724	12.642	11.622
Liesveld	9.807	339.882	2.277	31.708	42.376	152.349	132.970	152.349	132.970	19.380	34.243	82.438	73.341	1.945	7.152	5.508
Nieuw-Lekkerland	9.421	323.353	2.187	30.460	40.708	146.353	127.736	146.353	127.736	18.617	32.885	76.042	70.454	1.831	3.756	5.291
Zedernik	13.479	469.704	3.129	43.580	58.242	209.393	182.757	209.393	182.757	26.636	47.064	115.866	100.802	2.784	12.280	7.571
Alblasserwaard & Vijfheerenlanden	129.537	4.489.163	30.071	418.816	559.725	2.012.324	1.756.347	2.012.324	1.756.347	255.977	452.300	1.088.662	968.735	39.550	80.397	72.756
Binnenmaas	28.627	782.220	6.646	92.556	62.300	223.980	303.049	56.570	56.570	56.570	99.956	239.522	214.085	6.455	18.983	16.079
Cromstrijen	13.022	358.797	3.023	42.102	41.991	150.967	131.763	25.733	25.733	25.733	45.468	111.932	97.384	2.811	11.736	7.314
Korendijk	10.860	302.847	2.521	35.112	41.991	150.967	131.763	21.460	21.460	21.460	37.919	96.968	81.216	2.267	13.485	6.100
Oud-Beijerland	24.032	651.269	5.579	77.700	76.632	275.509	240.463	47.489	47.489	47.489	83.912	195.681	179.722	4.739	11.220	13.498
Strijen	9.164	252.956	2.127	29.629	40.708	146.353	127.736	18.109	18.109	18.109	31.998	79.229	68.532	2.030	8.666	5.147
Hoeksche Waard	85.705	2.348.088	19.896	277.100	-	907.284	169.361	907.284	169.361	169.361	299.253	723.332	640.940	18.302	64.090	48.137
Subiotaal	477.156	15.598.872	110.768	1.542.731	559.725	6.944.332	5.307.547	6.944.332	5.307.547	942.905	1.666.069	4.135.962	3.568.384	340.332	227.246	268.000
Overige	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	477.156	15.598.872	110.768	1.542.731	559.725	6.944.332	5.307.547	6.944.332	5.307.547	942.905	1.666.069	4.135.962	3.568.384	340.332	227.246	268.000

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke
regeling Regio Zuid-Holland Zuid
Postbus 365
3300 AJ DORDRECHT

Datum
28 april 2009

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2008 van de gemeenschappelijke regeling Zuid-Holland Zuid te Dordrecht, bestaande uit de balans per 31 december 2008 en winst- en verliesrekening over 2008 met de toelichtingen, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven, en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting, en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, lid 2 van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten en het controleprotocol van de gemeenschappelijke regeling Zuid-Holland Zuid d.d. 19 november 2008. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van

zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening, alsmede een evaluatie van de aanvaardbaarheid van het gehanteerde referentiekader voor financiële rechtmatigheid.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten. Deze goedkeuringstolerantie is door het algemeen bestuur bij het besluit van 19 november 2008 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van gemeenschappelijke regeling Zuid-Holland Zuid per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Deloitte Accountants B.V.
was getekend,

Drs. W. Veldhuis RA

Dagelijks Bestuur

Als ontwerpjaarrekening vastgesteld en aangeboden aan het algemeen bestuur op 17 april 2009

Het dagelijks bestuur van de Regio Zuid-Holland Zuid
de secretaris, de voorzitter,

P. Kooij

R.J.G. Bandell

Algemeen Bestuur

Jaarrekening 2008, waarin begrepen het voorstel tot resultaatbestemming en de overbrenging van restantkredieten naar de begroting 2009, vastgesteld door het algemeen bestuur van Regio Zuid-Holland Zuid in de openbare vergadering van 24 juni 2009.

de secretaris,

de voorzitter,

P. Kooij

R.J.G. Bandell